

Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - Ν. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ - Ν. & Ε. ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1969

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

17867

ΝΙΚ ΑΘ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΦΑΙΔΩΝ

ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1969

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α' ΠΛΑΤΩΝ

1. ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

‘Ο Πλάτων ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τῷ 428 ή 427 π.Χ. ‘Ο πατὴρ αὐτοῦ Ἀρίστων ἦτο εὐγενῆς, ἀλλ’ ἀγνώστου πιθανῶς ἴστορικῆς γενεᾶς, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Περικλεύη ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς ἐπιφανῆ οἰκογένειαν, ἀνάγονταν τὸ γένος αὐτῆς εἰς τὸν Σόλωνα. Τὸ ἀρχικὸν ὄνομα τοῦ Πλάτωνος ἦτο Ἀριστοκλῆς, τὸ ὄνομα τοῦ πάππου του, Πλάτων δὲ ὀνυμάσθη, ὡς ἀναφέρεται, διότι εἶχεν εὐρέα στέρνα καὶ μέτωπον. Περὶ τῆς παιδείας αὐτοῦ δὲν γνωρίζομεν πολλά, ἀλλὰ πάντως ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς, ὡς υἱὸς πλουσίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας, καὶ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον κατετέθησαν βαθέως εἰς τὴν ψυχήν του τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς, ἡ ὁποία τὸν κοσμεῖ καθ’ ὅλην του τὴν ζωήν. Εἶναι διμως βέβαιον, ὅτι ἐμυήθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τοῦ Κρατύλου, μαθητοῦ τοῦ Ἡρακλείτου. Ἀλλὰ τὸν ἐνεθουσίαζε μᾶλλον ἡ ποίησις καὶ μάλιστα ἡ τραγικὴ ἡ γνωριμία του διμως μὲ τὸν Σωκράτη, ἡ ὁποία συμπίπτει μὲ τὸ εἴκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐπέφερε ρίζικὴν μεταβολὴν εἰς τὰς νεανικάς του κλίσεις. Παρέδωσεν εἰς τὸ πῦρ τὰ ποιητικά του πονήματα καὶ ἀφωσιώθη ὅλος εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Σωκράτους, πλησίον τοῦ ὁποίου παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

‘Ο ἄδικος θάνατος τοῦ διδασκάλου τὸν ἐπίκρανε τόσον, ὥστε ἔφυγεν εἰς τὰ Μέγαρα πλησίον τοῦ Εὔκλείδου, ὃπου μὲ ἄλλους Σωκρατικοὺς ἐθρήνησεν αὐτὸν· ἐκεῖθεν μετὰ βραχὺ πιθανῶς διάστημα ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Κατὰ διάφορα ἐπειτα χρονικὰ διαστήματα ἔκαμεν ἀρκετὰ ταξίδια ἐπανερχόμενος ἐκ νέου εἰς τὴν γενέτειραν. Τὸ μακρότερον ὅλων ἦτο τὸ εἰς Αἴγυπτον καὶ Κυρήνην. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐγνώρισε τὸν ἐκεῖ πανάρχαιον πολιτισμόν, ἐδιδάχθη ἵσως ἴστορίαν καὶ μαθηματικά, τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας τοῦ ἀφῆκε μεγάλην ἐντύπωσιν, τῆς ὁ-

ποίας ἔχηνη βλέπομεν εἰς τὰ περὶ πολιτείας ἕργα του. Εἰς τὴν Κυρήνην ἤκουσε τοὺς μαθηματικούς της καὶ ἐγνώρισε τὸν διάσημον γεωμέτρην Θεόδωρον. Τῷ 389 π.Χ. ἥλθεν εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. 'Ο πιθανώτερος λόγος τῶν ταξιδίων αὐτῶν ἦτο ἡ ἐπιθυμία του νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ωφεληθῇ ἐκ τῆς σοφίας τῶν χωρῶν αὐτῶν. Τὸ εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν ταξιδίον του ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ γνωρίσῃ ὁ Πλάτων τοὺς Πυθαγορείους ἐκ τοῦ πλησίου, νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν, νὰ μυηθῇ πληρέστερον εἰς τὰ 'Ορφικὰ καὶ νὰ γνωρισθῇ ἀκόμη μὲ τοὺς 'Ελεάτας καὶ τὰς δοξούς αὐτῶν. 'Η ἀποδημία αὐτὴ ὑπῆρξεν ἔνεκα τούτου σημαντικωτάτη διὰ τὴν μετέπειτα πνευματικὴν αὐτοῦ ἔξελιξιν.

Διάφορος ὅμως ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ του συγκομιδὴ ἐκ τῆς Σικελίας. 'Εκεῖ ἐγνώρισε ἐκ πείρας μίαν τυραννίδα, ζήσας εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου τοῦ Α' καὶ ἐκέρδησε φίλον καὶ θαυμαστὴν τὸν γυναικάδελφον τούτου Δίωνα. 'Αλλ' ἡ γνωριμία του μὲ τὸν Διονύσιον εἶχεν οἰκτρὸν τέλος. 'Ο τύραννος, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐνοχλητικοῦ ἡθικολόγου, τὸν ἐπεβίβασε διὰ τῆς βίας πλοίου ἀναχωροῦντος διὰ τὴν 'Ελλάδα· ὁ κυβερνήτης αὐτοῦ, κατ' ἐντολὴν πιθανώτατα τοῦ Διονυσίου, τὸν ἐπώλησεν ὡς δοῦλον εἰς τὴν Αἴγιναν. 'Ο 'Αννίκερις ὅμως ὁ Κυρηναῖος παρευρισκόμενος ἐκεῖ τὸν ἔζηγόρασε καὶ οὕτως ὁ Πλάτων ἐπανῆλθεν εἰς τὰς 'Αθήνας τῷ 387 π.Χ. εἰς ἥλικιαν 40 ἑτῶν περίπου.

'Εκτοτε ὁ Πλάτων παρέμεινεν εἰς 'Αθήνας πλήν δύο διακοπῶν παρὰ τὰ πρότερα παθήματά του. Τῷ 366 π.Χ. μετέβη καὶ πάλιν εἰς Σικελίαν, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ νέου τυράννου Διονυσίου τοῦ Β', διαδεχθέντος τὸν πατέρα του, πρὸς διαρρύθμισιν τῶν ἐκεῖ πολιτικῶν πραγμάτων κατὰ τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ίδεας. 'Αλλὰ καὶ πάλιν ἡπατήθη ὁ Πλάτων εἰς τὰς προβλέψεις του καὶ ἡναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὰς Συρακούσας, ἀφοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ἄλλως δὲν τοῦ ἐπέτρεπτον νὰ ἀναχωρήσῃ. Καὶ πράγματι τῷ 361 π.Χ. ἐπανῆλθεν εἰς Σικελίαν, ὅπου ὅχι μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὸν τύραννον μὲ τὸν Δίωνα καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκ τῆς ἔξορίας τὸν δεύτερον, ἀλλὰ καὶ κατέστη ὅποπτος, ἔνεκα τοῦ δοπίου ἐκινδύνευσεν αὐτὴ ἡ ζωὴ του. 'Εσώθη μόνον κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ Πυθαγορείων φίλων του καὶ ἐπανῆλθεν εἰς 'Αθήνας, χωρὶς πλέον νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐξ αὐτῶν.

Εἶναι ἐπίσης βέβαιον, ὅτι ὡς ἀνὴρ ὑγιὴς καὶ ὁμαλέος πλέον ἡ ἀπαξία στρατεύθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνδρικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, διότι δὲν ἀνεμείχθη εἰς τὰ πολιτικά, διότι καὶ ἐκ πεποιθήσεως καὶ ἐκ κατα-

γωγῆς δὲν συνεπάθει τὴν δημοκρατίαν, ἡ ὅποια ἐθανάτωσε τὸν ἄριστον τῶν πολιτῶν Σωκράτη, ὅτι παρέμεινεν ἄγαμος καὶ ὅτι ἦτο λίαν φιλομαθής καὶ πολυμαθέστατος, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων του.

"Οτε τὸ πρῶτον ἐπανῆλθεν ἐκ Σικελίας εἰς Ἀθήνας, ἐφίλοτιμήθη νὰ καταστήσῃ κοινωνούς τῆς πείρας του καὶ τῶν γνώσεών του τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ κοινωνήσουν τούτων. "Ιδρυσε λοιπὸν πρὸς τοῦτο παρὰ τὸ Γυμνάσιον «'Ακαδήμεια» μόνιμον φίλοσοφικὴν σχολήν, ὅμωνυμον μὲ αὐτό, διατηρηθεῖσαν μέχρι τοῦ 'Ιουστινιανοῦ, ὅπότε κατηργήθη. 'Η 'Ακαδημία ἔγινε κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Πυθαγορείου σχολῆς, ἀλλ' ὁ ἰδρυτής της δὲν ἀπέδεχετο οὕτε τὴν ἔχεμύθειαν τῶν Πυθαγορείων, οὕτε τὸ δυσπρόσοδον τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀλλ' ἔζητει νὰ συμβιβάσῃ τὴν ἀκροαματικὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας μετὰ τῆς διαλογικῆς τοῦ Σωκράτους. 'Η 'Ακαδημία ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, τῶν ὁποίων ὁ Πλάτων ἤδρυσεν εἰς τὸν κῆπον τῆς σχολῆς Ἱερόν, καὶ οἱ ὄμιληται κατὰ τὸ πρότυπον τῶν 'Ορφικῶν καὶ Πυθαγορείων ἀπετέλουν Ἱερὰν ἔνωσιν. 'Εντὸς τῆς σχολῆς κατέψησεν ὁ Πλάτων καθὼς καὶ οἱ ἑκάστοτε σχολάρχαι τῆς 'Ακαδημίας ἐκ κληρονομίας τοῦ ἰδρυτοῦ. 'Επιφανεῖς 'Αθηναῖοι καὶ ζένοι ήσαν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν δμιλον τῆς σχολῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγονται ὁ 'Αριστοτέλης καὶ ὁ Δημοσθένης.

'Ο Πλάτων ἔξικολούθησεν ἀνελλιπῶς, πλὴν τῶν δύο διακοπῶν, τὰς ὁποίας εἴδομεν, νὰ διδάσκῃ εἰς τὴν σχολήν, χωρὶς νὰ παύῃ νὰ γράφῃ. Μόνον ὁ θάνατος περὶ τὸ ὅγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἥλικίας του ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν γόνιμον δρᾶσιν του. 'Ο νεκρὸς τοῦ πρώτου σχολάρχου τῆς 'Ακαδημίας ἐτάφη εἰς τὸν κῆπον αὐτῆς.

2. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

'Τπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πλάτωνος φέρονται 44 ἔργα. 'Εκ τούτων θεωροῦνται γνήσια τρεῖς ἐπιστολαὶ καὶ 24 - 26 συγγράμματα ἔχοντα τὴν μορφὴν διαλόγου, πλὴν τῆς 'Απολογίας, ἡ ὅποια εἶναι γραμμένη εἰς συνεχῆ λόγον. 'Η μορφὴ δὲ αὔτη τοῦ λόγου δὲν εἶναι ἔξωθεν δάνειον, ἀλλὰ φυσικὴ ἀναπαράστασις τῆς διαλογικῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους, ἡ ὅποια ἔγινετο μὲ τόσην δεξιότητα καὶ ἀσφάλειαν. Οὕτω λοιπὸν προηῆθε νέον εἶδος τοῦ ἀττικοῦ πεζοῦ λόγου, ὁ Πλατωνικὸς διάλογος, γραμμένος μὲ τόσην λογοτεχνικὴν κάριν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν 'Αθηναίων τῆς ἐποχῆς.

'Αλλὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τοὺς Πλατωνικούς διαλόγους ὡς

ἐν εἰδος ἐστενογραφημένων πρακτικῶν τῶν Σωκρατικῶν διαιλόγων· ἡ ζωή· ἡ μορφὴ καὶ τὸ πλάισιον τούτων εὐρύνονται, παρελθόν καὶ παρὸν συνενοῦνται, αἱ κρατοῦσαι ιδέαι ἀνάγονται εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, ὥστε πανταχοῦ διακρίνεται ὁ ἀνώτερος νοῦς, ὁ ὄποιος διαμορφώνει, καλλιωπίζει καὶ ἔξυψώνει ὡς χρωστήρ ἐξόχου καλλιτέγχου ἐπεξεργαζομένου ὠραίων, ἀλλ' ἀτελῆ καταλειφθεῖσαν εἰκόνα, τὴν ὄποιαν θέλει νὰ ἐμφανίσῃ οὗτος ὡς ἕργον οὐλής ιδικόν του, ἀλλὰ τοῦ πρώτου σχεδίσαντος. Ἡ τοι-αύτη εἰλάχθεια καὶ ἀφοσίωσις τοῦ Πλάτωνος πρὸς τὸν Σωκράτη ἀποτε-λεῖ μυναδικὸν εἰς τὴν ίστορίαν παράδειγμα σχέσεως μαθητοῦ πρὸς διδά-σκαλον, τοῦ ὄποιου τὴν προσωπικότητα μᾶς παρέδωσεν ὅλως ιδανικήν.

Β'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ

‘Η φιλοσοφία, ὅπως καὶ τὸ δρᾶμα, ἔχει πατρίδα τὴν Ἑλλάδα. Ἐ-γεννήθη εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας καὶ μάλιστα τὰς Ἰωνικάς καὶ ἡνδρώθη καὶ ἔξυψώθη εἰς τὰς Ἀθήνας.

‘Αλλὰ τὶ εἶναι φιλοσοφία; Φιλοσοφία κυρίως εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς σοφίας ἡ τῆς γνώσεως· ἡ ἔξερεύνησις τῆς ἀληθείας καὶ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἡ ἐπιστήμη τῶν ὅντων, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν. ‘Ο Πλάτων φιλοσοφίαν θεωρεῖ τὴν γνῶσιν τοῦ ὅντως ὅντος, τοῦ ἀγεν-νήτου καὶ ἀφθάρτου, μονοειδοῦς καὶ αἰωνίου. ‘Ο Ἀριστοτέλης πάλιν λέ-γει, ὅτι φιλοσοφία εἶναι ἡ ἔρευνα τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὅντων. ‘Εξ ἀλλού κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἄλλοι διαφορετικὰ ὅρίζουν τὴν φιλοσοφίαν.

Τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας εἶναι κυρίως τρία:

1) Τὸ γνωσιολογικόν, ἥτοι α') ‘Η ἔρευνα τοῦ πῶς συν-τελεῖται ἡ γνῶσις ἡμῶν καὶ ποία ἡ πηγὴ αὐτῆς. Εἶναι δηλαδὴ αἱ αἰσθή-σεις ἡ ἡ νόησις; ‘Αλλοι τῶν φιλοσόφων δέχονται ὡς πηγὴν τὴν αἰσθη-σιν (αἰσθησιαρχικοὶ) καὶ ἄλλοι τὴν νόησιν (νοησιαρχικοί). β') Ποιῶν τὸ κύρος τῆς γνώσεως ἡμῶν· ἡ γνῶσις δηλαδὴ ἡμῶν περὶ τοῦ κόσμου ἔχει ὑποκειμενικὸν κύρος ἢ ἀντικειμενικόν; Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος διά-φορος ἀπὸ ὅ τι μᾶς φαίνεται ἡ εἶναι οὗτος πρόγραμμι, ὅπως τὸν νομίζο-μεν; γ') Ποιῶν τὸ ὄριον τῆς γνώσεως ἡμῶν; Μέχρι ποίου σημείου δη-λαδὴ φθάνει ἡ γνῶσις μας; Δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ παντὸς οὐσίαν;

2) Τὸ δὲ τοῦ λογικόν, τὸ ὅποῖον ἔξετάζει περὶ τῆς οὐσίας τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ὑπάρχοντος καὶ φαινομένου. Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος ὑλὴ ἢ πνεῦμα ἢ εἰναι καὶ τὰ δύο μαζί;

3) Τὸ δὲ τοῦ λογικόν, τὸ ὅποῖον ἐρευνᾷ περὶ τῶν παντὸς εἴδους ἀξιῶν. "Ητοι ἡ φιλοσοφία ἔξετάζει πῶς δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ Α ἢ Β φαινόμενον ἢ πρᾶγμα, ποίᾳ εἰναι ἡ οὐσία του καὶ ποίᾳ ἡ ἀξία του.

Γ'. Η ΠΡΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΙΑΟΣΟΦΙΑ

Πρὸς κατανόησιν τοῦ Φαίδωνος εἰναι ἀνάγκη νὰ δώσωμεν μίαν σαφῆ, ἀλλὰ περιληπτικὴν εἰκόνα τόσον περὶ τῆς πίστεως κλπ. τῶν Ὀρφικῶν, ὃσον καὶ περὶ τῆς ιστορικῆς ἔξελίζεως τῆς φιλοσοφίας.

Οἱ ὄρφικοι

Παντοῦ εἰς τὴν γῆν προηγήθη τῆς γνώσεως ἡ πίστις καὶ τῆς φιλοσοφίας ἡ θρησκεία, αἱ ὅποιαι ἔδωσαν κάποιαν λύσιν εἰς τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας. Ποίᾳ ἦτο ἡ πίστις τῶν Ἑλλήνων, εἰναι γνωστόν. Τὰ Ὀρφικὰ ὅμως μυστήρια, τῶν ὅποιων ἡ ἔδρυσις ἀποδίδεται εἰς τὸν Θρυλικὸν Ὀρφέα, ἀπονέμουν τὴν ὑπαρξίαν καὶ τὴν μοῖραν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄλλην αἰτίαν. Οἱ μεμυημένοι εἰς αὐτὰ ἀπετέλουν θρησκευτικάς κοινότητας καὶ εἰχον ἰδίαν πίστιν. Κατὰ τὴν διδισκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν, δὲ ἀνθρωπος ἔγινεν ἀπὸ τὴν τέφραν τῶν ὑπὸ τοῦ Διὸς φονευθέντων Τιτάνων, διότι οὗτοι εἰχον καταφάγει τὸν Ζαχρόεα, υἱὸν αὐτοῦ καὶ τῆς Περσεφόνης. Δύο λοιπὸν στοιχεῖα φέρει ὁ ἀνθρωπος: τὸ τιτανικὸν, ἀπὸ τὸ ὅποῖον ἔγινε τὸ σῶμα, καὶ τὸ θεῖον, τοῦ υἱοῦ τοῦ Διός, ἀπὸ τὸ ὅποῖον προῆλθεν ἡ ψυχή. Ἐπομένως ὁ ἀνθρωπος ὁφείλει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν θείαν ψυχὴν καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτήν, ἡ δοία διὰ τῆς γεννήσεως ἐνεκλείσθη εἰς τὰ δεσμὰ τοῦ σώματος. Τὸ παράδειγμα τοῦ θεοῦ δεικνύει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποῖον θὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ὁ Ζαχρόευς ἔφοιτο μὲν ὑπὸ τῶν Τιτάνων, ἀλλ' ἀνεστάθη ὑπὸ τοῦ Διός: διότι οὗτος κατέπιε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐγέννησε τὸν Διόνυσον, προωρισμένον νὰ συμμερίζεται τὴν δόξαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ πατρός. "Ἡ ὑπαρξία εἰς τὸν κόσμον εἰναι ἀμάρτημα καὶ ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο ἔξιλέωσιν" δι' αὐτῆς μόνον ὁ ἐνυπάρχων εἰς τὸν ἀνθρωπὸν θεῖος σπινθὴρ θὰ διασωθῇ εἰς τὸν ἀνώτερον κόσμον. Κάθε ἀνθρωπὸς λοιπὸν πρέπει νὰ

πάθη, νὰ ἀποθάνῃ καὶ νὰ ἀναγεννηθῇ. Αὐτὴ εἶναι ἡ βαθυτέρα ἔννοια τῶν Ὀρφικῶν μυστηρίων. Ἐπίγειος βίος χωρὶς μάνησιν δὲν ἀρκεῖ διὰ τὴν καθίαροιν τῆς ψυχῆς. "Ἐπρεπε λιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ μυθῇ—νὰ ἀρχίσῃ νὰ πάσχῃ. Οὕτως ὁ μεμυημένος ἐπίστευε πλέον, ὅτι ἥνοῦτο μὲ τὸ θεῖον καὶ ἔξήρχετο ἀπὸ τὸν «φοβερὸν κύκλον», ὁ ὅποιος ἦτο ἡ μετεμψύχωσις ἢ μετενσωμάτωσις. Διότι ὁ ἀμύητος καὶ θὰ ἐπιμωρεῖτο μετὰ θάνατον καὶ θὰ ἐπανήρχετο ἡ ψυχὴ του εἰς τὴν ζωήν, εἰς τὸ τῷμα ἀνθρώπου ἢ ζώου (« ἀνακύκλωσις τῶν γεννήσεων »). Μόνον ἡ καθίαρα καὶ μεμυημένη ψυχὴ θὰ ἔδῃ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως πλησίον τῶν φωτεινῶν θεῶν.

Οἱ Ἱωνεῖς φιλόσοφοι

Οἱ Ἱωνεῖς φιλόσοφοι πρῶτοι ἐξήτησαν νὰ εὕρουν τὴν ἀρχὴν τοῦ παντὸς οὐχὶ διὰ τοῦ μύθου. ἀλλὰ διὰ τῆς λογικῆς σκέψεως. Καὶ ὡς τοι-αύτην ἀρχὴν ἐθεώρησαν μόνον τὴν ὕλην, ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἔχουσαν ὅμως δύναμιν κινητήν, ζωικήν καὶ λογικήν, ἐν εἴδος θείας δυνάμεως ἢ ψυχῆς, ὑλοζωΐα ἢ ὑλοψυχία (ἀρχὴ διφυής), ἀπὸ τὴν ὕποιαν πηγαζούν τὰ πάντα καὶ εἰς τὴν ὅποιαν ἀφανίζονται τὰ πάντα. Ἐκ τούτων ὁ Θαλῆς ἐθεώρησεν ὡς πρώτην ἀρχὴν τὸ ὕδωρ ἢ θύρων, ὁ Ἀναξίμανδρος τὸ ἄπειρον πλῆθος ἢ χάος καὶ ὁ Ἀναξιμένης τὸν ἀέρα.

Οἱ Πυθαγόρειοι

Οἱ Πυθαγόρειοι, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς Ἱωνας, δὲν ἐδέχθησαν μίαν οὐσίαν ὑλικὴν μετὰ δυνάμεως λογικῆς καὶ ζωιγόνου, ἀλλὰ μίαν νοοῦσαν διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐνυπόστατον, ἡ ὅποια ἔχει δηλαδὴ συγχρόνως καὶ τὴν ὕλην, τὴν ὅποιαν διακοσμεῖ καὶ διευθύνει. Καὶ ὡς τοιαύτην ἐδέχθησαν τοὺς ἀριθμούς. "Οπως τὸ σύμπαν, ὁ κόσμος, ὅπως πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ὀνόμασαν, δὲν εἶναι παρὰ μία συμμετρία καὶ ἀρμονία καθ' ὀρισμένας ἀριθμητικὰς ἀναλογίας διατεταγμένος μὲ βάσιν μόνον τοὺς ἀριθμούς, οὕτω καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι μόνον οἱ ἀριθμοί. Οἱ ἀριθμοὶ λοιπὸν εἶναι οὐσίαι αὐτοτελεῖς, αὐθύπαρκτοι καὶ πραγματικαί, αἱ ὅποιαι ἔχουν συγχρόνως καὶ τὴν δύναμιν τῆς διαπλάσεως: « μιμήσει τὰ δοντα εἶναι τῶν ἀριθμῶν ». Ὅπεράτη πραγματικότης εἶναι ἡ μονάς, τὸ ἔν, ὁ ἀγέννητος θεός, μὴ καταληπτὸς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ κεντρικὸν πῦρ, ἐξ οὗ ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος, στερούμενος ὅμως τοῦ προσόντος τῆς τελειότητος τοῦ θείου, διότι, ἐνῷ εἶναι εἰς, συγχρόνως μορφοῦται

καὶ διαπλάσεται εἰς πολλὰ (ἔνυλος πανθεῖσμός, διφυῆς ἀρχή). 'Η ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀρμονία προερχομένη ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς σχέσεως τῶν σωματικῶν στοιχείων καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν πρὸς κάθαρσιν (μετεμψύχωσις). 'Ἐν τοιαύτῃ ὅμως παριπτάσει ἡ θεωρία περὶ τῆς ψυχῆς ὡς ἀρμονίας πρέπει νὰ νοηθῇ ὡς ἀρμονικὴ σύνδεσις τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μετὰ τῶν στοιχείων τοῦ σώματος.

Οἱ Ἐλεᾶται

Οἱ Ἐλεᾶται - Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Ζήνων - ἔκαμαν ἐν βῆμα περαιτέρῳ. 'Αντὶ τῆς διφυοῦς καὶ μεταβλητῆς ἀρχῆς τῶν Πυθαγορείων ἐδέχθησαν μίαν, ἔνα θεόν· τὸ (ἴεν· καὶ πᾶν) ἀγέννητον, ἀνώλεθρον, ἀκίνητον, μονοειδὲς καὶ ἀναλοίωτον, νοοῦν καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον καταληπτόν, ἐπομένως ἀποκλεῖον πᾶσαν κοσμολογικὴν ἡ φυσικὴν ἐρμηνείαν (ἐνισόμος ἐνύλου πνεύματος πανθεῖστικῶς). Αἱ μεταβολαὶ τῶν αἰσθητῶν δὲν εἶναι προϊόντα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐνὸς ὄντος, ἀλλὰ γεννήματα τῶν αἰσθήσεων, αἱ ὁποῖαι μᾶς τὸ ἐμφανίζουν εἰς ποικίλας μορφάς. Αἱ αἰσθήσεις λατιπόν μᾶς ἀπατοῦν καὶ μόνον ἡ νόησις εἶναι τὸ μέσον διὰ νὰ εὔρωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὄντος. Διότι τὸ δόμοιον διὰ τοῦ δόμοίου καὶ τὸ νοητὸν διὰ τοῦ νοῦ, ὡς δόμοίου, εἶναι δύνατὸν νὰ γίνη γνωστόν. 'Ἐν τούτοις πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ὄντων δέχονται τὴν μεῖζην δύο στοιχείων, τοῦ λαμπροῦ (πῦρ, φῶς κ.τ.δ.) καὶ τοῦ σκοτεινοῦ (νύξ, σκότος κ.τ.δ.). Τὸ φωτείνον εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς κινήσεως, τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς νοήσεως. 'Ἐπομένως ἡ ἀναλογία κατὰ τὴν μεῖζην τοῦ φωτεινοῦ καὶ σκοτεινοῦ κανονίζει τὴν τελειότητα τῶν ὄντων. Καὶ ἡ ψυχὴ λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἴδια ὑπόστασις, ἀλλὰ μία κατάστασις ἐνεργείας, ἐν προϊόντι μεῖξεως ὑλικῶν στοιχείων.

Οἱ Ηράκλειτοι

'Οἱ Ηράκλειτος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Ἐλεᾶτας, δέχεται οὐχὶ τὸ ἐνιαῖον καὶ ἀκίνητον τοῦ ὄντος, ἀλλὰ τὴν διαρκῆ μεταβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀντίθετον μάλιστα μορφήν. «Τὰ πάντα ἕτι». Πᾶσα μονιμότης καὶ ἀκινησία τῶν αἰσθητῶν εἶναι ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων, τούναντίον ἀληθίες εἶναι ἡ κίνησις καὶ ἡ μεταβολή, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπει τὴν γνῶσιν. 'Ἡ μεταβολὴ εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς· «πόλεμος πάντων πατήρ». Φορεύς δὲ τῆς διαρκοῦς μεταβο-

ληγες είναι διφυής ύπόστασις, δύως καὶ τῶν Πυθαγορείων, ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ, τὸ πῦρ πεπροικισμένον μὲ λόγον καὶ δημιουργοῦν κατὰ λόγον (ὁλόψυχος πανθεῖσμός, ἀρχὴ διφυής). Ἐκ τῆς διαρκοῦς κινήσεως τοῦ ἀειζώου πυρός ἐκπορεύονται τὰ ὄντα, γίνομενα ἐκ τῶν ἀντιθέτων αὐτῶν· « ταῦτὸ ἔνι ζῶν καὶ τεθνηκός καὶ τὸ ἐγρηγορός καὶ τὸ καθεῦδον... τάδε γάρ μεταπεσόντα ἐκεῖνά ἔστι κάκεῖνα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα »· ἢ « φθορὴ δὲ πᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων, τῷ μείζονι ἀπὸ τοῦ μείονος καὶ τῷ μείονι ἀπὸ τοῦ μείζονος... ». Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου είναι μέρος τοῦ ἀειζώου πυρός καὶ μετέχει τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ θείου αὐτοῦ λόγου (λογικοῦ) γίνεται γνωστὴ ἡ ἀλήθεια. Ἀλλὰ ἀθανασία τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς δὲν δύναται νῦν νοηθῆ, διότι κατὰ τὸν θάνατον, ὁ ὄποιος διαδέχεται τὴν ζωήν, καὶ τάναπαλιν, ἔχομεν ἀτελεύτητον σειρὰν προσώπων καὶ ψυχῶν.

Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἄναξαγόρας

Οἱ Ἐμπεδοκλῆς καὶ ὁ Ἄναξαγόρας ἐσημείωσαν αἰσθητὴν πρόοδον, διότι εἰσήγαγον ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων στοιχεῖον ξένον πρὸς τὴν ὕλην. Ἐδέχθησαν μὲν τὰς ἰδιότητας τοῦ Ἐλεατικοῦ ὄντος, τὸ ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἀλλὰ τὸ ὄν τὸ ἐδέχθησαν πολλαπλοῦν τὴν μορφήν. Ἐδέχθησαν ἀκόμη καὶ τὸ γίγνεσθαι τοῦ Ἡρακλείτου διὰ τῆς διαρκοῦς μεταβολῆς. Ἀλλὰ διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐδέχθησαν δύναμιν ἔξωθεν. Ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων λοιπὸν είναι διαρχία ἡ δύσμός, διότι οὗτοι ἐχώρισαν τὴν κινοῦσαν αἵτιαν ἀπὸ τῆς κινουμένης ὕλης, καὶ πολυαρχία, διότι ἡ κινουμένη ὕλη δὲν είναι ἔν, ἀλλὰ πολλά.

Οἱ Ἐμπεδοκλῆς δέχεται τέσσαρα ὄντα, στοιχεῖα ὑλικά, τὸ πῦρ, τὴν γῆν, τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ ὄποια κυβερνᾷ καὶ κατευθύνει δύναμις κινητικὴ ὑπὸ διπλῆν μορφήν· ὡς φιλότης της, ἡ ὄποια μεγνύουσα παράγει, καὶ ὡς νεῖκος, τὸ ὄποιον χωρίζει καὶ φθείρει, ὄπότε ἀναλαμβάνει ἡ φιλότης ἐκ νέου τὸ ἔργον της. Ἡ ψυχὴ είναι ἡ μεῖζης τῶν τεσσάρων στοιχείων εἰς ὅλα τὰ ἐνόργανα. Ἐν τούτοις δέχεται τὴν μερικὴν μετεμψύχωσιν.

Οἱ Ἄναξαγόρας δέχεται ὡς ἀρχὴν ὑλικὴν ἄπειρα σωμάτια (χρήματα) διαιρετά καὶ ἐτεροειδῆ, τὰ ὄποια διεκόσμησε καὶ διακοσμεῖ ὁ χωρὶς ὕλην Νοῦς, δύναμις αὐθυπόστατος, διανοητικὴ καὶ βούλητικὴ. Ὁ Νοῦς ὄμως δὲν ἔχει οὔτε τὴν σκόπιμην ἐνέργειαν τοῦ θεοῦ, οὔτε συνείδησιν ἔχωντος, καὶ δρᾶστιν θως ὄπου ἐμφανίζεται κίνησις καὶ ζωή, ὡς

αἰτία τούτων. 'Η ψυχὴ εἶναι ὁ τύπος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Νοῦ εἰς πάντα τὰ ἐνόργανα. 'Ο δὲ θάνατος εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. 'Ἐπιβίωσις ἀτομικῆς ψυχῆς ἐπομένως δὲν δύναται νὰ νοηθῇ.

Οἱ ἀτομικοὶ

Οἱ ἀτομικοὶ — Δημόκριτος, Λεύκιππος — ἀντιθέτως δέχονται ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων ὃν ὑλικόν, χωρὶς ζωὴν ἢ νοητικὴν δύναμιν, τὰ ἀ τομικα. Τὰ ἀτομα εἶναι τόσον μικρά, ὡστε εἶναι ἀόρατα, καὶ εἶναι ἀπειρά τὸν ἀριθμόν, ἀδιαιρέτα, ἀφθαρτα καὶ ἀναλλοίωτα, τὰ αὐτὰ κατὰ ποιόν, διάφορα ὅμως κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν. Ταῦτα κινούμενα λόγω τοῦ βάρους των εἰς τὸν κενὸν γῆρον παράγοντα συνενούμενα τὴν γένεσιν, διαλυόμενα τὴν φθορὰν καὶ ἀλλάσσοντα θέσιν, τάξιν κ.λ. τὴν μεταβολήν. Μία λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κόσμου, ἡ ὥλη, ἐκ τῆς μηχανικῆς κινήσεως τῆς ὅποιας γίνονται τὰ ὄντα (ἐνισμὸς ὑλικός).

'Ἐν τούτοις παρὰ τὸν ἀκρατὸν ὑλισμὸν οἱ ἀτομικοὶ διακρίνουν ψυχὴν καὶ σῶμα. Τὰ πυρῷδη ἔτομα τῆς ψυχῆς εἶναι πολυτιμότερα τῶν σωματικῶν καὶ εἶναι αἰτία τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς τοῦ σώματος καθὼς καὶ τῆς νοήσεως τῆς ψυχῆς. 'Η νόησις μόνον μᾶς δίδει τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, ἐνῷ ἡ αἰσθησις μᾶς ἀπατᾷ. Πρὸς ἐξήγησιν δὲ τῆς διὰ τῶν αἰσθήσεων γνώσεως δέχονται « τῷ ὅμοιῷ ἡ γνῶσις », ὡς καὶ οἱ Ἐλεῖται. 'Ο χωρισμὸς τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀτόμων ἐπιφέρει τὸν θάνατον καὶ ἐπομένως ἡ ψυχὴ ἔχει βίον περιωρισμένον.

Οἱ σοφισταὶ

Οἱ σοφισταὶ ἀφησαν κατὰ μέρος τὰς ἀλληλοσυγκρουομένας καὶ ἀλληλοαιρομένας ἀκάρπους συζητήσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τὴν ἔρευναν τῆς ἀξιοπιστίας τῆς γνώσεως. Τὸ αὐτὸν πρᾶγμα, ἔδειξαν, φάίνεται διάφορον εἰς διαφόρους ἀνθρώπους καὶ πολλάκις διάφορον εἰς τὸν ἕδιον ἀνθρωπον. 'Εκήρυξαν λοιπόν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια μὲν γενικὸν κῦρος· μοναδικὴ βάσις πάσης γνώσεως εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐκάστου κατ' αἰσθησιν ἀντίληψις (αἰσθησιαρχικοί). 'Αληθὲς εἶναι ὅ τι συμφέρει εἰς τὸ ἀτομον, καὶ ἀγαθὸν ὅ τι ὠφελεῖ αὐτό· « πάντων χρημάτων μέτρον ὁ ἀνθρωπος » διεκήρυξεν ἐξ αὐτῶν ὁ Πρωταγόρας. Διὰ νὰ εὐτυχήσῃ ὁ ἀνθρωπος, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν τέχνην νὰ πείθῃ τοὺς ἀλλούς εἰς ὅ τι τὸν συμφέρει. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἦτο τὸ μοναδικὸν θέμα τῆς διδασκαλίας των. Κατ' αὐτὸν

τὸν τρόπον συνήργησαν ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ τοὺς προηγηθέντας φιλοσόφους εἰς τὴν διάσεισιν τῶν θρησκευτικῶν, ἡθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀξιῶν καὶ ὑπῆρχαν ἀφορμὴ νὰ γίνη ἀναθεώρησις ἀπὸ τοὺς μετὰ τούτους φιλοσόφους τοῦ ὅλου πνευματικοῦ οἰκοδομήματος τῶν Ἑλλήνων.

Ο Σωκράτης

Ο Σωκράτης ἀπέκλειε τᾶσαν μηχανικὴν ἢ ὑλιστικὴν ἐξήγησιν τῶν ὄντων καὶ ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τούτων εἰς τὸ ἔλλογον θεῖον· οὕτως ἔγινεν ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς τελεολογικῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως καὶ προνοίας τοῦ θεοῦ. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μετέχει τοῦ θεοῦ καὶ κατ' ἀνάγκην ὑπάρχει ἀτομικὴ ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Ἀντικείμενον ὅμως τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης του δὲν εἶναι ὁ κόσμος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος. Βασικὴ πίστις του εἶναι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς σοφιστάς, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀλήθεια καὶ ἀγαθόν, τὰ ὅποια δὲν μετροῦνται μὲ τὰς ἀτομικὰς ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ θελήσεις, ἀλλὰ μὲ τὸ γενικῶς παραδεκτὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. « Πάντων χρημάτων μέτρον » δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὁ « ἄνθρωπος », ἀλλ' οἱ « ἄνθρωποι », τούτεστι τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὅποιον εἶναι ἀμετάβλητον καὶ ὅμοιον εἰς ὅλους. Πρὸς τοῦτο σκοπὸν τῆς ἐρεύνης του ἔθεσε τὴν εὑρεσιν τῶν αἰωνίων ἡθικῶν νόμων, τοὺς ὅποιους ἀκολουθῶν ὁ ἄνθρωπος διφέλει νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν μετὰ λόγου καὶ ἐπιστήμης ἀποφεύγων τὸ κακόν. Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ νομιζομένη εὐτυχία, ὅπως ἐπρέσβευον οἱ σοφισταί, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ, ἡ ὅπεια εἶναι ἡ πραγματικὴ εὐτυχία. Ἀρετὴ δὲ εἶναι ἡ σαφὴς γνῶσις, ἡ δὲ ἐπιδίωξις αὐτῆς εἶναι καθῆκον παντός ἀνθρώπου.

Πρὸς εὑρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς ἡκολούθησεν ἵδιον δρόμον, ὁ ὅποιος φέρει τὸ ὄνομά του: Σωκρατικὴ μέθοδος ἢ Σωκρατικὸς διάλογος, ὁ ὅποιος, ἀν καὶ διγάζεται εἰς δύο, φέρει εἰς τὸ αὐτὸν τέρμα. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἐμφανίζεται ὁ Σωκράτης ὡς ἀγνοῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ζητεῖ νὰ τὴν μάθῃ ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας. Διὰ διαφόρων ἔπειτα ἐρωτήσεων περιέπλεκε τὸν συνομιλητὴν καὶ τὸν ἐξηγηγακάζεις νὰ ὅμοιογήσῃ τὸ λάθος του. Τοῦτο ὅμως ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀγνοίας μας, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὴν πρώτην βαθμίδα, ἡ ὅποια φέρει εἰς τὴν γνῶσιν. Ἡ ἀμφιβολία εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας: « ἐν οἴδα, ὅτι οὐδὲν οἴδα » ἔλεγεν ὁ ἵδιος. Οὕτως ἔχουμεν τὴν Σωκρατικὴν εἰρωνείαν. Κατὰ τὴν διευτέραν ὁρμᾶται ἀπὸ γνωστὰ καὶ συγκεκριμένα πράγματα καὶ χειραγωγῶν τὸν συνομιλητὴν ἐπαγωγικῶς διὰ καταλήγων ἐρωτή-

σεων τὸν ἀπαλλάσσει τῶν πλανῶν καὶ τὸν προωθεῖ πρὸς εὔρεσιν τοῦ δημοειδοῦς καὶ οὐσιώδους διὰ τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἀφηρημένου καθόλου (τῆς ἐννοίας, τῆς ἀληθείας). Καὶ ἔχομεν πάλιν τὴν Σωκρατικὴν μαieutikήν. "Οπως ἡ γέννησις τοῦ παιδίου εἶναι δυσχερής καὶ ἔχει ἀνάγκην μαίας, οὕτω καὶ ἡ γέννησις τῆς ὁρθῆς γνώσεως, ἡ ὅποια ἐνυπάρχει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Σωκράτη, ἔχει ἀνάγκην ἐμπείρου βοηθείας. 'Αστεῖζόμενος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐκληρονόμησε τὴν μαieutikήν τέχνην ἀπὸ τὴν μαίαν μητέρα του.

Καὶ εὑρίσκει βέβαια, ὅτι τὰ αἰσθήματα ὁμοιογουμένως ρέουν, ὅπως ἐδίδασκε καὶ ὁ Ἡράκλειτος, καὶ ἐδέχετο ἐπομένως, ὅτι ἡ ἐπιστήμη τούτων δὲν εἶναι ἐφικτή· ἀλλὰ ἐδέχετο, ὅτι παρὰ τὴν ῥοήν των ἔχουν γενικὰς ἴδιότητας ἀναλλοιώτους, καταληπτὰς μόνον διὰ τοῦ νοῦ. 'Απὸ τὰ πολλὰ λευκὰ π.χ. ὁ νοῦς συνάγει τὴν κοινὴν αὐτῶν ἴδιότητα, τὴν ἐννοίαν τῆς λευκότητος, καὶ ἀπὸ τὰς πολλὰς δικαίας πράξεις τὴν κοινὴν αὐτῶν ἴδιότητα, τὴν ἐννοίαν τῆς δικαιοσύνης κ.τ.λ. Τῶν κοινῶν τούτων ἴδιότητων ἔχοντες νὰ λάβῃ ἐπιστήμην πιστεύων, ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ κοίνη ὁρθῶς τὰ καθ' ἔκαστον, ἀν δὲν λάβῃ γνῶσιν προηγουμένως τῶν καθόλου. 'Ο Πλάτων ἔφερεν ἔπειτα εἰς φῶς τὰ εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ διδασκάλου ἐνυπάρχοντα σπέρματα τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως.

Δ'. Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

'Η πνευματικὴ ἔξελιξις τοῦ Πλάτωνος ἐσημείωσε δύο μεταβολάς, τὴν πρώτην μετὰ τὴν γνωριμίαν του μὲ τὸν Σωκράτη καὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐλλάδα. 'Η μύησίς του ἐκεῖ εἰς τὰ Ὀρφικὰ μυστήρια, ἡ πίστις τῶν Πυθαγορείων εἰς τὴν ὑπαρξιν ὑπερκοσμίου ζωῆς, ἡ διδασκαλία περὶ μετεμψυχῶσεως, καὶ ἡ ἔνεκα τούτων ὑποχρέωσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ βίου ἀπολύτως ἀγνόν, ἔσχον σημαντικὴν ἐπί αὐτοῦ ἐπίδρασιν. 'Η διδασκαλία ἔξι ἀλλου τῶν Πυθαγορείων περὶ τῆς οὐσίας τῶν ἀριθμῶν, τὸ ἀπόλυτον τῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν, ἡ ἔξαρσις τῶν Ἐλεκτῶν εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀφηρημένου δύντος, ἐστερέωσαν εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν ἰδέαν τῆς ἐρεύνης δι' ἓντα ἀνώτερον κόσμον. Οὕτως δὲ Πλάτων ἐγκαταλείπει τὴν ἀρνησιν, τὴν ὅποιαν ἥσκει μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ διδασκάλου, καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν. Δὲν ἀπαρνεῖται βέβαια τὰς Σωκρατικὰς ἀρχὰς περὶ λογικῆς ἐρεύνης καὶ καθορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν· ἀλλὰ ἡ πεῖρα καὶ ἡ μελέτη τὸν ὀδήγησαν εἰς νέον

δρόμον, ὁ ὄποιος φέρει ἀπὸ τῆς κριτικῆς σκέψεως εἰς τὸ ἀπόλυτον, ἀπὸ τῆς διαρκοῦς ἐρεύνης εἰς τὴν σταθερὰν βεβαιότητα, ἡ ὄποια βασίζεται εἰς ἔνα ἀνώτερον πνευματικὸν κόσμον.

Οὐ νέος αὐτὸς κόσμος ἔχει ἥδη ὡριμάσει εἰς τὴν διάνοιάν του καὶ ἔχει ἔξετασθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν μὲν τοὺς ὄπαδούς του ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Οὐ φαίδων καὶ τὸ Σύμποσιον, τὰ ὡραιότερα καὶ ὑψηλότερα καὶ λιτεγχήματα τῆς δημιουργίας του, περιέχουν ἐκτενῶς καὶ σαφῶς τὸ νέον κήρυγμα, τὴν καὶ ἀντὸ φιλοσοφικὴν δημιουργίαν τοῦ ὡρίμου πλέον σωματικῶς καὶ πνευματικῶς Πλάτωνος μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὸ ἀνά τὴν Μεσόγειον ταξιδίον του (387 π.Χ.).

Εἰς τὸ μελαγχολικὸν δεσμωτήριον δέχεται ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Φαῖδωνα τοὺς πιστοὺς κατὰ τὰς ἐπιθανατίους στιγμάς. Συγκεντρωμένοι οὗτοι γύρω ἀπὸ τὸν διδάσκαλον μόλις συγκρατοῦν τὸν πόνον των, διότι ἡ πηγὴ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ἐντὸς δὲ λίγου τόσον ἀδίκως θάξεις; Τοῦτο δέ τοι τοῦτο γέγονον τὴν σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν εἰς τὴν δυσφορίαν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν δεικνύει, ὅτι ὁ φιλόσοφος γνωρίζει νὰ ἀποιθνήσκῃ χωρὶς πικρίαν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ὁμοροφήτων καὶ εἰς τὸν φόβον διὰ τὴν μετὰ Θάνατον ἀνυπαρξίαν ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Θάνατος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, ἀλλ' ἀπολύτρωσις τῶν δεινῶν τοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἀνέλθῃ κακεὶς εἰς τὰς πηγὰς τῆς θείας σοφίας. Υπάρχει ὅμως ὁ ὑπεραισθητὸς κόσμος τῆς θείας σοφίας καὶ ὑπάρχει ψυχὴ μετὰ Θάνατον, καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ λάβωμεν γνῶσιν αὐτῶν ἡ γνῶσιν καθόλου; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀνθρωπίνος βίος; Ιδού τὰ προβλήματα, τὰ ὄποια ἐπιχειρεῖ νὰ λύσῃ ὁ Πλάτων διὰ τῆς φιλοσοφίας του δημιουργήσας πρὸς λύσιν αὐτῶν τὸν μεγαλειώδη κόσμον τῶν ἡδεῖν του.

Η Σωκρατικὴ διδασκαλία περὶ ἐννοιῶν ἐγρηγόρησεν εἰς αὐτὸν ὡς βάσις πρὸς διαμόρφωσιν τῆς θεωρίας του. Αἱ Σωκρατικαὶ ἔννοιαι ἔχουν μὲν ἴσχυν μόνιμον καὶ διαρκῆ, ἀλλὰ στηρίζονται μόνον εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ σκέψεις καὶ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ πράγματα. Οὐ Πλάτων λοιπὸν ἐπροσάρθρησεν ἀκόμη παραπέρα. Εδέχθη δηλαδή, ὅτι πέραν τοῦ ἀσταθοῦς καὶ μεταβλητοῦ κόσμου τῶν αἰσθήσεων ὑπάρχει εἰς τὸν ὑπεραισθητὸν κόσμον κάποια πραγματικότης ἀμετάβλητος, τὴν ὄποιαν ὁ νοῦς μόνον δύναται νὰ συλλάβῃ. Ήπάρχει εἰς κόσμος μεγάλου ἐννοιῶν, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἀντίστοιχος τῶν ἐννοιῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων.

'Αλλὰ διὰ ποίας ὁδοῦ ἔφθασεν ὁ Πλάτων εἰς τὰς ἰδέας; Αἱ λέξεις εἰδος, ἵδε αἱ ἐσήμαινον κοινῶς τὴν μορφὴν, δηλαδὴ τὶ λογῆς φάνεται ἐν πρᾶγμα. Κάθε πρᾶγμα αἰσθητὸν ἔχει καποιαν μορφὴν, δηλαδὴ σχῆμα, χρῶμα, μέγεθος κτλ. Ἡ μορφὴ ὅμως — τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα, — δὲν εἶναι ὅλον τὸ πρᾶγμα, διότι τοῦτο ἔχει καὶ ὄλην. Ἐπομένως πᾶν αἰσθητὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ὄλην καὶ ἀπὸ μορφὴν — εἶδος, ἰδέαν. 'Αλλ' ἡ μὲν ὄλη εἶναι τὸ ἀεὶ ῥέον, ἡ δὲ μορφὴ — τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα εἶναι μόνιμον. 'Ο ἀνθρωπὸς λοιπὸν διὰ τῶν αἰσθήσεων λαμβάνει γνῶσιν τῶν αἰσθητῶν — τῆς ὄλης —, διὰ δὲ τοῦ νοῦ τῶν κοινῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν, δηλαδὴ τῆς μορφῆς — τοῦ εἴδους, τῆς ἰδέας —, καὶ οὕτως ἔχει τὰς ἐννοίας αὐτῶν. Τὰ αἰσθητὰ ὅμως — ἡ ὄλη —, ὅπως εἴπομεν, ῥέουν αἰωνίως καὶ κεῖνται μεταξὺ ὅντος καὶ μὴ ὅντος καὶ ἐπομένως μόνον ἀβεβαίαν γνῶσιν, δόξαν, ἔχομεν αὐτῶν, ἐνῷ αἱ ἐννοιαὶ — τὰ εἴδη, αἱ ἰδέαι — δὲν μεταβάλλονται καὶ ἐπομένως αὐτῶν μόνον δύναται νὰ ἔχῃ κανεὶς ἐπιστήμην. 'Αλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ εἰναι εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εἶναι ὅντως μόνιμα καὶ ἐπιστητά; 'Υπάρχουν ἄρα πράγματι τὰ εἴδη — αἱ ἰδέαι — καὶ μόνον αὐτῶν ὡς ἀληθῶς ὅντων εἶναι νοητή ἡ ἐπιστήμη.

γ

'Η ἐννοια λοιπὸν ἵδε αἱ δὲν εἶναι πλέον ὑποκειμενικὴ ἐννοια κατὰ Πλάτωνα, ἀλλ' ὑφίσταται καθ' ἕαυτὴν καὶ ἔχει οὐσίαν. Αἱ ἰδέαι εἶναι τὰ ἀρχέτυπα καὶ ὑποδείγματα ὅλων τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, τὰ « παραδείγματα », τὰ δὲ πράγματα εἶναι τὰ εἴδωλα ἡ αἱ ἀπομιμήσεις, αἱ « μημήσεις » τούτων. Τὰ αἰσθητὰ μετέχουν τῶν ἰδεῶν (« μέθεξις ») καὶ ἔνεκα τούτου λαμβάνουν τὴν προσωνυμίαν αὐτῶν· εἶναι καὶ λέγονται δηλαδὴ λευκά, μεγάλα, ἵσα κ.τ.λ., διότι μετέχουν τῆς ἰδέας τῆς λευκότητος, τοῦ μεγέθους, τῆς ἴσοτητος κ.τ.λ. 'Η Πυθαγόρειος θεωρία « μιμήσει τὰ ὅντα εἶναι τῶν ἀριθμῶν » μεταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος εἰς « μεθέξει » τῶν ἰδεῶν. Αἱ ἰδέαι εὑρίσκονται χωριστὰ ἀπὸ τὰ πράγματα, « ἐν ἐπουρανίῳ τόπῳ », καὶ εἶναι θεῖαι, ἄφθαρτοι, ἀναλοίωτοι, μονοειδεῖς, ἀγέννητοι καὶ ἀνώλεθροι, νοοῦσαι καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον καταληπταί. Αἱ Πλατωνικαὶ ἰδέαι εἶναι τρόπον τινὰ ἐν μόριον τοῦ Ἐλεατικοῦ ὅντος μὲ τὰς γενικὰς αὐτοῦ ἰδιότητας. 'Υπάρχουν δὲ τόσαι ἰδέαι, ὅσαι καὶ αἱ ἐννοιαὶ τῶν αἰσθητῶν.

δ

Αἱ ἰδέαι εἶναι ἀγαθὰ καὶ συνδέονται μεταξύ των, ὅπως καὶ αἱ ἐννοιαὶ τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, εἴτε ὡς συνάλληλοι, εἴτε ὡς ὑπάλληλοι. "Ολαι δὲ ὑποτάσσονται εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῶν, τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ,

ε

αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, αὔταρκες καὶ παντοδύναμον, ἡ ὁποία ὡς τελικὴ αἰτία εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ εἴναι καὶ τοῦ γίγνεσθαι καὶ ὡς θεότης κατευθύνει τὰ πάντα. Κατ' ἀνάγκην ὁ ἀνθρωπος πρέπει νὰ ἔχῃ ἀδάμαστον τὸν πόθον, τὸν ἔρωτα νὰ πλησιάσῃ τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὸ τέλειον τὸ τελείως ὠραιόν, τὸ ἀγαθόν, αὐτὸν τὸν Θεόν, τὸ ὄποιον μόνον μετὰ θάνατον δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐν δὲ τῇ ζωῇ δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν τούτου ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν μόνον διὰ τῆς ἐπιστήμης (τῆς ἀληθιοῦς γνώσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς φιλοσοφίας), καὶ πρὸς αὐτὸν πρέπει πάντοτε νὰ ἀποβλέψῃ. Καὶ ὅσον πληρεστέρα εἶναι ἡ διανοητικὴ ἡμῶν καθαρότης, τόσον καλύτερον ἐπιτυγχάνομεν τὴν γνῶσιν· τούναντίον ὅσον περισσότερον λαμβάνονται ὑπὸ ψυχῆς καὶ αἰσθήσεις καὶ τὸ σῶμα, τόσον βεβαιότερον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν γνῶσιν.

Πᾶς ὁ ἀνθρωπος ἔλαβε τὸ πρῶτον γνῶσιν τῶν ἰδεῶν; Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀθάνατος, πρὸν συνδεθῆ μὲ τὸ σῶμα, εἰχε γνωρίσει τὰς ἰδέας. "Αμα λοιπὸν ἐνσωματωθῆ εἰς τὸν ἀνθρωπὸν διὰ τῶν αἰσθήσεων, προσλαμβάνει τὰς ἐννοίας τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὄποια εἶναι εἰδῶλα τῶν ἰδεῶν· ταῦτα, λόγῳ τῆς ὄμοιότητος αὐτῶν, ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὰ ἀρχέτυπα, τὰς ἰδέας· (τῷ ὄμοιῷ ἡ γνῶσις, Ἐλεάται — Δημόκριτος). Πᾶσα λοιπὸν ἐπιστημονικὴ γνῶσις εἶναι συνειδητὴ ἐπανέγερσις τῆς περὶ ὁ λόγος ἀναμνήσεως τῶν ἰδεῶν.

Οὕτως ὁ Πλάτων ἔλυσε διὰ τῶν ἰδεῶν τοῦ, ὡς ἐκτίθεται εἰς τὸν Φαιδῶνα, τὰ τεθέντα προβλήματα, τὸ θρησκευτικὸν τῶν Ὁρφικῶν κ.τ.λ.: ποία εἶναι ἡ μοῖρα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ ἡθικὸν πρόβλημα τοῦ Σωκράτους: πῶς δύναμαι νὰ εύρω ἀσφαλῆ ἐγγύησιν διὰ τὴν δρθότητα τῶν πράξεών μου, καὶ τὸ γνωστολογικόν: πῶς δύναμαι νὰ ἐπιτύχω ἀσφαλῆ γνῶσιν, ἀπηλλαγμένην τῆς ἀπατηλότητος τῶν αἰσθήσεων, ἐνώσας στενῶς καὶ ἀδιαρρήκτως θρησκείαν, ἡθικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν γνῶσιν.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Φ Α Ι Δ Ω Ν

(Η ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ - ΗΘΙΚΟΣ)

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ
ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ, Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ

1. ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ. Αύτός, ως Φαίδων, παραγένου Σω- 57
κράτει ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ, ἢ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμῷ-
τηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἤκουσας ;

ΦΑΙΔΩΝ. Αύτός, ως Ἐχέκρατες.

EX. Τί οὖν δὴ ἐστιν ἀττα εἰπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θα-
νάτου ; Καὶ πῶς ἐτελεύτα ; Ἡδέως γὰρ ἀν ἐγὼ ἀκούσαιμι.
καὶ γὰρ οὕτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχω-
ριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὕτε τις ξένος ἀφίκεται χρόνου συ-
χνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἀν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἶδος τ' ἦν β
περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πιάνω ἀποθάνοι· τῶν
δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης / ἄρα ἐπύθεσθε, δν τρό- 58
πον ἐγένετο ;

EX. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμάζο-
μέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς, πολλῷ ὕστερον φαίνεται
ἀποθανών. Τί οὖν ἦν τοῦτο, ως Φαίδων ;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ως Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ
τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, δε εἰς
Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

EX. Τοῦτο δέ δὴ τί ἐστιν ;

- ΦΑΙΔ.** Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὃς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ
 β Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς ἐπτὰ ἔκεινους φέρει / ἄγων
 καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο, ὃς
 λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς
 Δῆλον· ἦν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἔκεινου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ
 πέμπουσιν. Ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν
 αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ
 μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἀν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ
 πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο. Τοῦτο δ' ἐνίστε ἐν πολλῷ χρόνῳ γί-
 γνεται, ὅταν τύχωσιν ἀνεμοὶ ἀπολαβόντες αὐτούς. Ἀρχὴ / δ'
 ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἵερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν
 πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτε-
 ραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. Διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο
 τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ
 θανάτου.

2. EX. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς Φαίδων;
 τί ἦν τὰ λεγόμενά καὶ πραγμένα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι
 τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρὶ; "Η οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι,
 ἀλλ' ἕρημος ἐτελεύτα φίλων;

δ **ΦΑΙΔ.** / Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε.

EX. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν
 ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὗσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσα-
 σθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ
 ἄλλους ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον.

EX. Ἀλλὰ μήν, ὡς Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε
 τοιούτους ἑτέρους ἔχεις ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνη ἀκριβέστατα
 διεξελθεῖν πάντα.

ε **ΦΑΙΔ.** Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια / ἔπαθον παραγενόμε-
 νος. Οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος

εἰσήγει· εύδαιμων γάρ μοι ἀνήρ ἐφαίνετο, ὁ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκεῖνον παρίστασθαι μηδ' εἰς "Αἰδου ἵόντα ἄνευ θείας μοίρας ἔναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εῦ πράξειν, εἴπερ τις πώποτε καὶ / ἄλλος. Διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεεινὸν εἰσήγει, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἥδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὅντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γάρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἤσαν. Ἀλλ' ἀτεχνῶς ἀτοπόν τι μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις, ἀπό τε τῆς ἥδονῆς συγκεκραμένη δόμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. Καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, δότε μὲν γελῶντες, ἐνίστε δὲ δακρύοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα / καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

59

β

EX. Πῶς γάρ οὐ;

ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

EX. "Ετυχον δέ, ὁ Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτος τε δῆρος Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ Κριτόβουλος καὶ διπατήρος αὐτοῦ, καὶ ἔτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχύλης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος δὲ Παιανιεὺς καὶ Μενέζενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων Πλάτων δέ, οἷμαι, ἥσθένει.

γ

EX. Ξένοι δέ τινες / παρῆσαν;

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε δὲ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαίδωνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εύκλείδης τε καὶ Τερψίων.

EX. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γάρ ἐλέγοντο εἶναι.

EX. "Άλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τοι οἷμαι τούτους παραγενέσθαι.

ΕΧ. Τί οὖν δή ; Τίνες, φής, ἦσαν οἱ λόγοι ;

3. ΦΑΙΔ. Ἐγώ σοι ἔξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. Άει γάρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν / ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γάρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. Περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε, ἔως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεγέτο γάρ οὐ πρῷ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. Καὶ δὴ καὶ τότε πρωαίτερον συνελέγγημεν· τῇ γάρ προτεραίᾳ [ἡμέρᾳ], ἐπειδὴ ἔξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου / ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη. Παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ως πρωαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. Καὶ ἤκομεν, καὶ ἡμῖν ἔξελθῶν δὲ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπε περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἔως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύσουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν, ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ. Οὐ πολὺν δὲ οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἤκε καὶ ἐκέλευσεν ἡμᾶς εἰσίναι.

60 Εἰσίοντες οὖν / κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γιγνώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. Ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι· « ὡς Σώκρατες, ὕστατον δή σε προσεροῦσιν νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους ». Καὶ δὲ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, « ὡς Κρίτων », ἔφη, « ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἰκαδε ».

β Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ / κοπτομένην. Οὐ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἔξέτριψε τῇ χειρὶ, καὶ τρίβων ἄμα· ως ἄτοπον, ἔφη, ὡς ἀνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο,

ὅ καλοῦσιν οἱ ἀνθρώποι τὸ δέοντον ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἀμαρτίᾳ μὲν αὐτῷ μὴ ἔθελεν παραχίγνεσθαι, τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν τις διώκῃ τὸ ἔτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἔτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένω δύ' ὅντε. Καὶ μοι δοκεῖ, / ἔφη, εἰ ἐνενόγθησεν αὐτὰ Δίσωπος, μῆθοι ἀν συνθεῖναι, γ
ῶς δὲ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνῆψεν εἰς ταῦτὸν αὐτοῖς τὰς κορυφάς· καὶ διὰ ταῦτα, φήσῃ τὸ ἔτερον παραγένηται, ἐπακολουθεῖ ὑστερὸν καὶ τὸ ἔτερον. "Ωσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεινόν, ἤκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.

4. 'Ο οὖν Κέβης ὑπολαβών· νὴ τὸν Δία, ὃ Σώκρατες,
ἔφη, εὗ γ' ἐποιήσας ἀναμνήσας με. Περὶ γάρ τοι τῶν / ποιη- δ
μάτων, ὃν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἢδη ἥροντο, ἀτάρ καὶ Εὔηγος πρώην, δὲ τι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ δεῦρο ἥλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. Εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὔήγων ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὐθίς ἐρωτᾷ — εὗ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται — εἰπέ, τί χρὴ λέγειν.

— Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὃ Κέβης, τὰληθῆ, ὅτι οὐκ ἔκεινω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἰ- ε
ναι ἐποίησα ταῦτα — ἢδειν γάρ, ὡς οὐ φάδιον εἴη — ἀλλ' ἐνυπίνιων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταῦτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. Ἡν γάρ δὴ ἀτα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸν ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὅψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· « ὃ Σώκρατες », ἔφη, « μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου ». Καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθιν χρόνῳ, ὅπερ ἐπραττον, τοῦτο

61 θέσην, μοι παρακαλεύεσθαι τε / καὶ ἐπικελεύειν, ὡσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὐσῆς μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος. Νῦν δ' ἐπειδὴ ἡ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἕορτὴ διεκώλυε με ἀποθηκεύσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ δρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημόδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέ-
 β στερον γάρ εἶναι μὴ ἀπιέναι, πρὸν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα [καὶ] πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. Οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παρούσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεὸν ἐννοήσας, ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἡ μυθολογικός, διὸ ταῦτα δή, οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἡπιστάμην μύθους τοῦ Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἵς πρώτοις ἐνέτυχον.

γ 5. Ταῦτα οὖν, ὡς Κέβης, Εὔγνω φράζε, καὶ ἐρρᾶσθαι καὶ, ἀν σωφρονῆ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. "Απειμι δέ, ὡς / ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γάρ Ἀθηναῖοι.

Καὶ ὁ Σιμμίας· οἶον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὡς Σώκρατες, Εὔγνω; Πολλὰ γάρ ἥδη ἐντεύχηκα τῷ ἀνδρὶ σχεδὸν οὖν, ἐξ ὧν ἐγὼ ἥσθημαι, οὐδὲ ὅπωστιον ἐκῶν εἶναι πείσεται.

—Τί δαί; ἢ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὔγνος;

—Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας.

—Ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὔγνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. Οὐ μέντοι γ' ἵσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἂμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ / τὴν γῆν, καὶ καθεξόμενος οὕτως ἥδη τὰ λοιπὰ διελέγετο.

—Ηρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώ-

κρατεῖς, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἔαυτὸν βιαζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἀν τῷ
ἀποθηκόντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι;

— Τί δέ, ὦ Κέβης; Οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ
τῶν τοιούτων Φιλολάω συγγεγονότες;

— Οὐδὲν γε σαφές, ὦ Σώκρατες.

—'Αλλὰ μήν καὶ ἐγὼ ἔξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἂ μὲν
οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. Καὶ γάρ ἵσως
καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα / ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν
τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐ-
τὴν οἰόμεθα εἶναι. Τί γάρ ἀν τις καὶ ποιεῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι
ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;

6. Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὕ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἔαυτὸν
ἀποκτινύναι, ὦ Σώκρατες; "Ηδη γάρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ
ἥρου, καὶ Φιλολάου ἡκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἥδη δὲ
καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφές δὲ περὶ αὐ-
τῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

/—'Αλλὰ προθυμεῖσθαι χρή, ἔφη. Τάχα γάρ ἀν καὶ ἀκού-
σαις. "Ισως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται εἰ τοῦτο μόνον
τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἔστι καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀν-
θρώπῳ, ὥσπερ καὶ τᾶλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἵς βέλτιον τεθνάναι
ἢ ζῆν· οἵς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἵσως σοι φαίνεται,
εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἔαυτοὺς εῦ ποιεῖν,
ἄλλα ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην.

Καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας ἵττω Ζεύς, ἔφη, τῇ αὐ-
τοῦ φωνῇ εἰπών.

— Καὶ γάρ ἀν δόξειεν, ἔφη / ὁ Σωκράτης, οὗτο γ' εἶναι
ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἵσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. 'Ο μὲν οὖν
ἐν ἀπυρρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρου-
ρᾷ ἐσμεν οἱ ἀνθρώποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἔαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ'
ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τις μοι φαίνεται καὶ οὐ ἕφδιος διιδεῖν.

οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κέβης, εὗ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῷν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. "Η σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως ;

—Ἐμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης.

γ Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, καὶ σὺ / ἄν, τῷν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸν ἐσυτὸν ἀποκτιννύοι μὴ σημήναντός σου, ὅτι βούλει αὐτὸν τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἀν αὐτῷ καί, εἰ τινα ἔχοις τι- μωρίαν, τιμωροῦ ἄν;

—Πάνυ γ', ἔφη.

—Ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἀλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀπο- κτιννύαι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεός ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν.

7. Ἐκός, ἔφη ὁ Κέβης, τῷτό γε φαίνεται. "Ο μέν- τοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ἁρδίως ἀν ἐθέλειν διποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὃ Σώκρατες, / ἀτόπῳ, εἰπερ, δὲ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελού- μενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. Τὸ γάρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀ- πιόντας, ἐν ἦ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἴπερ ἀριστοί εἰσι τῷν ὄν- των ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. Οὐ γάρ που αὐτός γε αὐ- τοῦ οἴεται ἀμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀ- νόητος μὲν ἀνθρωπος τάχ' ἀν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι εἰπόντος δεσπότου, καὶ οὐκ ἀν / λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα παραμένειν· διὸ ἀλο- γίστως ἀν φεύγοι. 'Ο δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῦ που ἀν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. Καίτοι οὕτως, ὃ Σώκρατες, τού- ναντίον εἶναι εἰκός ἢ δὲ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γάρ φρονί- μους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἀφρονας γαίρειν.

'Ακούσας οὖν δὲ Σωκράτης ἡσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ / Κέβητος πραγματείᾳ καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς ἀεὶ τοι, ἔφη, [δὲ] Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐλέσει πείθεσθαι ὅ τι ἂν τις εἴπῃ.

Καὶ δὲ Σιμμίας ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὁ Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γάρ ἀν βουλόμενοι ἀνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥαδίως ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν; Καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς / ὁμολογεῖς, θεούς.

— Δίκαια, ἔφη, λέγετε. Οἶμαι γάρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι γρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη δὲ Σιμμίας.

8. Φέρε δή, ή δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. Ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ φίμην ἥξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἡδίκουν ἀν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. Νῦν δὲ εὖ ἵστε, ὅτι / παρ' ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀν πάνυ δισχυρισάμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθούς ἥξειν, εὖ ἵστε, ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, δισχυρισάμην ἀν καὶ τοῦτο. "Ωστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὔελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.

— Τί οὖν, ἔφη δὲ Σιμμίας, ὁ Σώκρατες; Αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπίεναι, ἢ καὶ ἡμῖν / μεταδοίης; δοκινὸν γάρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἄμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐάν, ἀπέρ λέγεις, ἡμᾶς πείσῃς.

— 'Αλλὰ πειράσομαι, ἔφη. Πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα; τί ἐστιν δὲ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν.

Τι δέ ᾧ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; Φησὶ γάρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, / ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δίς καὶ τρίς πίνειν τοὺς τι τοιοῦτον ποιοῦντας.

Καὶ ὁ Σώκρατης ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δίς δώσων, ἐὰν δὲ δέη, καὶ τρίς.

—'Αλλὰ σχεδὸν μέν τι ἥδειν, ἔφη ὁ Κρίτων, ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει.

—'Εα αὐτόν, ἔφη. 'Αλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἥδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὅντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων / ἀποθανεῖσθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθά, ἐπειδὴν τελευτήσῃ. Πῶς ἀν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

9. Κινδυνεύουσι γάρ, ὅσοι τυγχάνουσιν ὅρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. Εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἀποπον δήπου ἀν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἤκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάλαι προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον.

Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας· νὴ τὸν Δία, ἔφη, δὲ / Σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. Οἷμαι γάρ ἀν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντες δοκεῖν εὐ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας — καὶ ξυμφάναι ἀν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ — ὅτι τῷ ὅντι οἱ

φιλοσοφοῦντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἄξιοι εἰσι τοῦτο πάσχειν.

— Καὶ ἀληθῆ γ' ἀν λέγοιεν, ὡ Σιμμία, πλὴν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. Λέληθε γάρ αὐτοὺς, η τε θανατῶσι καὶ η ἄξιοι εἰσι θανάτου καὶ οἴου θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. Εἴπωμεν γάρ, / ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἔκει- νοις. Ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εῖναι ;

— Πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβών ὁ Σιμμίας.

— Ἀρα μὴ ἄλλο τι η τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγή ; Καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εῖναι ; Ἀρα μὴ ἄλλο τι η ὁ θάνατος η τοῦτο ;

— Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη.

— Σκέψαι δή, ὡ ἀγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἀπερ ἐμοὶ· ἐκ γάρ τούτων / μᾶλλον οἷμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι, περὶ ὃν σκοποῦμεν. Φαίνεται σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδαχέ- ναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἶνον σίτων καὶ ποτῶν ;

— Ἡκιστα, ὡ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Τί δέ ; Τὰς τῶν ἀφροδισίων ;

— Οὐδαμῶς.

— Τί δέ ; Τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγείσθαι ὁ τοιοῦτος ; Οἶνον ιματίων διαφερόν- των κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι η ἀτιμάζειν, καθ' ὅσον μὴ / πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν ;

— Ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσο- φος.

— Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, η τοῦ τοιούτου πραγμα-

ε

τεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι;

— "Εμοιγε.

65 — "Αρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύτων ὃ τι / μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;

— Φαίνεται.

— Καὶ δοκεῖ γέ που, ὡς Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὃ μηδὲν ἥδυ τῶν τοιούτων, μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἀξιούειν ζῆν, ἀλλ' ἐγγύει τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἥδονῶν, αἱ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν;

— Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

10. Τι δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν; Πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἡ οὐ, ἐάν τις αὐτὸν ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ; Οἶνον τὸ τοιόνδε / λέγω· ἔρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὅψις τε καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἡ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὗτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν; Καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μηδὲ σαφεῖς, σχολῆι αἱ γε ἄλλαι πᾶσαι γάρ που τούτων φυλότεραί εἰσιν ἡ σοὶ οὐ δοκοῦσιν;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Πότε οὖν, ἡ δ' ὁσιοῦ, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἀπτεται; "Οταν μὲν γάρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιγειερῇ τι σκοπεῖν, δῆλον, ὅτι τότε ἔξαπατάται ὑπ' αὐτοῦ.

γ / — "Αληθῆ λέγεις.

— "Αρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὅντων;

— Ναί.

— Λογίζεται δέ γε που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τού-

των μηδὲν παραλυπῆ, μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν μηδέ τις ἡδονή, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καί, καθ' ὅσον δύναται, μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη, ὀρέγηται τοῦ ὄντος.

— "Εστι ταῦτα.

— Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα / ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴν καθ' αὐτὴν γιγνεσθαι.

— Φαίνεται.

— Τί δὲ δὴ τὰ τούτα, ὃ Σιμμία; Φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸν ἢ οὐδέν;

— Φαμέν μέντοι, νὴ Δία.

— Καὶ καλὸν γέ τι καὶ ἀγαθόν;

— Πῶς δ' οὖ;

— "Ηδη οὖν πάριστέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἴδες;

— Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς.

— Αλλ' ἄλλη τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; Λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ὕγιείας, ἴσχυος καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας, ὁ / τυγχάνει ἔκαστον ὅν· ἂρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ὃδε ἔχει· διὸ ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάσηται αὐτὸν ἔκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ σκοπεῖ, οὗτος ἀν ἐγγυταταῖς οἷοι τοῦ γνῶναι ἔκαστον;

— Πάνυ μὲν οὖν.

— "Αρ' οὖν ἐκεῖνος ἀν τοῦτο ποιήσει καθαρώτατα, ὅστις ὅ τι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ οἷοι ἐφ' ἔκαστον, μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν / μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἰλικρινεῖς ἔκαστον ἐπιχειροῦ θηρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς ὅτι

μάλιστα ὁ φθαλμῶν τε καὶ δῶτων καί, ως ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος, ως ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν ατήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; Ἐφ' οὐχ οὗτός ἐστιν, δῆλον μία, εἰπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευχόμενος τοῦ ὄντος;

— 'Υπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ως ἀληθῆ λέγεις, δῆλος.

- β 11. Οὐκοῦν ἀνάγκη, / ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα δίττα λέγειν, ὅτι· «κινδυνεύει τοι ὁ σπερ ότραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἔως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἡ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, οὐ μὴ ποτε απησάμεθα ἴκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. Μυρίας μὲν γάρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τρογήν· ἔτι δέ, ἀν / τινες νόσοι προσπέσσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. Ἐφώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ως ἀληθῶς, τῷ ὅντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγρήγορεται οὐδέποτε οὐδέν. Καὶ γάρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἀλλο παρέχει ἡ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι· διὰ γάρ τὴν τῶν γρηγμάτων απῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται, τὰ δὲ γρήματα ἀναγκαζόμεθα
- δ κτᾶσθαι διὰ τὸ / σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἀγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. Τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἔάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπίπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές. Ἀλλὰ τῷ ὅντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε κα-

Θαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἥμεν ἔσται, οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καί φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὖ. Εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔσται κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τελευτήσασι· τότε γὰρ αὐτῇ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται / χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὔ. Καὶ ἐνῷ ἣν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγρυτάτῳ ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν δικλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἔως ὃν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἥμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροί ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἥμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. Τοῦτο δ' ἔστιν ἵσως / τὸ ἀληθέος· μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ.» Τοιαῦτα οἶμαι, ὡς Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους β λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὄρθως φιλομαθεῖς. "Η οὐ δοκεῖ σοι οὕτως;

— Παντός γε μᾶλλον, ὡς Σώκρατες.

12. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σώκρατης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὡς ἔταῖρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ, οἱ ἐγὼ πορεύομαί, ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἔνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἥμεν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἡ γε ἀποδημία ἡ νῦν μοι / προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ, δις ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρμένην.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Κάθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ξυμβαίνει, ὑπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅ τι μάλιστα ἀπὸ τοῦ

- σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν
 ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι καὶ οἰκεῖν
 κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μό-
 δην καθ' αὐτὴν ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος;
- δ — Ηάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
- Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὄνομάζεται, λύσις καὶ χω-
 ρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος ;
- Παντάπασί γε, ἦ δ' οὕ;
- Λύειν δέ γε αὐτήν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται δεὶ μά-
 λιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὅρθως, καὶ τὸ μελέτημα
 αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς
 ἀπὸ σώματος ἦ οὕ;
- Φαίνεται.
- Οὐκοῦν, ὥσπερ ἐν ἀργyll ἔλεγον, γελοῖον ἀν εἴη ἀνδρα
 ε παρασκευάζονθ' ἔαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὃ τι ἐγγυτάτω / ὄντα τοῦ
 τεθνάναι οὔτω ζῆν, κἄπειθ' ἕκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν ;
- Οὐ γελοῖον ; — Πῶς δ' οὕ ;
- Τῷ ὅντι ἄρα, ἔφη, δὲ Σιμψία, οἱ ὅρθως φιλοσοφοῦντες
 ἀποιηνήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀν-
 θρώπων φοβερόν. Ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. Εἰ γάρ διαβέβληνται
 μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν
 ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῦντο καὶ ἀγανα-
 κτοῖεν, οὐ πολλὴ ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἀσμενοὶ ἐκεῖσε ιοιεν, οἶ
 ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστιν, οὕ / διὰ βίου ἥρων, τυχεῖν — ἥρων δὲ
 φρονήσεως — φ τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάγθαι συνόντος
 αὐτοῖς ; ἦ, ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ
 νιέων ἀποιηνόντων, πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἥθελησαν εἰς "Αἰδου
 μετελθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι
 τε ἐκεῖ ὅν ἐπειθύμουν καὶ συνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα
 τις τῷ ὅντι ἐρῶν καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα,
 μηδαμοῦ ἀλλοθι ἐντείξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἦ ἐν "Αἰδου,
- 58

ἀγανακτήσει τε / ἀποθυήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εῖσιν αὐτόσε ; β
Οὔεσθαί γε χρή, ἐὰν τῷ ὅντι γε ἦ, ὡς ἔταιρε, φιλόσοφος·
σφόδρα γάρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἀλλοιθι καθαρῶς ἐν-
τεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἔκει. Εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει,
ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη; εἰ φοβοῦτο τὸν
θάνατον δ τοιοῦτος ;

— Πολλὴ μέντοι, νὴ Δία, ἢ δ' ὅς.

13. Οὐκοῦν ἵκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρός,
ὅν ἂν Ἰδης ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ
ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλά τις φιλοσώματος; (1) αὐτὸς δέ / που γ
οὗτος τυγχάνει ὥν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἥτοι τὰ
ἔτερα τούτων ἢ ἀμφότερα.

— Πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως, ὡς λέγεις.

— Ἄρ' οὖν, ὡς Σιμία, οὐ καὶ ἡ ὄνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς
οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει;

— Πάντως δήπου, ἔφη.

— Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὄνομά-
ζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ'
ἀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει,
τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ
/ ζῶσιν ;

— Ανάγκη, ἔφη.

— Εἰ γάρ ἐθέλεις, ἢ δ' ὅς, ἐνοῆσαι τὴν γε τῶν ἀλλων ἀν-
δρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.

— Πῶς δή, ὡς Σώκρατες;

— Οἶσθα, ἢ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἀλλοι
τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι ;

— Καὶ μάλα ἔφη.

— Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ
ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν ;

— "Εστι ταῦτα.

— Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοι εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι ἀλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίη ἀνδρεῖον εἶναι.

ε — Πάνυ / μὲν οὖν.

— Τί δέ; Οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταύτην τοῦτο πεπόνθασιν, ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν; Καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γάρ ἔτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. Καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν / ἡδονῶν ἀργεσθαι, ἀλλ' ὅμως σύμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. Τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δὲ ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι.

— Εοικε γάρ.

— Ω μακάριε Σιμψία, μὴ γάρ οὐχ αὕτη ἡ ἡ δρθή πρὸς ἀρετὴν ἀλλαχή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἡ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα δρθόν,
β ἀντὶ οὐ δεῖ ἄπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, / φρόνησις· καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὡνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἡ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην ἀληθῆς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἡ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιές οὐδὲ
γ ἀληθὲς ἔχη, τὸ δὲ ἀληθὲς τῷ ὄντι ἡ κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ / δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἡ. Καὶ κινδυνεύουσι

καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι, ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς "Αἰδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαριμένος τε καὶ τετελεσμένος ἔκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. Εἰσὶ γάρ δή, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, « ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάκχοι δέ τε παῦροι »· οὗτοι δ' εἰσὶ/κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὄρθως. ^δ Ων δὴ καὶ ἐγὼ κατά γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προουθυμήθην γενέσθαι. Εἰ δ' ὄρθως προουθυμήθην καὶ τι ἡγεύσαμεν, ἔκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἀν θεὸς ἑορτὴ, διλύγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

Ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὅ Σιμψία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀποιείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ, ἥγονύμενος κάκει / οὐδὲν εἵπτον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντείξεσθαι καὶ ἑταροῖς· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει. Εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἴμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εῦ όντες.

14. Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα, ὑπολαβών ὁ Κέβης ἔφη· Ὅ Σώκρατες, τὰ μὲν ὄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς / ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἢ, ἀλλ' ἔκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφιείρηται τε καὶ ἀπολλύηται, ἢ ἀν δὲν ἀνθρώποις ἀποινήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ ἐκβαίνουσα ὠσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ. ^ε Ἐπεί, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν, διν σὺ νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἀν ἐλπὶς εἴη καὶ καλή, Ὅ/Σώκρατες, ὡς ἀληθῆ ἔστιν ἢ σὺ λέγεις. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἵσως οὐκ διλύγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς

ἔστι τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν
ἔχει καὶ φρόνησιν.

—'Αληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὁ Κέβης. 'Αλλὰ τί
δὴ ποιῶμεν; "Η περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν
εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μή;

—'Εγὼ γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδὲως ἀν ἀκούσαιμι, ἥντινα
δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν.

— Οὐκοῦν γ' ἂν οἷμαι, ἢ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα
γοῦν ἀκούσαντα, οὐδὲ εἰ / κωμῳδιοποιὸς εἴη, ως ἀδολεσχῶ καὶ
οὐ περὶ προσγάρντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. Εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ
διασκοπεῖσθαι..

15. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῇδε πῃ, εἴτ' ἄρα ἐν "Αἰδου εἰ-
σὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὗ. Πα-
λαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνήμεθα, ως εἰσὶν ἐνθένδε
ἀφικόμεναι ἐκεῖ καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίγνον-
ται ἐκ τῶν τεθνεώτων. Καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνε-
σθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλοι τι ἢ εἶν αὖ σι
δι / ψυχαὶ ήμῶν ἐκεῖ; Οὐ γάρ ἀν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ οὕ-
σαι, καὶ τοῦτο ἵκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἰναι, εἰ τῷ δόντι
φανερὸν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶν-
τες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. Εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἀν του
δέοι λόγου.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης.

— Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἢ δ' ὃς, σκόπει μόνον τοῦ-
το, εἰ βούλει ἔχον μαθεῖν, ἄλλὰ καὶ κατὰ ζῷων πάντων καὶ
φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὑσπερ ἔχει γένεσιν, περὶ πάντων
εἰδωμεν, ἀρ' οὕτωσι γίγνεται πάντα, οὐκ / ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν
ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ
καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκω, καὶ ἄλλα
δὴ μυρία οὕτως ἔχει. Τοῦτο οὖν σκεψώμεθα· ἄρα ἀναγκαῖον

ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸς γίγνεσθαι ἢ
ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίον ; οἶον ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται, ἀνάγκη
που ἐξ ἐλάττονος ὅντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι ;

— Ναί.

— Οὐκοῦν κανὲν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μεῖζονος ὅντος πρότε-
ρον / ὕστερον ἔλαττον γενήσεται ;

71

— "Εστιν οὕτω, ἔφη.

— Καὶ μὴν ἐξ ἴσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βρα-
δυτέρου τὸ θᾶττον ;

— Πάνυ γε.

— Τί δέ ; "Αν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος, καὶ
ἀν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου ;

— Πῶς γάρ οὖ;

— Ικανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομέν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνε-
ται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα ;

— Πάνυ γε.

— Τί δ' αὖ ; "Εστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἶον μεταξὺ^β
ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυσοῦν ὅντοιν δύο γενέσεις,
ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου / ἐπὶ τὸ ἑτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν
ἐπὶ τὸ ἑτερον. Μεῖζονος γάρ πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ^β
αὔξησις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὔξανεσθαι,
τὸ δὲ φθίνειν ;

— Ναί, ἔφη.

— Οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύ-
χεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κανὲν εἰ μὴ χρόμε-
θα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως
ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαι τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσίν τε
εἴναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ηδὲ δ' ὅς.

γ 16. Τί οὖν ; ἔφη.

— Τῷ / ζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν ;

— Ηάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Τί ;

— Τὸ τεθνάναι, ἔφη.

— Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστίν, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντοιν ;

— Πῶς γὰρ οὕ;

— Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν, ὃν νῦν δὴ ἔλεγον, ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις, σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. Λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρη-

δ γορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι / τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδρομάνειν εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρεσθαι. Ἰκανῶς σοι, ἔφη, η̄ οὕ ;

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Λέγε δή μοι καὶ σὺ, ἔφη, οὔτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Οὐκ ἐναντίον μὲν φήσ τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι ;

— Εγωγε.

— Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων ;

— Ναί.

— Εξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον ;

— Τὸ τεθνηκός, ἔφη.

— Τί δέ, η̄ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος ;

— Αναγκαῖον, ἔφη, δμολογεῖν, ὅτι τὸ ζῶν.

— Εκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὅς Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται ;

— Φαίνεται, ἔφη.

— Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν "Αἰδου.

— Εοικεν.

— Ούκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἐτέρα σαφὴς οὖσα τυγχάνει; Τὸ γάρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δῆπου ἢ οὐ;

— Πάνυ μὲν οὖν; ἔφη.

— Πῶς ἢ δ' ὅς, ποιήσομεν; Οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; "Ἡ ἀνάγκη ἀποδοῦντι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν;

— Πάντως που, ἔφη.

— Τίνα ταύτην;

— Τὸ ἀναβιώσκεθσαι.

— Ούκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἰπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἀν εἴη γένεσις εἰς τοὺς / ζῶντας αὔτη, τὸ ἀναβιώ- 72 σκεσθαι;

— Πάνυ γε.

— Ομολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἥπτον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων. Τούτου δὲ ὅντος ἴκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι.

— Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

17. Ιδὲ τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὁ Κέβης, ὅτι οὐδὲν ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὃς ἐμοὶ δοκεῖ. Εἰ γάρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδοίη τὰ ἔτερα τοῖς / ἑτέροις γιγνόμενα, ὡσπερεί κύκλῳ περιιόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἔτερον μηδὲ καμπήν ποιοῦτο, οἵσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἀν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἀν πάθοις καὶ παύσαιτο γιγνόμενα.

— Πῶς λέγεις; ἔφη.

— Οὐδὲν γαλεπόν, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὁ λέγω ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταπο-

β

διδοίη γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα
 γ πάντ' ἀν λῆρον / τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ ἀν
 φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τᾶλλα πάντα ταῦτὸν ἔκείνῳ πεπονθέναι,
 καθεύδειν. Κἀν εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή,
 ταχὺ ἀν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, « ὁμοῦ πάντα χρή-
 ματα ». Ὡσαύτως δέ, ὡ φίλε Κέβης, εἰ ἀποθησκοι μὲν πάντα,
 ὅσα τοῦ ζῆν μεταλλύοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ
 τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἀρ'
 δ οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν
 ζῆν; Εἰ γάρ ἐκ μὲν / τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ
 ζῶντα θησκοι, τίς μηγανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς
 τὸ τεθνάναι;

— Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὁ Σώκρατες, ἀλλὰ
 μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν.

— "Εστι γάρ, ἔφη, ὁ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλ-
 λον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι οἱ ὁμολο-
 γοῦμεν. 'Αλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν
 τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυ-
 χὰς εῖναι [καὶ ταῖς μὲν γε ἀγαθαῖς ἄμεινον εῖναι, ταῖς δὲ κα-
 καῖς κάκιον].

18. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἔκεινόν
 γε τὸν λόγον, ὁ Σώκρατες, εἰ ἀληθής ἔστιν, ὃν σὺ εἰωθας
 θαυμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις
 τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τούτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ
 τινὶ γρόνῳ μεμεθηκέναι, ἢ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. Τοῦτο δὲ
 73 ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχή, πρὶν ἐν τῷδε / τῷ ἀν-
 θρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταῦτη ἀθάνατόν τι ἡ ψυχὴ
 ἔστικεν εἶναι.

— Αλλά, ὁ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τού-

των αἱ ἀποδείξεις ; 'Τύπομνησόν με οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι.

— 'Ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστω, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα ἢ ἔχει· καίτοι, εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμην ἐνοῦσα καὶ ὄρθος λόγος, οὐκ ἂν οἶοι τ' ἡσαν τοῦτο ποιήσειν. "Ἐπειτα, ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα / ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα 3 σαφέστατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.

— Εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθη, ὁ Σιμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι, ἂν τῇδε πή σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. 'Απιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστιν ;

— Απιστῶ μὲν ἔγωγε, ἢ δ' ὃς ὁ Σιμίας, οὖ, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι μαθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι. Καὶ σκεδόν γε, ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν, ἥδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντὸν ἥττον ἀκούοιμι νῦν, πῇ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν.

/ — Τῇδ' ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. 'Ομολογοῦμεν γὰρ δήπου, εἴ τις γ τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτον πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι :

— Πάνυ γ', ἔφη.

— Άρ' οὖν καὶ τόδε δύμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εῖναι ; Λέγω δέ τινα τρόπον τόνδε· ἐάν τις ἔτερον ἢ ίδων ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῷ, ἀλλὰ καὶ ἔτερον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἢ πα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν, ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν ἔννοιαν / ἔλαβεν ; 8

— Πῶς λέγεις ;

— Οίον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας.

— Πῶς γὰρ οὖ ;

— Οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἰδωσι λύραν ἢ

ίματιον ἡ ἄλλο τι, οἵς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; Τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδών πολλάκις Κέβητος ἀνεμήσθη καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτα ἀν εἴη.

— Μυρία μέντοι, νὴ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας.

ε — Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον / ἀνάμνησίς τίς ἐστι; Μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθη περὶ ἐκεῖνα, ἢ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῦν ἥδη ἐπελέληστο;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Τί δέ; ἦ δ' ὅς· ἐστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι;

— Πάνυ γε.

— Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι;

74 — "Εστι / μέντοι, ἔφη.

19. Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων;

— Συμβαίνει.

— Ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηται τίς τι, ἂρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου, οὐκ ἀνεμνήσθη;

— Ἀνάγκη, ἔφη.

— Σκόπει δή, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. Φαμέν πού τι εἶναι ἵσον, οὐ κύλον λέγω κύλω φύδεν λίθον λίθῳ, οὐδὲν τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἔτερόν τι, αὐτὸ β τὸ ἵσον· φῶμέν / τι εἶναι ἦ μηδέν;

— Φῶμεν μέντοι, νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε.

— Ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ δὲ ἐστιν ἵσον;

- Πάνυ γε, ή δ' ὅς.
- Ηόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; Ἐφ' οὐκ ἔξ τῶν νῦν δὴ ἐλέγομεν, η̄ ξύλα η̄ λίθους η̄ ἄλλα ἄττα ιδόντες ἵσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἔτερον δὲ τούτων; "Η οὐχ ἔτερόν σοι φαίνεται; Σκόπει δέ καὶ τῇδε· ἀρ' οὐ λίθοι μὲν ἵσαι καὶ ξύλα ἐνίστε ταῦτα δύτα τῷ μὲν ἵσα φαίνεται, τῷ δὲ οὐ;
- Πάνυ μὲν οὖν.
- Τί δέ; Αὐτὰ τὰ ἵσα ἔστιν ὅτε ἀνισά σοι ἐφάνη, η̄ ή γισότης ἀνισότης;
- Οὐδεπώποτέ γε, ς Σώκρατες.
- Οὐ ταύτην ἄρα ἔστιν, η̄ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἵσα καὶ αὐτὸ τὸ ἵσον.
- Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ς Σώκρατες.
- 'Αλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἵσων, ἐτέρων δύτων ἐκείνου τοῦ ἵσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενόηκας καὶ εἰληφας;
- 'Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις.
- Οὔκοιν η̄ ὁμοίου δύτος τούτοις η̄ ἀνομοίου;
- Πάνυ γε.
- Διαφέρει δέ γε, η̄ δ' ὅς, οὐδέντες ἔως ἂν ἄλλο ιδῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ὑψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὅμοιοιν εἴτε / ἀνόμοιον, δὲ ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι.
- Πάνυ μὲν οὖν.
- Τίδέ; η̄ δ' ὅς· η̄ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἵσοις; Ἐφα φαίνεται ήμεν οὕτως ἵσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ δὲ ἔστιν ἵσον, η̄ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ τοιοῦτον εἶναι οἶον τὸ ἵσον, η̄ οὐδέντε;
- Καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ.
- Οὔκοιν ὁμολογοῦμεν, δύταν τις τι ιδῶν ἐννοήσῃ, δτι βούλεται μὲν τοῦτο, δὲ νῦν ἐγὼ δρῶ, εἶναι οἶον ἄλλο τι τῶν δύτων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον / εἶναι οἶον ἐκεῖνο ε

ἀλλ' ἔστι φαυλότερον, ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο, ὃ φησιν αὐτὸ προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν;

— Ἀνάγκη.

— Τί οὖν; Τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, η̄ οὔ, περὶ τε τὰ ἵσα καὶ τὸ τὸ ἵσον;

— Παντάπασι γε.

— Ἀναγκαῖον ἅρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἵσον πρὸ ἐκείνου τοῦ γρόνου, ὅτε / τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἵσα ἐνενοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα εἶναι οἷον τὸ ἵσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως.

— Ἐστι ταῦτα.

— Άλλὰ μὴν καὶ τόδε δύμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοιθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' η̄ ἐκ τοῦ ἰδεῖν η̄ ἄκασθαι η̄ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταῦτὸν δὲ β πάντα ταῦτα λέγω.

— Ταῦτὸν γάρ ἔστιν, δὴ Σώκρατες, πρός γε οἱ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος.

— Άλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε / ὀρέγεται τοῦ οἱ ἔστιν ἵσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεεστέρα ἔστιν· η̄ πῶς λέγομεν;

— Οὕτως.

— Πρὸ τοῦ ἅρα ἥρξασθαι ἡμᾶς ὀρῶν καὶ ἀκούειν καὶ τᾶλλα αἰσθάνεσθαι, τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἵσον, οἱ τι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἵσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι ίον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα.

— Ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, δὴ Σώκρατες.

— Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθὺς ἐωρῶμεν τε καὶ ἡκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἰχομεν;

— Πάνυ γε.

— "Εδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἵσου ἐπιστήμην γε
εἰληφέναι ;

— Ναι.

— Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ώς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰ-
ληφέναι ;

— Εοικεν.

20. Ούκοῦν εὶ μὲν, λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι
ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἡπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς
γενόμενοι, οὐ μόνον τὸ ἵσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον
ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα ; Οὐ γάρ περὶ τοῦ ἵσου νῦν ὁ
λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἡ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ
τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ δσίου καί, ὅπερ λέγω, περὶ / ὅ-
πάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο ἔστι, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτή-
σεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι . "Ωστε
ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γε-
νέσθαι εἰληφέναι .

— Εστι ταῦτα.

— Καί, εὶ μέν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα,
εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ ἀεὶ διὰ βίο νειδέναι· τὸ γάρ εἰδέναι
τοῦτ' ἔστι, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλε-
κέναι· ἡ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, δὲ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀπο-
βολήν ;

— Ηὔτως δήπου, ἔφη, / δὲ Σώκρατες.

— Εἰ δέ γε, οἷμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι, γιγνόμενοι
ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ
ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἃς ποτε καὶ πρὶν εἴ-
χομεν, ἀρ' οὐχ δὲ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἀν ἐπιστήμην
ἀναλαμβάνειν εἴη ; Τοῦτο δέ που ἀναιμμήσκεσθαι λέγοντες
δρθῶς ἀν λέγοιμεν ;

— Πάνυ γε.

76 — Δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, / αἰσθόμενοι τι ἡ
ἰδόντας ἢ ἀκούσαντας ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντας, ἔτερόν
ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι, δὲ ἐπελέληστο, ὃ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνό-
μοιον ἂν ἢ φῶμοιον. "Ωστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον, ἦτοι
ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάν-
τες, ἢ ὕστερον, οὓς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀναμιμνή-
σκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἀν. εἴη.

— Καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὡς Σώκρατες.

β 21. Πότερον οὖν αἱρεῖ, ὡς Σιμμία; Ἐπισταμένους ἡμᾶς γε-
γονέναι ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι / ὕστερον, ὃν πρότερον ἐπιστή-
μην εἰληφότες ἥμεν;

— Οὐκ ἔχω, ὡς Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι.

— Τὶ δέ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῆ σοι δοκεῖ περὶ αὐ-
τοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὃν ἐπίσταται ἔχοι ἀν δοῦναι λό-
γον ἢ οὕ;

— Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὡς Σώκρατες.

— Ή καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τού-
των, ὃν δὴ ἐλέγομεν;

— Βουλούμην μεντὸν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον
φοβοῦμαι, μὴ αὐτοιν τηνικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως
οἶδες τε τοῦτο ποιῆσαι.

γ — Οὐκ / ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι γε, ἔφη, ὡς Σιμμία,
πάντες αὐτά;

— Οὐδαμῶς.

— Αναμιμνήσκονται ἄρα, ἢ ποτε ἔμαθον;

— Ανάγκη.

— Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν;
Οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρώποι γεγόναμεν.

Οὐ δῆτα.

— Πρότερον ἄρα.

— Ναι.

— Ἡσαν ἄρα, ὡς Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὸν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἴδει, χωρὶς σωμάτων καὶ φρόνησιν εῖχον.

— Εἰ μὴ ἄρα ἅμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὡς Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γάρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος.

— Εἰεν, ὡς ἔταιρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ διχρόνῳ; οὐ γάρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὀνοματογήσαμεν. "Ἡ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν ἐν ὥπερ καὶ λαμβάνομεν; "Ἡ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον;

— Οὐδαμῶς, ὡς Σώκρατες, ἄλλα ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

22. "Ἄρ" οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὡς Σιμμία· εἰ μὲν ἔστιν, ἢ θρυλοῦμεν ἀεί, καλόν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν / πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὸν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγιος οὗτος εἰρημένος εἴη; "Ἄρ" οὕτως ἔχει, καὶ ἵστη ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὸν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;

— "Γερεφυῶς, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγιος, εἰς τὸ ὄμοιός εἶναι τὴν τε / ψυχὴν ἡμῶν, πρὸν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἦν σὺ νῦν λέγεις. Οὐ γάρ ἔχω ἔγωγες οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὃν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' εἶναι ὡς οὗτον τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τὰλλα πάντα, ἢ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἴκανῶς ἀποδέειται.

— Τι δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σώκρατης, δεῖ γάρ καὶ Κέβητα πείθειν.

ε

77

β — 'Ικανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. 'Αλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτὸν, ὅτι, πρὶν / γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ.

23. Εἰ μέντοι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἀποδεδεῖχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν, ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἄμα ἀποθηγήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἦ. Τί γάρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοιθέν ποθεν καὶ εἶναι, πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάξτηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι;

γ — Εὗ λέγεις, / ἔφη, ὁ Σιμμία, ὁ Κέβης. Φαίνεται γάρ ὥσπερ ἡμῖσυ ἀποδεῖχθαι οὖδεῖ, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι, ὅτι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἡττον ἔσται ἡ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.

δ — 'Αποδέδεικται μέν, ἔφη, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταῦτὸν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὠμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. Εἰ γάρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη / δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ιούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοιθέν ἡ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδή γε δεῖ αὗθις αὐτὴν γίγνεσθαι; 'Αποδέδεικται μὲν οὖν, ὅπερ λέγεται, καὶ νῦν.

24. "Ομως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἀν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνεμος αὐτὴν ἐκ-

βαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσῆ καὶ διασκεδάννυσιν, ἀλλῶς τε / καὶ ὅταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων.

Καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας· ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σωκράτες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἵσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια.

—'Αλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἑκάστης ἡμέρας, ἔως ὃν ἔξεπάσηται.

— Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σωκράτες / τῶν τοιούτων ἀγαθὸν 78 ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σὺ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις :

— Πολλὴ μὲν ἡ Ἐλλάς, ἔφη, ὁ Κέβης, ἐν ᾧ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρή διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὃ τι ἂν ἀναγκαιότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. Ζητεῖν δὲ χρή καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἵσως γάρ ἀν οὐδὲ ῥᾷδίως εὗροιτε μᾶλλον ὧν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.

—'Αλλὰ ταῦτα μὲν δή, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· οὕτων δὲ ἀπελίπομεν, / ἐπανέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἔστιν.

β

—'Αλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γάρ οὐ μέλει;

— Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

25. Ούκοῦν τοιόνδε τι, ἢ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἔαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτὸς καὶ τῷ ποίῳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ἡ ψυχή ἔστιν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ;

—'Αληθῆ, ἔφη, λέγεις.

- γ — "Αρ' οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ / συνθέτῳ ὄντι φύ-
σει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτη, ἢ περ συνετέ-
θη· εἰ δέ τι τυργάνει ὃν ἀξύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ
πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ ;
- Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης.
- Οὐκοῦν ἀπέρ ἀεὶ κατὰ ταύτα καὶ ώσαύτως ἔχει, ταῦ-
τα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως καὶ
μηδέποτε κατὰ ταύτα, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ξύνθετα ;
- "Εμοιγε δοκεῖ οὕτως.
- "Ιωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἀπέρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν
δ λόγῳ. Αὐτὴ ή οὐσία, ἡς λόγον / δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρω-
τῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ώσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ
ταύτα ἡ ἄλλοτε ἄλλως ; Αὐτὸ τὸ ἵσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ
ἔκαστον, ὁ ἔστιν, τὸ ὅν, μήποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐν-
δέχεται ; "Η ἀεὶ αὐτῶν ἔκαστον, ὁ ἔστιν, μονοειδὲς ὅν αὐτὸ
καθ' αὐτό, ώσαύτως κατὰ ταύτα ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῆ
οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται ;
- Ωσαύτως, ἔφη, ἀνάργη, ὁ Κέβης, κατὰ ταύτα ἔχειν,
ἢ Σώκρατες.
- ε — Τί δὲ τῶν πολλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἡ / ἴμα-
τίων ἡ ἄλλων ὥντινωνοῦν τοιούτων ἡ ἵσων ἡ καλῶν ἡ πάντων
τῶν ἔκείνοις δμωνύμων ; "Αρα κατὰ ταύτα ἔχει, ἡ πᾶν τού-
ναντίον ἔκείνοις οὔτε αὐτὰ αύτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε,
ώς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταύτα ;
- Οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης· οὐδέποτε ώσαύτως ἔχει.
- 79 — Οὐκοῦν / τούτων μὲν καὶ ἄψαι, καὶ ἕδοις, καὶ ταῖς
ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἴσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταύτα ἐγόντων οὐκ
ἔστιν ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἡ τῷ τῆς διανοίας λογι-
σμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά ;
- Παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

26. Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἴδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀειδές;

— Θῶμεν, ἔφη.

— Καὶ τὸ μὲν ἀειδές ἀεὶ κατὰ ταῦτα ἔχον, τὸ δὲ ὄρατὸν μηδέποτε κατὰ ταῦτα;

— Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν.

— Φέρε δή, ή δ' ὅς, ἀλλο τι ἡμῶν αὐτῶν / τὸ μὲν σῶμα βέστι, τὸ δὲ ψυχή;

— Οὐδὲν ἀλλο, ἔφη.

— Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἴδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα;

— Παντί, ἔφη, τοῦτο γε δῆλον, ὅτι τῷ ὄρατῷ.

— Τί δὲ ή ψυχή; 'Ορατὸν ή ἀειδές;

— Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὥς Σώκρατες, ἔφη.

—'Αλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν· ή ἀλληγ τινὶ οἵει;

— Τῇ τῶν ἀνθρώπων.

— Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; 'Ορατὸν ή ἀόρατον εἶναι;

— Οὐχ ὄρατόν.

—'Αειδές ἄρα;

— Ναί.

—'Ομοιότερον. ἄρα ψυχὴ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ.

— Πᾶσα ἀνάγκη, ὥς Σώκρατες.

γ

27. Οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ή ψυχή, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ή διὰ τοῦ ὄραν ή διὰ τοῦ ἀκούειν ή δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἔλκεται ύπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ

ταῦτα ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἵλιγ-
γιῇ ὥσπερ μεθύουσα, ὅτε τοιούτων ἐφαπτομένη.

— Πάνυ γε.

δ — "Οταν δέ γε αὐτὴ καθ' / αὐτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οὕκεται εἰς τὸ
καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον καὶ ὡς
συγγενῆς οὖσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου γίγνεται, ὅταν περ αὐτὴ
καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῇ αὐτῇ, καὶ πέπαυται τε τοῦ πλάνου
καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχει, ὅτε τοιούτων
ἐφαπτομένη καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται ;

— Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὃ Σώ-
κρατεῖς.

ε — Ποτέρωφ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἴδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπρο-
σθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν / λεγομένων ψυχὴ δόμοιότερον εἶναι καὶ
ξυγγενέστερον ;

— Πᾶς ἄν μοι δοκεῖ, ή δ' οὓς, ξυγγωρῆσαι, ὃ Σώκρατες,
ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλω καὶ
παντὶ δόμοιότερόν ἐστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον
ἢ τῷ μή.

— Τί δὲ τὸ σῶμα ;

— Τῷ ἐτέρῳ.

80 28. "Ορα δὴ καὶ τῇδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῷ αὐτῷ ἀσι ψυχὴ
καὶ σῶμα, τῷ / μὲν δουλεύειν καὶ ὅρχεσθαι ἡ φύσις προσ-
τάττει, τῇ δὲ ὅρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πό-
τερόν σοι δοκεῖ δόμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θηγητῷ ;
"Η οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θείον ὅρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πε-
ψυχέναι, τὸ δὲ θηγητὸν ὅρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν ;

— Εμοιγε.

— Ποτέρωφ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν ;

— Δῆλα δή, ὃ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ
σῶμα τῷ θηγητῷ.

— Σκόπει δή, ἔφη, ὁ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ / ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὅμοιότατον εἶναι ψυχήν, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὅμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. "Ἐχομεν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὁ φίλε Κέβης, οὐχ οὕτως ἔχει ;

— Οὐκ ἔχομεν.

29. Τί οὖν ; Τούτων οὕτως ἔχόντων ἄρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ή̄ ἐγγύς τι τούτου ;

— Πῶς / γάρ οὐ ;

— 'Εννοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρωπος, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ὃ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον· ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρῃ καὶ πάνυ μάλα· συμπεσὸν γάρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὡσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον· ἔνια δὲ / μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἀν σαπῇ, διττά τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως, ὡς ἔποις εἰπεῖν, ἀθάνατά ἔστιν· ή̄ οὐ ;

— Ναί.

— 'Η δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἔτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς "Αἰδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ, ἀν θεός ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἵτεον, αὕτη δὲ δὴ ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαγτομένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἀνθρωποι ; Πολλοῦ γε δεῖ, / ὁ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὄδε ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ

β

γ

δ

ε

σώματος ξυνεφέλκουσα, ἄτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸν καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτήν, ἄτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο, τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο 81 ἔστιν ἡ ὁρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὅντι τεθνάναι / μελετῶσα ἕφδίως ἢ οὐ τοῦτ' ἀν εἴη μελέτη θανάτου ;

— Παντάπασι γε.

— Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀειδὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οὗ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὑδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα· οὕτω φῶμεν, ὡς Κέβης, ἢ ἄλλως ;

— Οὕτω, νὴ Δία, ἔφη ὁ Κέβης.

β 30. Ἐὰν δέ γε, / οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἄτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα καὶ γεγοητευμένη ὑπ’ αὐτοῦ ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ’ ἡ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια γρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ ἀειδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίαν αἱρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ ἔχουσαν οἵτινες ψυχὴν / αὐτὴν καθ’ αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι ;

— Οὐδὲ ὄπωστιοῦν, ἔφη.

— Ἄλλὰ διειλημμένην γε, οἶμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὁ αὐτῇ ἡ διμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον ;

— Πάνυ γε.

— Εμβριθὲς δέ γε, ὡς φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι καὶ

βαρύν καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· ὁ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατὸν τόπον φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ "Αἰδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ / μηματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ δὲ δὴ καὶ ὥφθη ἀττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἰδῶλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρῶνται.

— Εἰκός γε, ὁ Σώκρατες;

— Εἰκός μέντοι, ὁ Κέβης. Καὶ οὖ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταῦτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἴ περ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὕσης. Καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἔως ἂν τῇ τοῦ / ξυνεπακολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

31. Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἥθη, ὅποια ἄττας ἀν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ.

— Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὁ Σώκρατες;

— Οἶοντοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὑβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκός ἐνδύεσθαι." Η οὐκ / οὔει; 82

— Πάνυ μὲν οὖν εἰκός λέγεις.

— Τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ιεράκων καὶ ἵκτίνων γένη· ἡ ποῖ ἀν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ιέναι;

— Ἄμελει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα.

— Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τἄλλα, ἢ ἀν ἐκαστα τοι, κατὰ τὰς αὐτῶν ὄμοιότητας τῆς μελέτης;

— Δῆλον δή, ἔφη πῶς δ' οὐ;

— Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ιόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρε-

β τὴν / ἐπιτετηδευκότες, ἵν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δι-
καιοσύνην ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονοῦται ὅνευ φιλοσο-
φίας τε καὶ νοῦ;

— Πῆ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι;

— "Οτι τούτους εἰκὸς ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμερον γένος ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμήκων ἢ καὶ εἰς ταύτον γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἀνδρας μετρίους.

— Εἰκός.

γ 32. Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς
καθαρῷ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι / ἀλλ' ἢ τῷ φιλο-
μαθεῖ.

— Ἀλλὰ τούτων ἔνεκα, ὃ ἔταιρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ
ὄρθιῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυ-
μιῶν ἀπασῶν καὶ καρτέροῦσι καὶ οὐ παραδιδόσιν αὐταῖς
έαυτούς, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ
οἱ πολλοὶ καὶ φιλογρήματοι, οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν
μογθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι· ἔ-
πειτα ἀπέχονται αὐτῶν.

— Οὐ γάρ ἀν πρέποι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ὁ Κέβης.

δ — Οὐ μέντοι, μὰ Δία, ἢ δ' ὅς. / Τοιγάρτοι τούτοις μὲν
ἀπασιν, ὁ Κέβης, ἔκεινοι, οἵτινες τι μέλει τῆς ἔαυτῶν ψυχῆς,
ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ
ταύτα πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται· αὐτοὶ
δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντίᾳ τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ
ἔκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ, ταύτη δὴ τρέπονται ἔκείνη
ἐπόμενοι, ἢ ἔκείνη ὑφηγεῖται.

33. Πῶς, ὁ Σώκρατες;

— Εγὼ ἐρῶ, ἔφη. Γιγνώσκουσι γάρ, ἢ δ' ὅς, οἱ φιλο-

μαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία / ἀτεγχνῶς δεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι᾽ αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι᾽ ἐπιθυμίας ἔστιν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη / τοῦ δεδέσθαι· ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσι οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν δημάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὄτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἢ ἡ αὐτὴν αὐτῇ, ὅ τι ἂν νοήσῃ / αὐτῇ καθ' αὐτὴν αὐτὸν καθ' αὐτὸν τῶν ὄντων· ὅ τι δ' ἂν δι᾽ ἄλλων σκοπῆ ἐν ἄλλοις ὅν ἄλλο μηδὲν ἥγεισθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ δρατόν, δὲ αὐτῇ ὅρᾳ νοητόν τε καὶ ἀειδές. Ταῦτη οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰμένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων, καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἡσθῇ ἡ λυπηθῆ ἡ φοβηθῆ ἡ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἐπαθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὃν ἂν τις οἰηθείη, οἶον ἡ νοσήσας ἡ τι / ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' δὲ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἔστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό.

— Τί τοῦτο, ὁ Σώκρατες; ἔφη δὲ Κέβης.

— "Οτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἄμα τε ἡσθῆναι ἡ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπί τῷ καὶ ἥγεισθαι, περὶ δὲ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον οὐχ οὕτως ἔχον. Ταῦτα δὲ μάλιστα [τὰ] δρατά· ἡ οὐ;

83

β

γ

- Πάνυ γε.
- δ — Ούκοιν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα / καταδεῖται ἡ ψυχὴ
ὑπὸ σώματος.
- Πῶς δή ;
- "Οτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἥλον ἔχουσα προσ-
γλοῦ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπεροῦ καὶ ποιεῖ σωμα-
τοειδῆ δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἀπέρ ἀν καὶ τὸ σῶμα
φῇ. Ἐκ γὰρ τοῦ δμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαί-
ρειν, ἀναγκάζεται, οἷμαι, δμοτρόπος τε καὶ δμότροφος γίγνε-
σθαι καὶ οἷα μηδέποτε εἰς "Αἰδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλ'
ἀεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἔξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν
- ε εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρόμενη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ / τού-
των ἔμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοει-
δοῦς συνουσίας.
- Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὃ Σώκρατες.

34. Τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὃ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομα-
θεῖς κόσμιοι εἰσὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὅν οἱ πολλοὶ ἔνεκα φα-
σιν ἢ σὺ οἴει ;
- 84 / — Οὐ δῆτα ἔγωγε.
- Οὐ γάρ, ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἀν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλο-
σόφου καὶ οὐκ ἀν οἱθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἔαυτὴν
λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ
λύπαις ἔαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράτ-
τειν Πηγελόπης τινὰ ἐναντίως ίστὸν μεταχειρίζομένην. Ἀλλὰ
γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ
ἀεὶ ἐν τούτῳ οὗσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον
- β θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, / ζῆν τε οἴετοι οὕτω δεῖν,
ἔως ἂν ζῆ, καί, ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς τὸ ξυγγενές καὶ εἰς τὸ
τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. Ἐκ
δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῆ, ταῦτα

γ' ἐπιτηδεύσασα, δὲ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη οἴγηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἔστι.

Π ΕΡΙΛΗΨΙΣ Κ Ε Φ. 35 - 63

'Η συζήτησις περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἐφάνη ἐδῶ περατουμένη μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα· δὲ Σιμμίας ὅμως καὶ ὁ Κέβης ἔχουν μερικοὺς δισταγμούς. Καὶ πρῶτος δὲ Σιμμίας λέγει, ὅτι δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μιὰ ἀρμονία τῶν στοιχείων τοῦ σώματος, ὅπως εἶναι ἡ ἀρμονία τῆς λύρας. 'Η λύρα βέβαια εἶναι κάτι σωματοειδές καὶ σύνθετον, γεῶδες καὶ φθαρτόν· ἡ ἀρμονία ὅμως αὐτῆς εἶναι ἀσώματον, ἀόρατον, πάγκελον καὶ θεῖον. 'Ἐν τούτοις ἡμα διαλυθῇ ἡ φθαρτὴ λύρα, ἀφανίζεται καὶ ἡ θεῖα ἀρμονία. Τὸ αὐτὸ λοιπὸν δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ τὴν ψυχὴν ὅταν δηλαδὴ τὸ φθαρτὸν σῶμα ἀχρηστεύθῃ, τότε καὶ ἡ ψυχή, τὸ ἀσώματον καὶ ἀόρατον καὶ πάγκαλον καὶ θεῖον, ἀφανίζεται.

'Ο Κέβης ἔξ ἄλλου δέχεται μὲν συμφώνως μὲ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμήσεως τὴν προύπαρξιν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀρνεῖται καὶ τὴν παντοτινὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς. Δέχεται δηλαδὴ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι κάτι τὸ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον τοῦ σώματος, ἀλλὰ φοβεῖται, μήπως ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ κατὰ τὰς ἐκάστοτε γεννήσεις κατατρίψῃ πολλὰ σώματα, εἰς τὸ τέλος ἔξαντληθῇ καὶ ἡ ίδια καὶ γαθῇ. 'Επομένως ὑπάρχει κίνδυνος νὰ εἶναι τὸ τελευταῖνον σῶμα αὐτό, τὸ ὅποιον φέρομεν σήμερον, καὶ δὲ θανατός του νὰ σημάνῃ καὶ τὸν θάνατον τῆς ψυχῆς. Κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀπολύτως ἀθάνατος καὶ ἀνώλεθρος. Αἱ δύο ἀντιρρήσεις τῶν Θηβαίων ἀρχίζουν νὰ κλονίζουν τὴν πίστιν καὶ τῶν ἄλλων ἀκροατῶν εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

'Ο Σωκράτης, διὰ νὰ ἐλέγῃ τὴν γνώμην τοῦ Σιμμίου, χρειάζεται πρῶτον μίαν ὁμολογίαν αὐτοῦ, ἡ ὅποια θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις διὰ τὸν ἔλεγχόν του. Τὸν ἔρωτᾶ λοιπόν, ἐὰν ἐξακολουθήνα πιστεύῃ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμήσεως, τὴν ὅποιαν πρωτύτερα ἐδέχθη. 'Αφοῦ δὲ Σιμμίας καὶ πάλιν ὁμολογεῖ, ὅτι πιστεύει εἰς τὴν θεωρίαν αὐτήν, ὁ Σωκράτης ἀποδεικνύει, ὅτι αἱ δύο θεωρίαι τῆς ἀναμήσεως καὶ τῆς ἀρμονίας εἶναι ἀσυμβίβαστοι διὰ τοὺς ἔξης λόγους:

Α'. 'Η ψυχή κατά τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως, τὴν ὅποιαν ἐδέχθη καὶ πάλιν ὁ Σιμμίας, προϊσπάρχει τοῦ σώματος, ἐνῷ ἡ ἀρμονία τούναντίον εἶναι ὑστερόγρονος τῆς λύρας, διύτι πρῶτον γίνεται ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ κατόπιν ἐξ αὐτῶν προκύπτει ἡ ἀρμονία.

Β'. 'Η ἀρμονία εἶναι δεκτικὴ διαφόρων διαβαθμίσεων, δηλαδὴ ὑπάρχει ἀρμονία εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν καὶ περισσοτέραν ἔκτασιν καὶ ἀρμονία εἰς μικρότερον βαθμὸν καὶ διλιγωτέραν ἔκτασιν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ μὲ τὸν ὅποιον εἶναι ἡρμοσμένα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὅποια τὴν ἀπαρτίζουν. 'Αντιθέτως ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι δεκτικὴ διαβαθμίσεων, διότι ποτὲ δὲν εἶναι δύνατὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μία ψυχὴ διαφέρει μιᾶς ἄλλης ἐστω καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστον. Καὶ ἀκόμη, ἐὰν μία ψυχὴ εἶναι ἀρμονία, πῶς συμβιβάζεται ἡ ὑπαρξίας ἀγαθῆς καὶ κακῆς ψυχῆς; 'Η ἀρετὴ τῆς ψυχῆς εἶναι ἐν εἰδος ἀρμονίας καὶ ἡ κακία μία δυσαρμονία. 'Επομένως μίλια ἐνάρετος ψυχὴ Θὰ εἶναι μία ἀρμονία ἐν τῇ ἀρμονίᾳ καὶ μία κακή καὶ ἄφρων ψυχὴ Θὰ εἶναι καὶ αὐτὴ μία δυσαρμονία ἐν τῇ ἀρμονίᾳ. Τοῦτο ὅμως μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὰ ἔξης ἀποτα : 1) Μία ψυχὴ — ὡς ἀρμονία — δύναται νὰ εἶναι περισσότερον ἢ διλιγώτερον ἀρμονία ἀπὸ μίαν ἄλλην, ἥτοι περισσότερον ἢ διλιγώτερον ψυχὴ, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀποκλείεται, ἐφ' ὅσον ἔγινε δεκτὸν ἀνωτέρω, ὅτι μία ψυχὴ οὐδόλως διαφέρει ἀπὸ μίαν ἄλλην. 2) "Αν ὅλαι αἱ ψυχαὶ εἶναι ἀρμονία, ἔπρεπεν ὅλαι νὰ εἶναι καὶ ἐνάρετοι ὡς ἀρμονίαι, ὅπερ εἶναι καὶ ἀποτοπον, διότι ὑπάρχουν καὶ κακαὶ ψυχαὶ.

Γ'. 'Η ἀρμονία οὔτε ἔξουσιάζεται οὔτε διαφωνεῖ πρὸς τὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὅποιων προκύπτει, ἀλλ᾽ ἀντιθέτως εἶναι ἔξαρτημα τούτων τούναντίον ἡ ψυχὴ ἡγεμονεύει τοῦ σώματος καὶ τὸ κατευθύνει καὶ ἀντιτίθεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας του εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς εἴτε διὰ τῆς βίας.

'Ο Σιμμίας μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὄμολογεῖ, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀρμονία.

'Ο Σωκράτης ἔπειτα ἐπιχειρεῖ νὰ ἀνασκευάσῃ τὴν γνώμην τοῦ Κέβητος. Πρὸς τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἔξιστορήσῃ τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ ἔξέλιξιν ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ εὑρῃ τὴν αἰτίαν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τῶν ὄντων. 'Ἐπειδὴ ὅμως κάθε φορὰν μὲ τὴν Α ἢ Β θεωρίαν τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλοσόφων δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος εἰς τὴν εὗρεσιν τῆς αἰτίας, ἀφοῦ, ἐκεῖνο ποὺ ἐθεώρει σήμερον ὄφθόν, αὔριον τὸ ἀπέρριπτε, διότι τοῦ ἐφαίνετο πλέον ὡς ἀποτοπον, ἔξήτησε καὶ εὗρε ἰδικήν του λύσιν τοῦ προβλήματος, τὸ ὅποιον τὸν ἀπησχόλει. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ θεωρία τῶν ἴδεων. Αἰτία, λέγει ὁ Σωκράτης (δηλαδὴ ὁ Πλάτων), καὶ

τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ὑπάρξεως εἶναι μόνον ἡ ἰδέα, ἡ ἴδαινη καὶ ἀπόλυτος ὑπαρχής, μὲ τὴν παρουσίαν ἢ τὴν κοινωνίαν τῆς ὅποιας τὰ πράγματα εἶναι διτελεῖς καὶ γίνονται διτελεῖς.

‘Ο Σωκράτης ἔπειτα, πρὸν μεταβῆντος εἰς τὴν νέαν ἀπόδειξιν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς (4η ἀπόδειξις), τὴν δόποιαν στηρίζει εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν, διευκρινεῖ τὰ ἀκόλουθα :

Α'. Αἱ ἐναντίκι ἰδέαι ἀποκλείουν ἀλλήλας καὶ καθ' ἔχυτάς καὶ ὡς κατηγορήματα τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου. Καλοῦμεν βέβαια ἐνίστε τὸν ἰδιον ἄνθρωπον ἀλλοτε μὲν μέγαν ἐν συγκρίσει μὲ τὸν Α, ἀλλοτε δὲ μικρὸν ἐν συγκρίσει μὲν τὸν Β ἄνθρωπον· ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν πρόκειται περὶ ἀπολύτου μεγέθους, ἀλλὰ σχετικοῦ. Εἶναι δηλαδὴ μέγας ἐν σχέσει μὲ τὴν μικρότητα τοῦ Α, καὶ μικρὸς ἐν σχέσει μὲ τὸ μέγεθος τοῦ Β, ἀλλὰ δὲν παύει ποτὲ νὰ εἶναι διτελεῖς τὰ πράγματα εἶναι (ἐν σχέσει μὲ τὴν ἰδέαν). ‘Η ἰδέα ὅμως τοῦ μεγέθους δὲν δύναται νὰ εἶναι συγχρόνως μέγα καὶ μικρόν· ἐπομένως ἐὰν ἡ ἰδέα τῆς μικρότητος πλησιάζῃ τὸ μέγα, ἢ φεύγει τὸ μέγεθος καὶ παραχωρεῖ τὴν θέσιν του εἰς τὸ μικρόν, ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὸ μέγεθος, τὸ δόποιον ὑπάρχει μέσα μας ὡς κατηγόρημα τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἢ φεύγει δηλαδὴ καὶ παραχωρεῖ τὴν θέσιν του εἰς τὸ μικρόν, διταν τοῦτο πλησιάση ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. ‘Η συνύπαρξις τῶν ἐναντίων κατηγορημάτων ὑφίσταται εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκειμένον, μόνον διταν τὸ ὑποκειμένον τοῦτο συγκρίνεται πρὸς ἄλλα· (συνάρτηση ἐκ περιστάσεως· δρα ἀνωτέρω παράδειγμα τοῦ αὐτοῦ ἄνθρωπου, δόποιος εἶναι μέγας καὶ μικρὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἄνθρωπους Α καὶ Β).

Β'. Τὰ ἀντικείμενα (πράγματα), διταν νοῶνται πάντοτε μὲ τὴν παρουσίαν ὥρισμένης ἰδέας, δὲν δύνανται νὰ δεχθοῦν ὡς κατηγόρημα τὸ ἀντίθετον τῶν κατηγορημάτων αὐτῶν (δηλαδὴ τὴν παρουσίαν τῆς ἐναντίας ἰδέας). ‘Η χιῶν π.χ. δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τὸ ἀντίθετον κατηγόρημα τοῦ ψυχροῦ, δηλαδὴ τὸ θερμόν· καὶ τὸ πῦρ δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τὸ ἀντίθετον κατηγόρημα τοῦ θερμοῦ, δηλ. τὸ ψυχρόν. ‘Ἐπομένως, διταν τὸ πῦρ πλησιάση τὴν χιόνα, ἢ ἡ χιῶν πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸ πῦρ ἢ νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ λειώσῃ. Καὶ τάναπαλιν, ἐὰν ἡ χιῶν πλησιάσῃ τὸ πῦρ, ἢ πρέπει τὸ πῦρ νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του ἢ νὰ ὑποκύψῃ καὶ νὰ σβεσθῇ.

Καὶ τώρα ὁ Πλάτων μετὰ τὴν διευκρίνησιν, ὅτι τὰ ἐναντία ἀποκλείουν ἄλληλα, προβαίνει εἰς τὴν 4ην ἀπόδειξιν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ μετέχει τῆς ζωῆς· εἶναι ὑποκείμενον, τὸ ὅποιον νοεῖται πάντοτε μὲ τὴν παρουσίαν τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς· ὅπουδήποτε καὶ ἀν δηλαδὴ ἔλθῃ ἡ ψυχὴ, φέρει πάντοτε ζωὴν (τὴν ἰδέαν τῆς ζωῆς). Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ψυχὴ φέρει πάντοτε ζωὴν, εἶναι ὑποχρεωμένη συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐναντίων, τὰ ὅποια ἀποκλείουν ἄλληλα, νὰ μὴ δέχεται τὸ ἀντίθετόν της, δηλαδὴ τὸν θάνατον· εἶναι ἄρα ἀθάνατος. Ἐπειδὴ δὲ ὅτι ἀθάνατον, ὅπως ὁ θεός καὶ ἡ ζωή, εἶναι ἀνώλεθρον, κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ ψυχὴ ὡς ἀθάνατος εἶναι ἀνώλεθρος. Οὕτως ἀποδεικνύεται ἡ παντοτινὴ ἐπιβίωσις τῆς ψυχῆς καὶ αἱρεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἀντίρρησις τοῦ Κέβητος.

Μετὰ τοῦτο ὁ Πλάτων εἰσέρχεται εἰς τέλειον μῆθον, εἰς μίαν μυθικὴν κοσμολογίαν. Περιγράφει, ὅπως φαντάζεται, τὴν γῆν καὶ ἔξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, καθὼς καὶ τὴν ἐν τῷ "Ἀδη" κρίσιν τῶν ψυχῶν. Ἐκεῖ αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἀναλόγως τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ἔκαμαν εἰς τὴν ζωὴν, θὰ τιμωρηθοῦν ἢ θὰ καθαρθοῦν, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν θὰ ἀμειφθοῦν, καὶ μάλιστα ὅσαι ἐκαθάρθησαν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς φιλοσοφίας.

- 114δ . . . 63. Τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα / διισχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήγουμθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἡ ταῦτ' ἔστιν ἡ τοιαῦτ' ἀττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπειν. μοι δοκεῖ καὶ ἀξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γάρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπάρδειν ἔσαυτῷ· διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῆθον. Ἀλλὰ τούτων δὴ ἔνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἔσαυτοῦ ε ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἥδονάς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἴασε χαίρειν ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασε τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῇς κόσμῳ, σωφροσύνη τε δικαιοσύνη καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ καὶ / ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει

τὴν εἰς "Αἰδου πορείαν, ὡς πορευσόμενος, ὅταν ἡ εἰμαρμένη καλῇ. 'Τιμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὁ Σιμψία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὐθίς ἐν τινι χρόνῳ ἔκαστοι πορεύσεσθε' ἐμὲ δὲ νῦν ἥδη καλεῖ, φαίη ἀν ἀνὴρ τραγικὸς, ἡ εἰμαρμένη, καὶ σχεδόν τι μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν, νεκρὸν λούειν.

64. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ Κρίτων· εἶεν, / ἔφη, ὁ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἡ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἡ περὶ τῶν παιδῶν ἡ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἀν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῦμεν;

— "Απερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὁ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἀττ' ἀν ποιῆτε, καὶ μὴ νῦν ὅμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν [μὲν] αὐτῶν ἀμελῆτε καὶ μὴ θέλετε ὕσπερ κατ' ἵχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὅμολογήσητε ἐν τῷ / παρόντι καὶ σφόδρᾳ, οὐδὲν πλέον ποιήσετε.

— Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δὲ σε τίνα τρόπον;

— "Οπως ἀν, ἔφη, βούλησθε, ἐὰν πέρ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἄμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· οὐ πείθω, ὁ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγὼ εἴμι οὗτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἔκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἰεταί με ἐκεῖνον εἶναι, δν ὅψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ / δὴ πῶς με θάπτῃ. "Οτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς ἐπειδὰν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιών εἰς μακάρων δὴ τίνας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἀλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἄμα μὲν ὑμᾶς, ἄμα δ' ἐμαυτὸν.

β

γ

δ

Ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἡ ἡνὶ οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγγρυῖτο. Οὗτος μὲν γάρ ἡ μὴν παραμενεῖ· ὑμεῖς δὲ ἡ μὴν μὴ παρεμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὰν ἀποθάνω, ἀλλὰ / οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων ἥδον φέρη καὶ μὴ ὁρῶν μου τὸ σῶμα ἡ καιόμενον ἡ κατορυττόμενον ἀγανακτῆ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἡ προτίθεται Σωκράτη ἡ ἐκφέρει ἡ κατορύττει. Εὖ γὰρ ἴσθι, ἡ δ' δεῖ, δὲ Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. Ἐλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ 116 καὶ φάναι τούμδον σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὔτως, / ὅπιστις δὲν σοι φίλον ἡ καὶ μάλιστα ἡγγῆ νόμιμον εἶναι.

65. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἰκημά τι ὡς λουσόμενος καὶ ὁ Κρίτων εἴπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. Περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες διάζειν ὀρφανοὶ τὸν ἐπειτα βίον. Ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο / καὶ ἡγέθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γάρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἥσαν, εἰς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναικεῖς ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας, ἀπτα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναικας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. Καὶ ἦν ἡδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. Ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ μετὰ ταῦτα διελέχθη. Καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἔνδεικα ὑπηρέτης καὶ γ στὰς παρ' αὐτὸν· ὡ/Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαι σοῦ, ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, δέτι μοι χαλεπάίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀνάγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. Σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν

τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἀριστον ἀντρα ὅντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων· καὶ δὴ καὶ νῦν εὐ οἴδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ γαλεπαίνεις—γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους—ἀλλὰ ἐκείνοις· Νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἂν ληθον ἀγγέλων, γαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ῥῆστα / φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἄμα δ δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπήσει.

Καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν· καὶ σύ, ἔφη, γαῖρε· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν· Καὶ ἄμα πρὸς ἡμᾶς· ὡς ἀστεῖος, ἔφη, δ ἄνθρωπος, καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήσει καὶ διελέγετο ἐνίστε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος καὶ νῦν ὡς γενναλώς με ἀποδακρύει· Ἀλλ' ἄγε δή, ὃ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω δ ἄνθρωπος·

Καὶ ὁ Κρίτων· ἀλλ' οἶμαι, / ἔφη, ἔγωγε, ὃ Σώκρατες, ε ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅρεσι καὶ οὕπω δεδυκέναι· Καὶ ἄμα ἔγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πιόντας εὐ μάλα... Ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἔγγωρει·

Καὶ ὁ Σωκράτης· εἰκότως γε, ἔφη, ὃ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις· οἶονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν / δλίγον ὕστερον πιών ἄλλο γε ἢ γέ- 117 λωτα ὄφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος· Ἀλλ' ίθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει·

66. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἐστῶτι. Καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας, ἤκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον· Ἰδών δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον· εἰεν, ἔφη, ὃ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τὶ χρὴ ποιεῖν;

— Ούδεν ἄλλο, ἔφη, ή πιόντα περιέναι, ἕως ἂν σου βάρος
 β ἐν τοῖς σκέλεσι / γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸς ποιήσει. Καὶ ὅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει.

Καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ὥλεως, ὃ Ξέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει, ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον· τὶ λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; "Ἐξεστιν ή οὔ;

— Τοσοῦτον, ἔφη, ὃ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι ποιεῖν.

γ — Μανθάνω, ή δ' ὃς ἀλλ' εὔχεσθαι γε που τοῖς / θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι. ἢ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαι τε καὶ γένοιτο ταύτη. Καὶ ὅμοι εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἔξεπιεν. Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντα τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἔχωρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γάρ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἶσον ἀνδρὸς / ἔταίρου δ ἐστερημένος εἴην. 'Ο δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἶσις τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἔξανέστη. 'Απολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους.

ε 'Εκεῖνος δέ· οἶα, ἔφη ποιεῖτε, διθυμάσιοι. 'Εγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἔνεκα τὰς γυναικας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοι- αῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γάρ ἀκήροα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ / χρὴ τελευτᾶν. 'Αλλ' ἡσυχίαν τε ἔγετε καὶ καρτερεῖτε.

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημεν τε καὶ ἀπέσχομεν τοῦ δακρύειν. 'Ο δὲ περιελθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι, ἔφη, τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὑπτιος — οὕτω γάρ ἐκέλευεν διὰ ἄνθρωπος --

καὶ ἄμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον διαλιπῶν χρόνον ἐπεσκόπτει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη· κάπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἥρετο, εἰς αἰσθάνοιτο· ὁ δὲ οὐκ ἔφη. Καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις / τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν 118 ἐπεδείχνυτο ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο. Καὶ αὐτὸς ἥπτετο καὶ εἴπεν, ὅτι, ἐπειδὴν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οὐχίσεται.

"Ηδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἥτρον ψυχόμενα καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἐνεκεάλυπτο γάρ — εἴπεν, ὁ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο· ὡς Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ δοφείλομεν ἀλεκτρύνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

'Αλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἰ τι ἄλλο λέγεις.

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπῶν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἀνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν. Καὶ δις τὰ ὅμματα ἔστησεν· ἴδων δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

67. "Ηδε ἡ τελευτή, ὡς Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὃς ἡμεῖς φαῖμεν ἀν, τῶν τότε, ὃν ἐπειράθημεν, ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(Κατὰ τὰ κεφάλαια τῆς ἐκλογῆς)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

Ἐχεχράτης, πολίτης ἐκ Φλειοῦντος, ὃπου ὁ Ταρχντῖνος Εὔρυτος εἶχεν ἴδρυσει μικράν ὁμάδα ὀπαδῶν τοῦ Πυθαγόρου. Ἀπὸ τὴν ὁμάδαν αὐτῆν, εἰς τὴν ὁποίαν, φαίνεται, εἶχεν ἔξεχουσαν θέσιν ὁ Ἐχεχράτης, γίνεται δεκτὸς ὁ Φαίδων, ὁ ὁποῖος τοὺς ἔξιστορεῖ τὰ κατὰ τὸν Σωκράτη. Ἡ διήγησις τοῦ Φαίδωνος εἶναι μία ζωντανὴ ἀναπαράστασις τῶν ὅσων ὁ Πλάτων ἔζησε μέσα του καὶ μαρτυρεῖ τόσον περὶ τοῦ προσωπικοῦ μεγαλείου τοῦ Σωκράτους, ὃσον καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ μεγαλείου τοῦ Πλάτωνος.

αὐτός... αὐτός, ὁ Ἰδιος· τίθεται ἐν ἀρχῇ, διότι ἡ αὐτοψία καὶ τὸ αὐτήκοον ἐνέχουν μεγάλην σπουδαιότητα καὶ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀκόλουθον ἢ ἀλλού τού.

Φαίδων, Ἡλεῖος τὴν καταγωγὴν, εὐγενῆς, ἔγινε γνωστότατος ἐκ τοῦ ὁμανύμου διαιλόγου τοῦ Πλάτωνος. Κατά τινα παράδοσιν, ἡ ὁποία δὲν φαίνεται πολὺ πιθανή, οὗτος συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἰς πόλεμον ἐναντίον τῆς πατρίδος του "Ἡλιδος καὶ ἐπωλήθη ὡς δοῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας μόλις 18ετῆς περίπου, τῷ 400 π.Χ. Ἐκεῖ προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος παρεκάλεσεν ἔνα πλούσιον φίλον του νὰ τὸν ἔξαγοράσῃ. Ἐκτοτε ἐξ εὐγνωμοσύνης ἔμεινε πιστὸς θυμαστῆς τοῦ φιλοσόφου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐμφανίζει τὸν Φαίδωνα διηγούμενον τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ διαισκάλου, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ δεσμός του μὲ τὸν Σωκράτη ἥτο στενὸς καὶ ἡ ἀφοσίωσίς του μεγάλη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Φαίδων ἴδρυσεν εἰς τὴν πατρίδα του ἰδίαν σχολήν, περὶ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀκριβές γνωρίζομεν. Ἔγραψεν ἐπίστης δαλάδους, οἱ ὁποῖοι δὲν διεσώθησαν.

φάρμακον, κοινῶς φαρμάκι, συνεκδοχὴ, τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἴδους, δηλητήριον, τὸ κάνειον. Τὸ κάνειον εἶναι φυτόν, πιθανῶς τὸ κοινὸν μαγ-

κούτα, κιρκούτα, βρωμόχορτο, καὶ περιέχει τὴν κωνείνην, δραστικώτατον φυτικὸν δηλητήριον. Τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἔηραινόμενα καὶ τριβόμενα διελύοντο ἐντὸς ὅδατος καὶ ἐδίδοντο ἔπειτα εἰς τοὺς μελλοθανάτους.

πολίτης, συμπολίτης.

Φλειάσιος, ὁ πολίτης τοῦ Φλειοῦντος, πόλεως εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Σικυῶνος (τοῦ Κιάτου).

οὐδεὶς πάνυ τι, οὐδεὶς ἀπολύτως.

ἐπιχωριάζω, συχάζω καὶ κάπου παραμένω ἔκει.

χρόνου συχνοῦ, ἀπὸ πολὺν καιρόν.

μέν, χωρὶς νὰ ἀκολουθῇ δέ, βεβαίως.

τύχη, τυχαῖον περιστατικὸν, τυχαία σύμπτωσις.

ἔστεμμένη, ἔστεφανωμένη διὰ κλάδου δάφνης, ιεροῦ δένδρου τοῦ Ἀπόλλωνος.

Θησεύς, ὁ σπουδαιότερος μετὰ τὸν Ἡρακλέα ἥρως τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ὁ πρῶτος τῶν Ἀθηνῶν, υἱὸς τοῦ βασιλέως Αἰγέως. Κατὰ τὸν μῦθον ὁ Μίνως, βασιλεὺς τῆς ἐν Κρήτῃ Κνωσσοῦ, ἐκδικούμενος τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του Ἀνδρόγεω φονευθέντος ἐν Ἀττικῇ, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ στέλλουν κάθε χρόνον ἢ κατ' ἄλλους κάθε ἐννέα χρόνια ἐπτὰ νέους καὶ ἐπτὰ παρθένους, τοὺς ὄποιους ἔρριπτον ὡς βορὰν τοῦ Μινωταύρου εἰς τὸν Λαβύρινθον. Κατὰ τὴν τρίτην ἀποστολὴν μετεῖχε καὶ ὁ Θησεύς, ὁ ὄποιος μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀριάδνης, θυγατρὸς τοῦ Μίνωας, ἐφόνευσε τὸν Μινώταυρον. Οὗτος σωθεὶς ἴδρυσε πρὸς τιμὴν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος τὰ Δήλια, κατὰ τὰ ὄποια οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελλον τὴν Δηλιάδα (ναῦν), τὸ ἴδιον πλοῖον τοῦ Θησέως συνεχῶς ἐπισκευαζόμενον καὶ ἀνανεούμενον, ὡς θεωρίδα εἰς τὴν ιερὰν Δῆλον.

τοὺς δις ἐπτά, τὰ ἐπτὰ ζεύγη τῶν νέων καὶ γενίδων.

εὔξαντο, ἔταξαν, ἔκαναν τάμα.

θεωρία, ἐπίσημος ἀντιπροσωπεία τῆς πόλεως καὶ μάλιστα θρησκευτικὴ, πρεσβεία.

ἀπάγω, ἀποστέλλω ὡς ὀφειλήν.

καθαρεύω, εἶμαι καθαρός, ἀγνός.

δεῦρο, ἐδῶ εἰς Ἀθήνας εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἀπόπλου.

ἀπολαμβάνω, ἀποκλείω, ἐμποδίζω.

χρόνος, τριάκοντα ἡμέραι (Ξενοφ. Ἀπομνημ. 116 γ).

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 2.

ἐπιτήδειοι, φίλοι, σύντροφοι πιστοί.

ἀρχοντες, οἱ ἔνδεκα προϊστάμενοι τῆς φυλακῆς, οἱ ὅποιοι ἔξετέλουν τὰς ποινὰς διὰ τῶν ὑπηρετῶν. Ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δέκα ἔξελεγον ἀνὰ ἓνα αἱ δέκα φυλαὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν ἐνδέκατον προσέθετον ὡς γραμματέα.

σχολάζω, δὲν ἔχω ἀσχολίαν, εὔκαιρω.

τοιούτους ἑτέρους, ὄμοίους μὲν σέ, τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων μὲ σέ, μὲ τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς διαθέσεις μὲ σέ.

θαυμάσια ἐπαθον, ἐδοκίμασα παράξενα συναισθήματα.

ἔλεος εἰσήει με, μὲ κατελάμβανεν οἴκτος, ἐδοκίμαζα οἴκτον.
τρόπος, στάσις, συμπεριφορά.

ώς ἀδεῶς, διασφήσις τοῦ εὑδαί μων — λόγων.

ῶστε παρίστασθαι μοι, ῶστε παρ. μηδ' ἴέναι ἐκεῖνον ἀνευ θείας μοίρας ίόντα εἰς "Αιδου· παρίσταται μοι, μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν.

εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος (εὗ ἐπραξεν . . .), ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεεινὸν εἰσήει, δὲν ἐδοκίμαζα κανένα ἀπολύτως οἴκτον.

ώς δόξειεν ἀν εἰκὸς εἶναι, (ἐλεεινὸν εἰσιέναι τινί).

δητῶν ἐν φιλοσοφίᾳ, φιλοσοφούντων, ἀπασχολουμένων μὲ φιλοσοφικὰς συζητήσεις.

ἀτεχνῶς, ὅλως διόλου.

ἀτοπόν τι πάθος, πολὺ παράξενον, ἀλλόκοτον συναίσθημα.

κρᾶσις, κρᾶμψ, συναίσθημα ἀνάμεικτον.

διαφερόντως, ὑπερβολικά, ἔξαιρετικά, περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἀπολλόδωρος, Ἀπολλ. ὁ Φαληρεύς, γνωστὸς διὰ τὴν ἀφοσίωσίν τους πρὸ τὸν Σωκράτη, ἐστερημένος ὅμως φιλοσοφικοῦ νοῦ· ὅρα καὶ τὴν δλίγον κατωτέρω λέξιν : ὁ πατήρ αὐτοῦ.

πού, ἀν δὲν ἀπατῶμαι.

Κριτόβουλος, υἱὸς τοῦ Κρίτωνος, γνωστὸς διὰ τὴν ὥραιοτητά του.
"Ορα καὶ τὴν ἐπομένην φράσιν : ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

δ πατήρ αὐτοῦ, ὁ Κρίτων, συνομῆλιξ καὶ συνδημότης μὲ τὸν Σωκράτη (ἐξ Ἀλωπεκῆς). Χρηστὸς, πλούσιος καὶ γενναιόδωρος, συντηρῶν ἐξ ίδίων τὴν οἰκογένειαν τοῦ Σωκράτους, λίαν γνωστὸς καὶ ἐκ

τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου, ὅπου προσφέρεται νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγὴν τοῦ φιλοσόφου. 'Ο Κρίτων ἀκόμη μετά τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Κριτοβούλου καὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου προσεφέρθησαν κατὰ τὴν δικηνα τοῦ Σωκράτους νὰ ἐγγυηθοῦν ὑπέρ αὐτοῦ τὸ τίμημα τῶν 30 μνῶν (Πλ. Ἀπολ. Σωκρ. 38 β.).

Ἐρμογένης, φίλατας τοῦ Σωκράτους, πένης ἂν καὶ ἡτο ἀδελφὸς τοῦ πλουσίου Καλλίου.

Ἐπιγένης, υἱὸς τοῦ Ἀντιφῶντος τοῦ Κηφισιέως.

Αἰσχίνης, υἱὸς τοῦ Λυσανίου, διὰ τὸν ὄποιον παραδίδεται, ὅτι ἔγραψεν ἐπὶτὰ διαλόγους.

Ἀντισθένης, Ἀθηναῖος, μαθητὴς κατὰ πρῶτον τοῦ σοφιστοῦ Γοργίου καὶ κατόπιν τοῦ Σωκράτους. Οὗτος μιμούμενος τὴν ἀπάθειαν καὶ καρτερίαν τοῦ διδάσκαλου του πρῶτος ἐδίδαξε τὴν κυνικὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὰ ἐγκρήσματα, ἰδρύσας τὴν ἀληθεῖσαν Κυνικὴν σχολὴν. 'Ο Ἀντισθένης διεκρίθη καὶ ὡς ῥήτωρ συγγράψας καὶ ὁρητορικὰ ἔργα.

Κτήσιππος, ἐκ Παιανίας (παρὰ τὸ Λιόπεσι τῆς Ἀττικῆς), νέος πλήρης εὐθυμίας καὶ ὀρμῆς, συγγενῆς τοῦ Μενεκένου.

Μενέζενος, ἐκ Παιανίας ἔξι ἐπιφανοῦς οἴκου, γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου τοῦ Πλάτωνος.

Σιμμίας καὶ Κέβης, νεανίσκοι Θηβαῖοι (Φαίδ. 98 α.). Οὗτοι κατὰ πρῶτον ἤκουσαν εἰς τὰς Θήβας τὸν Πυθαγόρειον Φιλόλαον, παρὰ τοῦ ὄποιον ἐμυήθησαν εἰς τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, ἡ ὁποία ἴδιαιτέρως ἡσχολεῖτο μὲν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. 'Επειτα ἥλθον εἰς Ἀθήνας χάριν ἀνωτέρας μυρφώσεως, ὅπου ἐγένοντο μαθηταὶ καὶ ἐνθουσιώδεις θαυμασταὶ τοῦ Σωκράτους, πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὄποιου προσεφέρθησαν νὰ λοργγήσουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγάδευσίν του (Κρίτων 45 β.). 'Εκ τούτων ὁ μὲν Σιμμίας ἔγραψεν 23 διαλόγους, ὁ δὲ Κέβης 3, ἀλλὰ ὅλοι ἔχαθησαν.

Φαιδώνδης, Θηβαῖος· περὶ τούτου οὐδὲν ἄλλο γνωρίζομεν.

Εὐκλείδης, μαθητὴς καὶ θαυμαστὴς τοῦ Σωκράτους, ἀνηκων εἰς τοὺς Ἐλεάτας, καὶ ἰδρυτὴς Μεγαρικῆς σχολῆς. Πρὸς αὐτὸν κατέψυγεν ὁ Πλάτων εἰς τὰ Μέγαρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους.

Τερψίλων, ἐκ Μεγάρων, γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ Θεαιτήτου.

Ἀρίστιππος, ὁ Κυρηναῖος μαθητὴς τοῦ σοφιστοῦ Πρωταγόρου· ἀποκλίνων βραδύτερον πρὸς τοὺς ὀπαδούς τοῦ Ἡρακλείτου ἐγνωρίσθη

μὲ τὸν Σωκράτη καὶ συνεδέθη μαζί του. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ἔδρυσε τὴν Κυρηναϊκὴν σχολήν, δεχομένην ὡς τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν τὴν ἥδονήν, ἔνεκα τοῦ ὄποίου καὶ ἡδοικὴ σχολὴ ἀπεκλήθη.

Κλεόμβροτος, ἐξ Ἀμβρακίας, τύπος συναισθηματικός. Κατὰ τὸν Καλλίμαχον (ἐπιγρ. 24) ὁ Κλεόμβροτος, ὅταν ἀνέγνωσε τὸν Φαίδωνα, γῆτοκτόνησε λέγων : Χαῖρε, "Ηλιε . . .

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 3.

ἔωθεν, (ἔως ἡώς, ἔωθινός) πρωτό - πρωτό.

δικαστήριον, τὰ πλεῖστα δικαστήρια τῶν ἡλιαστῶν ἢσαν πλησίον τῆς ἀγορᾶς κειμένης Α. τοῦ λεγομένου σήμερον Θησέου.

διατρίβω, συνομιλῶ, περνῶ τὴν ὥραν μου συζητῶν.

παρηγγείλαμεν ἀλλήλοις, συνεφωνήσαμεν μεταξύ μας.

ὑπακούω, ἐπὶ θυρωρῶν : ἀνοίγω.

λύουσι, λύουν ἀπὸ τὰ δεσμά, τὴν ποδοκάκην ἢ τὸ ξύλον, μὲ τὰ ὄποια ἔδεναν τοὺς φυλακισμένους, δπως φαίνεται μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως.

ἐπισχών, χρονοτριβήσας, ἀργοπορήσας.

καταλαμβάνω, εὑρίσκω.

Ξανθίππη, σύζυγος τοῦ Σωκράτους, μὲ τὴν ὄποιαν ἀπέκτησε οὗτος τρία τέκνα, τὸν Λαμπροκλέα, τὸν Σωφρονίσκον καὶ τὸν Μενέζενον (Πλ. Ἀπολ. Σωκρ. 34 δ.). Τὰ περὶ κακοτροπίας τῆς Ξανθίππης εἶναι μᾶλλον ἀβάσιμα, δρειλόμενα εἰς τοὺς κωμικούς· τούνατίον ἐκ τοῦ Φαίδωνος προκύπτει ὅτι ἡ Ξανθίππη ἦτο καὶ στοργική καὶ εὐαίσθητος σύζυγος.

ἀνευφημῶ, βάλλω γοεράν φωνήν, ξεφωνίζω.

ὕστατον δή, διὰ τελευταίαν λοιπὸν φοράν, νὰ διὰ τελευταίαν φοράν.

κόπτομαι, (κοπετός, κομμός) κτυπῶ τὸ στῆθος ἢ τὴν κεφαλήν.

ώς θαυμασίως πέφυκε, πόσον παράδοξον σχέσιν ἐκ φύσεως ἔχει, τί πολὺ περίεργος εἶναι ἡ σχέσις του...

τῷ μὴ ἔθέλειν μὲν αὐτῷ παραγίγνεσθαι ἅμα τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ... **σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι**..., διότι δὲν θέλουν μὲν (μὰ τὴν ἀλήθειαν) αὐτὰ νὰ ἔρχωνται ταυτοχρόνως εἰς τὸν ἀνθρωπὸν, ἐὰν δέ..., εἶναι σχεδὸν ἡναγκασμένος...

διώκω, ἐπιδιώκω, ἐπιζητῶ.

ἔννοῶ, στοχάζομαι, προσέχω.

Αἰσωπος, δοῦλος τοῦ Σαμίου Ἰάδμονος ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ θου π. Χ. αἰῶνος. Οὗτος διηγεῖτο μὲν χάριν μύθους εἰς πεζὸν πρὸς παραίνεσιν. Οἱ μέχρι σήμερον φερόμενοι ὡς μῦθοι τοῦ Αἰσώπου εἶναι παράφρασις τῶν Αἰσωπείων μύθων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

Ὕπολαβών, συχνὴ ἡ χρῆσις τοῦ φ. ὑπολαμβάνω παρὰ Πλάτωνι : ἐπεμβάνω εἰς τὴν συζήτησιν, ἀποκρίνομαι, διακόπτω. λαμβάνω τὸν λόγον καὶ ἀποκρίνομαι.

ῶν, καθ' ἔλξιν, ἀντὶ ἄ... .

ἐντείνας, (εἰς μέτρον, εἰς ἔπος) στιχουργήσας.

προοίμιον, ἀσμα ἀδόμενον ὑπὸ τῶν ῥάψῳδῶν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν πρὸ τῶν ἐπῶν, ὅμνος. Διὰ ποιὸν λόγον ἔκαμεν ὁ Σωκράτης τὸν ὅμνον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, μᾶς τὸ ἐξηγεῖ ἀκολούθως, ὡς καὶ ἐν 85 β τοῦ Φαίδωνος « ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς που οἴμαι ὄμδοσυλός γε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ιερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ (Ἀπόλλωνος), καὶ οὐ γεῖρον τὴν μάντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου ..

ἀτάρ, ἐπικόν, ὥσαύτως, ἀλλά, ἀλλ' ὅμως,

Εὔηνος, Πάριος σοφιστὴς καὶ ποιητής, ἀκμάσας κατὰ τὸν Ε' π.χ. αἰῶνα. Ἡτο πρεσβύτερος τοῦ Σωκράτους καὶ ἐδίδασκε τὴν τέχνην του ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ.

ὅτι ποτὲ διανοηθείς, τί τέλος πάντων σκοπῶν, μὲ ποίαν ἀρά γε σκέψιν.

ἀντίτεχνος, ἀντίζηλος ἐν τῇ τέχνῃ.

ἀποπειρώμενος τί λέγει, δοκιμάζων τί σημαίνουν, προσπαθῶν νὰ ἔξαχριβώσω τὴν σημασίαν, τὸ νόημα...

ἀφοσιοῦμαι, ἐκπληρῶ θρησκευτικὸν καθῆκον, ἀπὸ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν πράττω κάτι· ἀλλὰ (ἔκαμα τὰ ποιήματα) προσπαθῶν νὰ ἐξηγήσω (ἔξαχριβώσω) τὸ νόημα κάποιων ὀνείων μου καὶ ἐκπληρῶν οὕτω ἐν θρησκευτικὸν καθῆκον, μήπως τυχὸν ὁ θεὸς εἰς τὰ ὄνειρά μου ἐννοοῦσε νὰ κάνω αὐτοῦ τοῦ εἰδούς τὴν μουσικήν.

ἄρα, ἵσως, τυχόν.

μουσική, πᾶσα τέχνη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, καλλιτεχνική, πνευματική, καὶ ἴδια ἡ μουσική. Πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι ἐκάλεσαν τὴν φιλοσοφίαν μουσικήν, ἔπειτα δὲ ὁ Πλάτων ἐδῶ μουσικὴν ἐννοεῖ τὴν φιλοσοφίαν.

παρακελεύομαι, προτρέπω, παρακανῶ τινα πρὸ τῆς πράξεως.
ἐπικελεύω καὶ **διακελεύομαι**, ἐνθαρρύνω κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν.

Θέουσι μετοχὴ (δ. θέω) θέοντες, οἱ δρομεῖς.

δημώδης μουσική, ἡ ποίησις, ἢ ὅποια εἶναι μουσικὴ κατὰ τὴν ἀντήληψιν τοῦ κοινοῦ.

ἀσφαλέστερον ἐννοεῖται τὸ ἔδοξεν.

μετὰ δὲ τὸν θεόν, βραχυλογία, ἀντὶ : μετὰ δὲ τὸ εἰς τὸν θεόν προοίμιον.

μῦθος, διήγησις φανταστική, ἐνῷ λόγος εἶναι διήγησις πραγματικῶν γεγονότων.

ἡπιστάμην, ἐνεθυμούμην, εἶχον προχείρως εἰς τὴν μνήμην μου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 5.

ἔρρωσθαι, (δώνυμοι) ἀς εἶναι καλά, τοῦ στέλλω τοὺς χαιρετισμούς μου, πρόσφερε τοὺς χαιρετισμούς μου.

διώκω, ἀκολουθῶ.

οἴον... τοῦτο, οἴόν ἔστι τοῦτο, διακελεύει· σύμπτυξις δύο προτάσεων.

πολλά, πολλάκις τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ ἐπιφρήματος.

οὐδ' ὁπωστιοῦν, κατ' οὐδένα τρόπον.

δαί, κοινὸς τύπος τοῦ δὴ ἐν τῷ διαλόγῳ, ἐν χρήσει μὲν ἐρωτηματικάς λέξεις πρὸς ἔκφρασιν θυμασμοῦ ἢ περιεργείας· τί δαί ; τί λοιπόν ; ἀλλὰ τί λοιπόν ; καὶ πῶς λοιπόν ;

ἢ, ἀντὶ ἔφη, γ' ἐν. παρατ. ἢ ἀδρ. β' τοῦ ἡμὶ (λατ. inquam, aio).

μέτεστιν (ὅτῳ) τούτου τοῦ πράγματος, ὅποιος μετέχει τῆς φιλοσοφίας (τ. τ. πράγματος).

βιάσεται αὐτόν, θὰ αὐτοκτονήσῃ.

καθῆκε, (δ. καθίημι) κατεβίβασε.

Φιλόλαος, Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Κρότωνα ἢ τὸν Τάραντα ζήσας τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. 'Υπῆρξε πιθανῶς μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρου καὶ κατέφυγεν εἰς Θήβας κατὰ τὸν διωγμὸν τῶν Πυθαγορείων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος περὶ τὸ 430 π. Χ., ὅπου ἐχρημάτισεν διδάσκαλος τοῦ Σιμμίου καὶ τοῦ Κέβητος. Εἰς τὸν Φιλόλαον ἀποδίδονται ἀποσπάσματά τινα, τὰ ὅποια μὲν μερικὰ χωρία τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ

Πλάτωνος ἀποτελοῦν μοναδικὴν πηγήν τοῦ Πυθαγορισμοῦ. 'Αξιοσημείτος εἶναι ἡ δοξασία τοῦ Φιλολάου, ὅτι ἡ γῆ σημειώνει καθ' ἑκάστην μίαν περιστροφὴν περὶ ἔκυτὴν καὶ κατ' ἕτος μίαν ὄμοίαν περὶ τὸν κεντρικὸν πῦρ, τὸ ὄποιον ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τοῦ σύμπαντος. Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Φιλολάου ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τοῦ συστήματος τοῦ Κοπερνίκου. 'Αναφέρεται δέ, ὅτι παρὰ τούτου ἡγόρασεν ὁ Πλάτων, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν τὸ σύγγραμμα του «Κόσμος, Φύσις, Ψυχή» ἀντὶ 100 μηνῶν, γενόμενος οὕτω ἐνήμερος τῶν Πυθαγορείων δοξασιῶν, περὶ τῶν ὄποιων ἀδριστα μόνον εἶχεν ἀκούσει ὁ Σωκράτης.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἀπετέλουν ἔταιρείας «συνέδρια ἢ ὁμακόνια» (όμοῦ ἀκούειν), αἱ ὄποιαι ἐπεδίωκον ὅχι μόνον θρησκευτικοὺς καὶ ἡθικοὺς σκοπούς, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικούς καὶ πολιτικούς.

'Η ψυχὴ παρὰ τούτων ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρμονία. 'Ο βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ, ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀρμονίας, κεῖται ἐκτὸς τοῦ κόσμου τούτου, τοῦ ὄποιου μετέχει μόνον ἡ ψυχὴ. 'Ἐπίστευον ἀκόμη εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, δόγμα εἰλημμένον ἀπὸ τοὺς Ὁρφικούς. 'Ως φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ Φαίδωνος, τὸ σῶμα θεωρεῖται παρ' αὐτῶν ὡς φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ἡ δύοια πολλάκις ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωήν, καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητός της ἐγκλείεται εἰς σώματα ζώων ἢ ἀνθρώπων κτλ. 'Οθεν ἀπηρτεῖτο σωματικὴ καὶ πνευματικὴ ὑγεία, ἡμικότης καὶ ἐγχράτεια, ἀποχὴ σαρκῶν ζώων καὶ κυάμων, κάθαρσις τῆς ψυχῆς καὶ ἐν γένει βίος εὔκοσμος καὶ ἀρμονικός, ὅπως ἀρμονικὸν εἶναι τὸ σύμπαν, τὸ ὄποιον ὁ Πυθαγόρας πρῶτος ἐκάλεσε κόσμον.

συγγεγονότες Φιλολάω, ἐνῷ ἔχετε χρηματίσει μαθηταί, ἀκροαταὶ τοῦ Φιλολάου.

οὐδὲν γε σαφές, οἱ Πυθαγόρειοι ἐδίδασκον μὲ συμβολικὰ ἀποφθέγματα, μὲ παραγγέλματα καὶ ἵκανόνας αἰνιγματικοὺς καὶ ἔπειτα ἐσιώπων, ἵνα διὰ τοῦ μυστηρίου ἀσκήσουν ἐπιβολὴν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν. 'Η ἐχεμύθεια, προσέτι ἡτο κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν Πυθαγορείων. 'Η αὐτὴ ἐχεμύθεια παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, ὡς καὶ εἰς τὰς νεωτέρας στοὰς τῶν τεκτόνων.

καὶ ὁ σύνδεσμος καὶ πρὸ τῶν ὑπερθετικῶν σημαίνει ἐπίτασιν, ὅλως ἐξαιρετικῶς.

διατητικῶς, ἐρευνῶ, ἐξετάζω λεπτομερῶς.

μυθολογῶ, διηγοῦμαι ὑπὸ μορφὴν μύθου, διηγοῦμαι μὲ μύθους.
Ο Πλάτων, ὅπου δὲν ἐπαρκεῖ ἡ διάλεκτικὴ ἀπόδειξις, δὲν διστάζει νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς μύθους (ὅρα καὶ κεφ. 14, 70 β).
Ἐν... ἥλιου δυσμῶν χρόνῳ, ἡ νόμιμος ὥρα διὰ τὴν θανάτωσιν τῶν καταδίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

νῦν δή, πολλάκις ἀπαντῷ παρὰ Πλάτωνι καὶ σημαίνει πρὸ ὀλίγου, μόλις τώρα δά.

ἴσως μέντοι θαυμαστόν... καὶ οἵς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν,
ἴσως ὅμως νὰ σοῦ φανῇ παράδοξον, ἐὰν τοῦτο (δῆλ. τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἔχατὸν βιάζεσθαι) μόνον ἐξ δλων τῶν ἄλλων εἶναι ἀπλοῦν — δὲν παρουσιάζει καμμίαν ἔξαίρεσιν — καὶ οὐδέποτε ἐμφανίζεται διαφορετικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ἐμφανίζονται τὰ ἄλλα πράγματα (πλοῦτος, δόξα κλπ.) ὑπό τινας περιστάσεις καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη, οἱ ὅποῖοι θεωροῦν προτιμότερον τὸν θάνατον τῆς ζωῆς (δῆλ. ἐνῷ δὶ’ ὅλα τὰ πράγματα δύναται νὰ ὑπάρχῃ διχογνωμία, διὰ τὴν αὐτοκτονίαν μίᾳ μόνον γνώμη εἶναι: ὅτι πάντες τὴν θεωροῦν ἀνίερον, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὅποῖοι προτιμοῦν τὸν θάνατον τῆς ζωῆς). (Τινὲς ὡς διασάφησιν τοῦ τοῦτο δέχονται τὸ τεθνάνατον, τὸν θάνατον).

ἴττω, βιωτικὸν ἀττικὸν ίστω (οἰδα), ἃς εἶναι μάρτυς μου.
φωνή, διάλεκτος.

οὕτω, ἐκ πρώτης ὁψεως, χωρὶς ἀκριβῆ ἔξέτασιν.

οὐ μέντοι (ἄλογόν ἐστιν) ἀλλ’ ίσως γ’ ἔχει τινὰ λόγον, (λιτότης): καὶ ὅμως δὲν εἶναι παράλογον, ἀλλ’ ἀπεναντίας ἔχει σοβαρὰν δικαιολογίαν.

ἀπορρήτοις, ἐννοεῖ μᾶλλον τὴν ἀπόρρητον διδασκαλίαν τῶν Πυθαγορείων καὶ οὐχὶ ἀπορρήτους λόγους τῶν Ὀρφικῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων: « οὐκ ἀκηκόατε... Φιλολάφω συγγεγονότες ; » εἶναι φανερόν. Τοῦτο ἀκόμη μαρτυρεῖ καὶ ὅλο χωρίον τοῦ Πλ. ἐν Νομ. 902 β. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι τὰς περὶ ψυχῆς ιδέας κ.λ.π. τῶν Ὀρφικῶν εἶχον δεχθῆ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ὅρα καὶ 63 γ, 67 γ, 69 γ, 70 γ.).

φρουρά, εἰρκτή, φυλακή.

διιδεῖν, ῥ. διορῶ, κατανοῶ πλήρως.

σημαίνω, διδω σημεῖον νὰ εἴπῃ τις ἢ νὰ πράξῃ τις, διὰ σημείου δειχνεύω, ὑποδειχνύω.

ταύτη, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ τὴν λογικὴν αὐτὴν σειράν, δὶ' αὐτό.

ἀνάγκη, ὅφευκτος μοῖρα, ἐπιβαλλομένη ὑποχρέωσις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 7.

ῥᾳδίως, προθύμως, εὐχαρίστως.

ἔσικε... ἀτόπω, δύμοιάζει μὲ ἀνακολουθίαν· μετριάζεται οὕτως ἡ ἔκφρασις καὶ δὲν λέγει : τοῦτο εἶναι ἀνακολουθία, ἄτοπον.

φρονιμώτατοι, οἱ φιλόσοφοι.

θεραπεία, ἐπιμέλεια, στοργικὴ φροντίς.

οὐκ ἔχει λόγον, εἶναι ἀδικαιολόγητον (λιτότης).
αὐτός, μόνος τοι.

ὅ, τι μάλιστα, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

εἰκός (ἐστιν), εἶναι τούναντίον.

πραγματεία, ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα, ἔξυπνη ἀντίρρησις.

ἀνερευνᾶ λόγους, ἀναζητεῖ ἀντιλογίας, εύρισκει ἀντιρρήσεις.

νῦν γε καὶ μοι αὐτῷ δοκεῖ λέγειν τι, (τι = κάτι σοβαρόν).

ώς ἀληθῶς, τῇ ἀληθείᾳ, πραγματικῶς, τῷ ὅντι.

τείνω τὸν λόγον, (εἰς τινα) μεταφορά ἐκ τοῦ τόξου : ἔχω τινὰ
ώς στόχον, ἀποβλέπω, κάνω ὑπαίνιγμόν.

ῥᾳδίως, χωρὶς τύψιν συνειδήσεως, μὲ ἐλαφρὰν συνείδησιν.

πάνυ μὲν οὖν, πάνυ γε, βεβαιότατα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 8.

πιθανώτερον, πειστικώτερον.

ἡδίκουν ἀν, θὰ εἶχον ἄδικον, θὰ ἔκαμνα ὁσχῆμα.

ἄνδρας, ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ Σωκρ. κεφ. 32, 41 α, δύνομάζει τοιούτους
τούς : Μίνων, Ῥαδάμανθυν, Αἰακόν, Τριπτόλεμον, Ὁρφέα, Μουσαῖον,
Ἡσίοδον, "Ομηρον κ.ἄ.

πάνυ διισχυρίζομαι, πιστεύω ἀκραδάντως, ὑποστηρίζω μὲ ἐπι-
μονήν.

Θεούς, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ παρ', ἀνδρας τε, ἐπρεπε νὰ
ἀκολουθῇ καὶ παρὰ θεούς, ἔνεκα δύμως τῆς παρεμβληθείσης προ-
τάσεως καὶ τοῦτο μέν... ἀρχίζει νέα σειρὰ τοῦ λόγου.

ἡξειν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐλπίζω ἀφίξεσθαι.
εἴπερ τι ἄλλο, κεφ. 2, 59 α.

όμοιώς, (ὅπως θὰ ἡγανάκτουν, ἐὰν δὲν εἶχον τὴν πεποίθησιν αὐτήν), δὲν ἔχω τοὺς ἰδίους λόγους νὰ ἀγανάκτῶ.

τι, κάτι σοβαρόν, ποὺ ἀξίζει, ὅπως κεφ. 7, 63 α.

πάλαι λέγεται, ἡ παράδοσις ἀναφέρει παλαιὸν παράδοσις τοῦ Ὁρφισμοῦ, τὴν ὑποίαν ἐδέχθησαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ὅρα καὶ 67 γ, 69 γ, 70 γ). Καὶ ὁ "Ομηρος μᾶς περιγράφει ('Οδυσ. δ 563) τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀγαθῶν εἰς τὸ Ἡλύσιον πεδίον:

αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην, κρατῶν μόνος του αὐτὴν τὴν γνώμην.

πρῶτον δέ, πρωτύτερα ὅμως, προηγουμένως ὅμως.

τικεψώμεθα, (ἢ σκοπῶ) ἔξετάζω, ἔρωτῶ.

ὅ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, οὗτος ἐλέγετο δῆμιος, δημόσιος κ. ἢ καὶ ὡς μὴ καθαρὸς κατάφει ἔχω ἀπὸ τὴν πόλιν, εἰσερχόμενος μόνον, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του.

μᾶλλον, μᾶλλον τοῦ δέοντος β' ὥρος συγκρίσεως. 'Η μᾶλλον τοῦ δέοντος κίνησις ἐγίνετο αἰτία ὑπερβολικῆς θερμάνσεως, ἐνεκα τῆς ὑποίας ἐγίνετο πέψις τοῦ κωνείου.

προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ, νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ἀντιδραστικὸν κατὰ τῆς ἐρεργείας τοῦ φαρμάκου.

εἰ δὲ μή, εἰ δ' ἄλλως.

ἢ χαίρειν αὐτόν, πές του χαιρετίσματα, ἢ (φε)ς τον καὶ ἀς λέη, μὴ σὲ μέλλῃ δι' αὐτόν.

ἀποδίδωμι τὸν λόγον, ἀπολογοῦματι, δικαιολογοῦματι.

ῶς μοι, πῶς μοῦ...

εἰκότως, εἰκότως θαρρεῖν.

οἴσεσθαι, (ὃ φέρω) κερδίζω, ἀποκτῶ.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 9.

κινδυνεύουσι, κ. λεληθέναι τοὺς ἄλλους, νομίζουν ὅτι ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων, δοσοὶ δῆλοι. εἶναι γνήσιοι φιλόσοφοι νομίζουν ὅτι δὲν τοὺς ὑποπτεύονται οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι, ὅτι...

δρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, οἱ γνήσιοι φιλόσοφοι.

ἐπιτηδεύω, ἐπιγέλλομαι, ἐπιδιώκω.

ἀποθυνήσκειν τε καὶ τεθνάναι, καὶ νὰ πεθαίνουν καὶ νὰ είναι νεκροί· (τὸ α' σημαίνει τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ζωῆς μεταβολήν, τὸ β' τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἔχει τις ἀποθάνει).

δήποτε, βεβαίως, ἂν δὲν ἀπατῶμαι.

προθυμοῦμαι, ἐπιδιώκω μὲν ζῆλον.

γελασείω, ἐφετικόν, ἔχω ὅρεξιν νὰ γελάσω.

οἱ πολλοί, οἱ πολλοὶ ἀνθρωποι, τὸ πολὺ κοινόν.

ξυμφάναι ἄν, δ. ξύμφημι, συμφωνῶ.

τοὺς παρ' ἡμῖν, ἐννοεῖ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι κατεδίκασαν τὸν Σωκράτη, κατ' ἄλλους ἐννοεῖ τοὺς Θηβαίους ὡς ἀμβλεῖς τὸν οὐν. ὅρθότερον τὸ πρῶτον.

σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, δὲν ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχήν των (τῶν πολλῶν ἀνθρώπων), οἱ πολλοὶ ἀνθρωποὶ ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι...

οἵου θανάτου, καὶ ποίου εἴδους θανάτου εἶναι ἀξιοί.

θανατῶσι, δ. θανατάω - ὦ, ἐφετικόν, ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.

ἥ, πῶς.

εἰπωμεν γάρ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἔκείνοις, ἀς συζητήσωμεν λοιπὸν μόνοι μας, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὅψιν μας ἐκείνους.

καὶ (ἡγούμεθα) τὸ τεθνάναι εἶναι τοῦτο, χωρὶς μὲν γεγονέναι τὸ σῶμα... Ὁ ὄρισμὸς τοῦ θανάτου εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων διὸ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν τοῦ διαλόγου, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου.

ἄρα, ἵσως, τυχόν, ὅπως καὶ εἰς τὸ κεφ. 4, 61 α.

ξυνδοκεῖ μοι, εἶμαι σύμφωνος καὶ ἐγώ, συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην τινός.

τούτων, ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα, ἀπὸ τὰ ἐφεξῆς.

εἰσεσθαι, δ. οἶδα.

σπουδάζω, ἐνδιαφέρομαι σοβαρῶς.

ἱμάτια διαφέροντα, ιμάτια πολυτελῆ, ἐκλεκτά. Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σωκράτους ὑπῆρχε μεγίστη πολυτέλεια ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κλπ., τὰ ὅποια ὁ φιλόσοφος κατεφρόνει, φορῶν μόνον τὸν περίφημον τρίβωνα,

πραγματεία, ἀπασχόλησις, ἀσχολία.

ἀπολύω, προσπαθῶ νὰ ἀποχωρίσω, προσπαθῶ νὰ ἀπολυτρώω τείνειν ἐγγύς, βαδίζειν ἐγγύς, βαδίζειν πολὺ πλησίον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο . N 10.

τί δὲ δῆ, (δοκεῖ σοι).

φρόνησις, ἡ πραγματικὴ γνῶσις τῶν ὅντων (ὅρα καὶ 66 δ.).

οἱ ποιηταὶ ἀεὶ θρυλοῦσιν, συχνάκις ἐπαναλαμβάνουν οἱ ποιηταί.

Τούτων οἱ πλεῖστοι ἥσαν φιλόσοφοι, οἱ δποῖοι ἔξεθεταν τὰς φιλοσοφίας θεωρίας των ποιητικῶν π.χ. ὁ Ἡράκλειτος : κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ καὶ ὄτα· ὁ Παρμενίδης : ἄσκοπον (τυφλὸν) τὸ ὅμμα καὶ ἡχήσα ἡ ἀκοή· ὁ Αναξαγόρας : ὑπὸ ἀφαυρότητος (ἀτελείας) αὐτῶν (τῶν αἰσθήσεων) οὐ δυνατοὶ ἐσμὲν χρίνειν τάληθες· ὁ ποιητὴς 'Επίχαρμος : νοῦς ὅρῃ καὶ νοῦς ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα πάντα κωφὰ καὶ τυφλά· ὄμοιώς καὶ ὁ 'Εμπεδοκλῆς, ἀπόσπ. 4,9· ὁ "Ομηρος" Ιλ. Ε 127 (ὅρα καὶ εἰσαγωγήν).

σχολῆ, δυσκόλως, ἀκόμη ὀλιγάτερον.

τὸ λογίζεσθαι, ἡ καθαρὰ πνευματικὴ ἐνέργεια χωρὶς συμμετοχὴν τῶν αἰσθήσεων.

εἴπερ που ἄλλοθι, κεφ. 2, 58 ε.

ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα, αἱ ἴδεαι (ὅρα κεφ. 19,74α, ὡς καὶ εἰσαγωγήν).
παραλυπῶ, ἐνοχλῶ.

ἐνταῦθα, κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν ἴδεῶν.

τὶ δὲ δὴ τὰ τοιάδε, (λέγεις).

δίκαιον αὐτό, αὐτὴ ἡ ἴδεα τοῦ δίκαιου ἀνεξάρτητος, χωρὶς κανένα δεσμὸν πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν, τὰ πράγματα κ.λπ.

καὶ ἐνι λόγῳ (εἰπεῖν) **περὶ τῆς οὐσίας ἀπάντων τῶν ἄλλων,**
ὅ ἔκαστον τυγχάνει δύν, δηλαδὴ ἔκεινο τὸ ὅποιον (τί) εἶναι ἔκαστον.

Τό· ... δὸν ἐπεξηγεῖ τὸ τῆς οὐσίας.

ὅς ἂν μάλιστα... περὶ οὖ σκοπεῖ, ὅποιος δηλαδὴ ἀπὸ ἡμᾶς περιστέρερον καὶ ἀκριβέστερον ἔχει προετοιμασθῆ νὰ ἐννοήσῃ — ἔξετάσῃ — αὐτὸ καθ' αὐτὸ κάθε πρᾶγμα, ἀπὸ δσα ἔξετάζει, αὐτός... .

ἴοι ἂν ἔγγυτατα τοῦ γνῶναι, θέτειε κατανοήσει κατὰ μεγίστην προσέγγισιν, ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ πλησιέστερα εἰς τὴν γνῶσιν.

παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι, ἔχων ὡς βοηθόν, χρησιμοποιῶν κατὰ τὴν πνευματικὴν του ἐνέργειαν.

εἰλικρινής, καθαρός.

ώς ἔπος εἰπεῖν, συντόμως εἰπεῖν, κοντολογῆς.

ὑπερφυῶς ὡς ἀληθῆ, ἐκτάχτως ἀληθῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11.

παρίσταται δόξα, ἐπέρχεται ἵδεν, προκύπτει ἀντίληψις.
 κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ
 λόγου ἐν τῇ σκέψει, πλησιάζει βεβαίως νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ τέρμα (ἐκ-
 φέρω, ἔξαγω ἐκ δυσκόλου θέσεως) — σχεδὸν μᾶς βγάζει ἀπὸ τὴν δύσκο-
 λον θέσιν — τρόπον τινὰ μία ἀτραπός, ὅταν τὴν συνοδεύῃ ὁ δρόθις λόγος
 κατὰ τὴν ἔρευναν (καὶ ἡ ἀτραπὸς αὐτὴ εἶναι ἡ ἵδεα, ὡς ἐρμηνεύει ὁ Robin), ὅτι . . .

οὐ μή, μὲ νποτ. ἀορίστ. ἴσχυρὰ δρνησις.

εἴδωλα, πλάσματα τῆς φαντασίας.

τὸ λεγόμενον, καθὼς λέγει ὁ κόσμος.

ἔγγιγνεται, ἀπροσώπως, εἶναι δυνατόν.

ἀσχολίαν ἄγω, δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἀσχοληθῶ.

παραπίπτω, ἀκαίρως παρεμβαίνω.

ἴσται (τοῦτο) οὖ... φρονήσεως, ἔλξις ἀντί : φρόνησις,
 ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο.

λόγος, συζήτησις, ἡ συλλογιστικὴ σειρά.

δομιλῶ, ἔχω σχέσιν, προσέχω, ἀπασχολοῦμαι.

ἀναπίμπλαμαι, μολύνομαι.

ἀπολύω, ἀπελευθερώνω, διύτι τὸ σῶμα εἶναι τὰ δεσμὰ τῆς ψυχῆς.

τοιούτων, μετ' ἄλλων καθαρῶν, ὡς τῶν ἵδεῶν.

δι' ἡμῶν αὐτῶν, μὲ μόνην τὴν ψυχήν μας.

ἴσως, (λιτότης) ἀσφαλῶς, χωρὶς ἀμφιβολίαν.

μὴ οὐ... ἢ, (φοβοῦμαι) μή...

δρθῶς φιλομαθεῖς, οἱ πραγματικοὶ φιλόσοφοι.

παντός γε μᾶλλον, περισσότερον βέβαια ἀπὸ κάθε ἄλλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12.

ἀφικομένω, (τινὶ ἔκεῖσε) οἱ..., ὅπου...

πολλὴ πραγματεία, ἡ μαχρὰ καὶ ἐπίπονος σπουδή.

οἱ, ἐγκλ. ἀντὶ οἱ, δοτ. ἀντων. οὖ, ποιητ. αἴτιον, ὑπ' αὐτοῦ.

ὥσπερ κεκαθαρμένη, τρόπον τινὰ καθαρά, σὰν ἀποκαθαρμένη.

λόγος, παράδοσις παλαιὰ τοῦ Ὁρφισμοῦ, τὴν ὅποιαν ἐδέχθησαν καὶ
 οἱ Πυθαγόρειοι (ὅρα καὶ 63γ, 69 γ, 70γ).

συναγείρομαι, συνέρχομαι, συμμαζεύομαι.

ἀθροίζομαι, συγκεντρώνομαι. Ὁ Σωκράτης ὅντως παρεδίδετο εἰς βαθυτάτους συλλογισμούς, ὅπότε ἔπαιus πᾶσα ἐνέργεια τῶν αἰσθήσεων, ὅπως συνέβη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Ποτείδαιαν : « Συγκεντρωμένος (ὁ Σωκράτης) εἰς μίαν σκέψιν του ἐστέκετο ἀπὸ τὴν αὐγὴν εἰς τὸ ἔδιον σῆμεῖον καὶ ἐσπλαγχίζετο. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπροχωροῦσεν εἰς τὴν σκέψιν, ἀντὶ νὰ τὰ παρατήσῃ, ἐξηκολούθει νὰ στέκεται καὶ νὰ τὴν ζητῇ. Καὶ εἶχε μεσημεριάσει πλέον, καὶ ὁ κόσμος τὸν ἐπῆρεν εἰδῆσιν καὶ μὲ κατάπληξιν ἀνεκοίνωσεν ὃ ἔνας εἰς τὸν ἄλλον, ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὸ πρῶτον στέκεται ἐκεῖ καὶ παρακολουθεῖ κάποιαν σκέψιν του. Εἰς τὸ τέλος (εἶχε βραδυάσει ἐν τῷ μεταξὺ) μετὰ τὸ δεῦπον μερικοὶ "Ιωνες ἔσυραν ἔξω τὰ στρώματά των, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ κοιμηθοῦν εἰς τὰ δροσερά, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ παραφυλάξουν, ἀν θὰ ἔστεκεν ἔτσι ἀκίνητος καὶ τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸς ἔμεινε πράγματι ὅρθιος, ὡς ποὺ ἐχάραξεν ἡ αὔγη καὶ ἀνέτειλεν ὃ ἥλιος. "Τοτερά ἔκαμε τὴν προσευχήν του εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἀπεμακρύνθη » (Πλ. Συμπ. 220 γ, μετάφρ. Συκουτρῆ).

παρασκευάζονθ' ἔαυτόν... οὕτω ζῆν, ἐνῷ ἔνας ἀνθρωπος ἀφ' ἐνὸς παρασκευάζεται εἰς τὴν ζωήν του νὰ ζῇ ἔτσι, ώστε νὰ είναι ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερα πρὸς τὸν θάνατον ...

διαβάλλομαι, εύρισκομαι εἰς ἔχθραν.

πανταχῆ, κατὰ πάντα τρόπον, ἀπολύτως.

πολλὴ ἀλογία, μεγάλος, χονδροειδής παραλογισμός.

ἀπηλλάχθαι, ἐκ τοῦ ἐλπὶς ἐστιν.

παιδικά, τὰ ἐρώμενα, τὰ προσφιλῆ.

εἰς "Αιδου, π.χ. δ' Ὁρφεὺς κατῆλθεν εἰς τὸν "Ἄδην χάριν τῆς συζύγου του Εύρυδίκης. Ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι θὰ ἀπέθνησκεν, ἐὰν ἐφόνευε τὸν "Εκτορα, ἐν τούτοις δὲν διστάζει νὰ τὸν φονεύσῃ ἐκδικούμενος τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἵνα συναντήσῃ εἰς τὸν "Ἄδην—ἔστω καὶ νεκρὸς — τὸν ἀγαπημένον φίλον του.

ἐντεύξεσθαι, ἐπεξήγησις εἰς τὸ ταῦτα.

ἄλλ' ἦ, η, παρά.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 13.

δν ἀν ἴδης, ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο.

οὐκ ἀρ' ἦν, ὁ συνδ. ἄρα μὲ παρατ. σημαίνει γνῶσιν ἀληθείας, τὴν δοποίαν δὲν γνωρίζομεν, ἐπομένως δὲν ἦτο (διότις ἐνομίζομεν) φιλόσοφος

φιλότιμος, φιλόδοξος.

τὰ ἔτερα, τὸ ἔτερον, ὁ πληθυντικὸς ἵσως, διότι πολλὰ εἶναι τὰ εἰδῆ τοῦ φιλοχρημάτου καὶ φιλοτίμου.

ἡ δονομαζομένη, ἡ λεγομένη, ποὺ τὸ κοινὸν θεωρεῖ.

οἱ οὕτω διακείμενοι, οἱ ἔχοντες αὐτὰς τὰς ἀρχὰς (τὰς ὅποιας ἀνωτέρω ἔξεσθαι μεν), δηλ. οἱ φιλόσοφοι.

σωφροσύνη, ἐγκράτεια.

πτοοῦμαι, παραφέρομαι ἀπὸ τὸ πάθος.

δλιγώρως ἔχω, δλιγωρῶ, ἀδιαφορῶ, παραμελῶ.

κοσμίως ἔχω, είμαι κόσμιος, είμαι ἐγκρατής.

μείζονα κακά, π.χ. ἀτίμωσις, δουλεία, αἰχμαλωσία, κ.τ. ὅμ. κόσμιος, φρόνιμος, ἐγκρατής.

τὸ πάθος, τὸ πάθος τὸ περὶ τὴν εὐήθη (μωράν) ταύτην σωφροσύνην συμβαίνει αὐτοῖς (εἶναι) ὅμοιον τούτῳ. ἂν καὶ λέγομεν, ὅτι τοῦτο βέβαια εἶναι ἀδύνατον — ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐγκρατεῖς εἶναι σώφρονες ἀπὸ κάποιαν ἀκολασίαν —, ἐν τούτοις ὅμως συμβαίνει εἰς αὐτούς, οἱ δόποιοι ἀσκοῦν τὴν ἀνόητον ταύτην σωφροσύνην, νὰ εἶναι τὸ πάθημά τους ὅμοιον — ἀνάλογον μὲ τοῦτο... δηλαδὴ νὰ εἶναι σώφρονες ἀπὸ ἀκολασίαν...

ἴσοικε γάρ, ναί, φαίνεται, ἔτσι πράγματι φαίνεται.

μὴ γάρ..., (φοβοῦμαι), φοβοῦμαι μήπως πράγματι.

αὔτη, ἔλξις πρὸς τὸ κατηγορ. ἡ ὁρθὴ ἀλλαγὴ.

καταλλάττομαι, ἀνταλλάσσω, τὸ ἀπαρέμφ. ἐπεξ. τοῦ αὐτῆς δρθόν, γνήσιον, ἀκίθδηλον.

ταῦτα καταλλάττεσθαι, τὸ ἀπαρεμφ. παθητικόν.

τούτου, γεν. τοῦ τιμήματος.

ώνούμενα, παθητ. ἀγοραζόμενα.

πιπράσκω, πωλῶ (πρατήριον, μεταπράτης).

προσίγνομαι, προστίθεμαι.

ἀπογίγνομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀφαιροῦμαι. Ὡς μετάφρασις τοῦ δυσκόλου τούτου χωρίου ἔχει ὡς ἔξῆς : φοβοῦμαι μήπως πράγματι τοῦτο δὲν εἶναι ὁ δρθὸς τρόπος ἀνταλλαγῆς πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, τὸ νὰ ἀνταλλάσσῃ δηλαδὴ κανεὶς ἥδονάς καὶ λύπας μὲ λύπας καὶ φόβον μὲ φόβον καὶ μεγαλύτερα μὲ μικρότερα σὰν νομίσματα· ἀλλὰ ἔχεινο μόνον εἶναι δρθὸν νόμισμα, μὲ τὸ δόποιον πρέπει δλα αὐτὰ νὰ ἀνταλλάσσωνται : ἡ φρόνησις· καὶ τοῦτο προσδιορίζει τὴν ἀξίαν αὐτῶν καὶ μὲ αὐτὸ

πράγματι ἀγοράζονται καὶ πωλοῦνται ὅλα, καὶ ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ μὲν αὐτὸν ἡ ἀληθής ἀρετή, μόνον μετὰ τῆς φρονήσεως ἀποκτᾶται, εἴτε προστίθενται εἴτε ἀφαιροῦνται καὶ αἱ ἥδοναι καὶ οἱ φόβοι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα παρόμοια. .

χωριζόμενα, ὄνομ. ἀπόλυτος, ἡ μετοχὴ ὑποθετική.

σκιαγραφία, σκιαῖς εἰκών, ἀπατηλὴ εἰκών.

ἀνδραποδώδης, δουλοπρεπής, ἀντάξιος δούλων.

κάθαρσις, ἀποκάθαρσις (ἡθική).

καθαρμός, ἔξαγνισμός, μέσον καθάρσεως.

τελεταί, τὰ μυστήρια.

καθίστημι, ἰδρύω.

φαῦλος, τυχαῖος, ἀσοφος.

πάλαι, κεφ. 8, 63 γ κτλ.

αἰνίττομαι, δι' αἰνιγμάτων, συμβολικῶς ὑποδηλῶ.

ἀτέλεστος, ἀμύητος, ἀκατήχητος.

τετελεσμένος, (τελετή) μημυημένος.

ναρθηκοφόρος, ὁ φέρων θύρσον κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Βάκχου, ὃς θιασώτης τοῦ θεοῦ θύρσος δὲν εἶναι ῥάβδος ἐκ νάρθηκος, φυτοῦ καλαμοειδοῦς, ἐστεμμένη εἰς τὴν κορυφήν.

βάκχοι, οἱ μετέχοντες τῶν μυστηρίων τοῦ Βάκχου, οἱ θεόπνευστοι.
παῦρος, ὀλίγος.

Τὸ νόγμα τῆς φράσεως : ν α ρ θ η κ ο φ ό ρ ο i... π α ñ ρ ο i εἶναι τοῦτο, ὅτι δηλ. τὰ ἔξωτερικὰ σύμβολα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου δὲν σημαίνουν, ὅτι καὶ ὁ μεταχειρίζομενος αὐτὰ ἐμπνέεται πράγματι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. 'Ανάλογος εἶναι καὶ ἡ φράσις τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου « πόλλοι μὲν εἰσι κλητοί, δόλιοι δὲ ἐκλεκτοί » (Μάρκ. 20, 16), ὡς καὶ τὸ κοινόν : τὸ ῥάσο δὲν κάνει τὸν παπᾶ. 'Η φράσις εἶναι παλαιὸς στίχος ἐκ τῆς 'Ορφικῆς διδασκαλίας, ἡ ὅποια περιέπεσεν εἰς παροιμίαν. Τὰς ἴδεας τῶν 'Ορφικῶν περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης τῆς ψυχῆς, περὶ ἐγκρατείας, περὶ μυήσεως καὶ καθαρμοῦ, τὰ ὅποια ὥφειλον νὰ ἐγγυῶνται διὰ τὴν εἰς τὸν "Ἄδην μεταβαίνουσαν ψυχὴν ἐν ταξίδιον χωρὶς κινδύνους μὲν εὐτυχὲς τέρμα πλησίον τῶν θεῶν, εἶχον δεχθῆ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ὅρα καὶ 63 γ 67 γ, 70 γ).

γενέσθαι, **γενέσθαι** (εἰς) ὄν.

ἀνύτω, κατορθώνω.

σαφές, τὸ ἀληθές, τὴν ἀλήθειαν.

εἰκότως, συνδετέον πρὸς τὸ οὐ χαλεπῶς φέρω.
εὖ ἀν ἔχοι, καλῶς θὰ εἶχε, θὰ ἤμουν εὐχαριστημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 14.

εὐθύς, ἀσυνδέτως, ἐπεξήγησις.

πνεῦμα, πνοή, δινεμος.

καπνός, ὁμοίωσις ἐξ Ἰλ. Ψ 100 «ψυχὴ δὲ κατὰ φθόνος ἡύτε κα-
πνὸς φύετο...».

διαπτομένη, διαπέτομαι, πετῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ἐξαφανίζομαι.

παραμυθία, παρηγορία, παραμυθητικοὶ λόγοι (ὅρα καὶ δια μυ-
θοὶ οἱ γῶντες διάλυγον κατωτέρω), κατ' ἄλλους πειθώ, ἀπόδειξις διὰ μαρ-
τυριῶν.

πίστις, βεβαίωσις, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.

ἔστι, διαρκῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ.

δύναμις, δύναμις ζωὴκή.

φρόνησις, ἡ δύναμις τοῦ νοεῖν. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ὡς καθο-
ρίζεται ἐδῶ, ἔχει ὄντως ἀξίαν, διότι ἡ ἀπλῆ ὑπαρξία τῆς ψυχῆς, ὡς παρ'
Ομήρωφ, ὅπου τὰ εἰδῶλα, διὰ νὰ ἐννοοῦν, πρέπει νὰ πίουν αἷμα, δὲν ἔχει
οὐδεμίαν ἀξίαν.

διαμυθολογῶ, διηγοῦμαι μύθους, συζητῶ μὲ μύθους, ῥιψοκινδυ-
νεύω συζητῶν μὲ βάσιν μερικάς ὑποθέσεις. «Ἄξιον σημειώσεως εἶναι
τοῦτο ἐδῶ· ὅτι δηλ. ὁ Πλάτων ἐπίτηδες μεταχειρίζεται τὰς λέξεις πα-
ραμυθία καὶ δια μυθοὶ οἱ γῶμεν μὲ λεπτὴν σημασιολογικὴν
ἀπόγρωσιν, διὰ νὰ δεῖξῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν αὐστηρῶς λο-
γικὰς ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀληθιοφανεῖς (εἰκὸς οὕτως ἔχειν). Πίστιν θέλει
νὰ ἔμπνεύσῃ καὶ ἡ ἀπόδειξίς του εἶναι περισσότερον ἡθικὴ παρὰ θεω-
ρητικὴ (ὅρα κεφ. 5, 61 καὶ κεφ. 13 69 γ).

καμψιδιοποίεσ, ἐδῶ ὁ Πλάτων ὑπαινίσσεται εἴτε τὸν Ἀριστοφάνη,
ὅ δόποῖς ἐγέλοιοποίει τὸν Σωκράτη εἰς τὰς Νεφέλας (1484 κ. ἔκ.) εἴτε
τὸν Εὔπολιν λέγοντα: μισῶ τὸν Σωκράτη τὸν πτωχὸν ἀδολέσχην.

ἀδολεσχῶ, φλυαρῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15.

αὐτὸς·τῆδε πη, τὸ αὐτὸς ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα, τὸ δὲ
τῇ δέ πη εἰς τὰ ἐπόμενα.

παλαιὸς λόγος, παλαιὰ δοξασία, παράδοσις (τῆς μετεμψυχώσεως ἡ μετενσωματώσεως). "Αν καὶ τὸ ἐπόμενον (70ε) μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ δόγμα τοῦ Ἡρακλείτου, ὁ Πλάτων ἐννοεῖ ἐδῶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν καὶ Πυθαγορείων (ὅρα καὶ 63γ, 67γ, 69γ). Τὸ αὐτὸ περὶ μετεμψυχώσεως ἐπίστευον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι.

μεμνήμεθα, ἐνθυμούμεθα.

ἄλλο τι, ἄλλο τι (ἐστὶν) ἢ...

τοῦ ταῦτ' εἶναι, τοῦ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅτι δηλ. ὁ θρῦλος εἶναι δρῦς.

λόγος, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.

κατ' ἀνθρώπων, ἐν σχέσει πρός... ὅσον ἀφορᾷ τοὺς...

κατὰ ζώων καὶ φυτῶν, ὁ Πλάτων δὲν θέλει νὰ ἀποδώσῃ ἀθανασίαν εἰς τὰ ζῷα καὶ φυτά, ἀλλὰ θέλει νὰ δείξῃ ὅτι ὁ νόμος τῆς γενέσεως ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι γενικός.

αἰσχρός, ἀσχημός.

ἔχω, γνωρίζω, κοινῶς κατέχω, τὸ ξέρω καλά.

ἔξι ἐναντίων τὰ ἐναντία, τοῦτο ἥδη ἥτο δόγμα τῶν Ἡρακλειτείων.

δυοῖν ὅντοιν, παράθεσις πληθυντικοῦ (ἐναντίων).

μεταξύ, μεταξύ μείζονος καὶ ἐλάσσονος.

τὸ μέν... τὸ δέ... τὴν μὲν μίαν γένεσιν... τὴν δὲ ἄλλην.

διακρίνω — συγκρίνω, χωρίζω - ἐνώνω.

κάν..., καὶ (λέγομεν) ἀναγκαῖον ἀν εἶναι οὕτως ἔχειν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 16.

ἔγρηγορέναι — καθεύδειν, ἀγρυπνεῦν - κοιμᾶσθαι.

καὶ αἱ γενέσεις..., καὶ αἱ γενέσεις αὐτοῖν εἰσι δύο μεταξύ δυοῖν ὅντοιν.

συζυγία, ζεῦγος.

τὴν μὲν — τὴν δέ, ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ τὰς γενέσεις.

καταδαρθάνειν — ἀνεγείρεσθαι, κοιμᾶσθαι - ἀγρυπνεῦν, ὑπνος - ἐγρήγορσις.

τοῖν, χρῆσις τοῦ ἀρσεν. ἀρθρου ἀντὶ τοῦ θηλυκοῦ.

ταύτη, ἐδῶ, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

ἀναβίωσκεσθαι, ἀναβίωσις, τὸ νὰ ξαναζῇ κανείς.

ἔδοκει, ὁ παρατατ., διότι ἀποβλέπει εἰς κεφ. 15 70γ δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17.

ἀδίκως, χωρὶς λόγου, χωρὶς αἰτίαν.

ἀνταποδίδωμι, ἀμετάβ. ἀντιστοιχῶ.

ώσπειρεὶ κύκλῳ περιιόντα, τρόπον τινὰ διαγράφοντα κυκλικὴν τροχιάν.

ἀνακάμπτω, (πάλιν. πλεονασμὸς) ἀμετάβ. ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω. τελευτῶντα, ἐν τέλει, εἰς τὸ τέλος.

οἶον, παραδείγματος χάριν.

λῆρος, ἀρσ. (παραλήρημα) φλυαρία, ἀνοησία, ἀφέλεια παιδαριώδης.

τὸν Ἐνδυμίωνα, τὸν θρῦλον τοῦ Ἐνδυμίωνος. Ὁ Ἐνδυμίων, βοσκὸς ὡραῖος, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν "Ολυμπὸν, ὃπου προσείλκυσε διὰ τὴν ὥραιότητά του τὴν προσοχὴν τῆς "Ηρας. Διὰ τοῦτο ἔξεδιώθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ ἐτιμωρήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς αἰώνιον ὕπνον.

οὐδαμοῦ ἀν φαινοίτο, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ φανῇ, δὲν θὰ ἡμποροῦσε νὰ συμβῇ, δὲν θὰ είχεν καμμίαν ἀξίαν.

Ἀναξαγόρας, ὁ Κλαζομένιος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 500 π.Χ. Διάσημος φιλόσοφος, μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, ἐγκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 460 π.Χ. περίπου. Οὗτος εἶπε τὸ περίφημον: «πάντα χρήματα ἦν ὄμοι, εἴτα νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε». Δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν χάρος ὁ Νοῦς (τὸ πνεῦμα) ὠργάνωσε τὸν κόσμον ἀρμονικῶς (δρα καὶ εἰσαγωγήν).

ἐκ τῶν ἀλλων, οὐχὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων.

τὶς μηχανή... ποῖος τρόπος θὰ ὑπῆρχε νὰ μή..

παντὸς μᾶλλον, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἀλλο (κεφ. 11, 67β)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 18.

ἐνὶ λόγῳ (ὑπομνήσω σε), μὲν μίαν ἀπόδειξιν...

αὐτοί, μόνοι των.

ἐπιστήμη, ἀκριβής γνῶσις, ἀληθής γνῶσις, γνῶσις.

δρθὸς λόγος, δρθὸς συλλογισμός, δρθὴ κρίσις.

ἔπειτα, μετὸ τὸ γενικὸν μὲν, θέτει τὸ ἐπειτα εἰδικεύων τὸ παράδειγμα, ἀντὶ νὰ θέσῃ δέ.

διαγράμματα, γεωμετρικὰ σχήματα. Ὁ Πλάτων ὑπαινίσσεται δ, τι καὶ ἐν τῷ «Μένωνι» κεφ. 15—21, 80 δ—86γ ἀναφέρεται: Δοῦλος τοῦ

Μένωνος ἐρωτώμενος καταλλήλως ὑπὸ τοῦ Σωκράτους εὐρίσκει ἀληθείας γεωμετρικάς, ώς νὰ είχε διδαχθῆ γεωμετρίαν.

κατηγορεῖ, ἀποδεικνύει (ό ἄγων ἐπὶ τὰ διαγράμματα). μαθεῖν, νὰ μάθω, νὰ ἀκούσω τοῦτο... δηλ. νὰ ἀναμνησθῶ.

γάρ, ὁ γάρ ἐδῶ εἶναι ἐπεξηγητικός.

ἐπίστασθαι, ἐν τῇ διανοίᾳ λαβεῖν, νὰ τὸ ἐγράψῃ.

ἢ ἀλλην τινὰ αἰσθησιν λαβών, ἢ δι' ἀλλῆς τινὸς αἰσθήσεως ἀντιληφθείεις.

οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ποὺ δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς αὕτης γνώσεως.

οὗ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν, τὸ ὅποιον συνέλαβε μὲ τὸν νοῦν του. παιδικά, κεφ. 12, 68 α.

ἔγνωσαν — ἔλαβον, γνωμικοὶ ἀόριστοι. γεραμμένον, ὁ γράφω, ζωγραφῶ.

Κ Ε Φ Α Λ Ι Ο Ν 19.

εἴτε ἐλλείπει..., εἴτε τοῦτο ἐλλείπει (ύπολείπεται) τι ἔκείνου κατὰ τὴν δμοιότητα εἴτε μὴ (ἐλλείπει).

ἴσον, ἡ ιδέα τοῦ ἴσου.

δ ἔστιν, τὸ δν, τὸ δντως δν, ἡ ιδέα.

δν, μετοχὴ ἐνδοτική. Ἐπίσης κχλ δν τα (τα ὑ τά).

ἴσα, ἡ ιδέα τοῦ ἴσου, ὁ πληθ. κατὰ τὰ ἴσα πράγματα.

ταῦτα τε, τὰ πράγματα.

ἔως ἂν, ἔως ἀν ἔννοήσῃς, ἐφ' δσον δηλ. ἥθελες ἔννοήσει.

ἔνδει (ύποκ. τὰ ἴσα - πράγματα —) τι ἔκείνου, εἶναι κατὰ τι κατώτερα ἔκείνου (τῆς ιδέας τοῦ ἴσου).

τῷ, τῷ εἶναι, δηλ. ως πρὸς τὸ νὰ εἶναι.

οἰον ἄλλο τι τῶν δντων, τρόπον τινὰ κάτι ἄλλο ἀπὸ τὰ δντα ἔκεινο, τὸ δν, ἡ ιδέα.

προσέοικα, προσομοιάζω.

τὰ ἴσα, τὰ ἴσα πράγματα.

δρέγομαι, ἐπιθυμῶ, ποθῶ (δρεξις).

ταύτὸν δὲ πάντα ταῦτα, τὸ αὐτὸν ἴσχύει δι' δλας τὰς αἰσθήσεις, δὲν ὑπάρχει καμιά διαφορά...

τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν (ἴσα), τὰ αἰσθητὰ ἴσα.

ἀνοίσειν, βραχ. ἀντί: ἀναφέροντες ἐννοήσειν, νὰ συγκρίνωμεν, νὰ συσχετίσωμεν

γενόμεναι εὐθύς, εὐθὺς μόλις ἐγεννήθημεν.
πρὸ τούτων, τοῦ ὄραν, ἀκούειν κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 20.

αὐτήν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν γνῶσιν.

τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀντὶ νὰ εἴπῃ τὸ ἄνισον.

ἐπισφραγίζομαι, ἐπιθέτω τὴν σφραγῖδα, ἐπιθέτω ὡς σφραγῖδα
ἔδω: δίδω τὸ χαρακτηριστικὸν ὄνομα, τὸν χαρακτηριστικὸν ὄρον.
τοῦτο δὲ στι, αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει, τὸ δν, ή ίδεα.

καὶ... ἀποκρινόμενοι, κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τῆς φιλο-
σοφικῆς ἐρεύνης, τὴν δοίαν χαρακτηρίζει ή ἐρωταπόκρισις.

ἐκάστοτε, εἰς ἔκαστην γέννησιν.

γίγνεσθαι, ἐκ τῶν προηγ. νοητέον τὸ ἀνάγκη (έστι).

ἀπόλλυμι, λησμονῶ, κοινῶς χάνω, ξεχάνω.

ἀναλαμβάνω, ἀνακτῶ.

δυνατὸν γάρ δὴ τοῦτο γε ἐφάνη, κεφ. 18 καὶ 19.

οὐδὲν ἄλλ' η..., οὐδὲν ἄλλο (ποιοῦσιν) η...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 21.

δίδωμι λόγον, δίδω λόγον διατί, δικαιολογῶ.

πολὺ μᾶλλον, πολὺ περισσότερον, πολὺ τούναντίον.

τηνικάδε, αὐτὴν τὴν ὥραν, κοινῶς τέτοια ὥρα, (μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Σωκράτους, διότι μόνον οἱ φιλόσοφοι εἰναι εἰς θέσιν νὰ δικαιολογοῦν περὶ δν ἐπίστανται).

ἐν ἀνθρώπου εῖδει, ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ.

φρόνησις, κεφ. 14, 70 β.

εὶ μὴ ἄρα, ἔκτὸς ἐὰν τυχόν, ἔκτὸς ἐὰν ἴσως.

ἐν... χρόνῳ, ἔξυπακούεται η ἐν τῷ γίγνεσθαι.

ἔλαθον... οὐδὲν εἰπών, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω εἰπον κάτι ἄνευ περιεχομένου, δὲν εἴπον τίποτε.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 22.

ἀναφέρω, κεφ. 19, 75 β.
 ἀπεικάζω, συγκρίνω, παρομοιάζω, παραβάλλω.
 ἄλλως, εἰς μάτην.
 ταῦτα... τάδε, αἱ ίδει . . . αἱ ψυχαὶ (ἢ προύπαρξις τῆς ψυχῆς)
 ὑπερφυῶς, κεφ. 10, 66 α.
 εἰς... καταφεύγει ὁ λόγος, ὥραῖα πελειώνει ἢ συζήτησις
 (τὸ ἐπιχείρημα, ἢ ἀπόδειξις).
 καρτερώτατος, λίαν ἴσχυρογνώμων, λίαν ἐπίμονος.
 οὐκ ἔνδεῶς, λιτότης, ἀρκούντως.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 23.

ἐνέστηκεν, ὑφίσταται ὡς κάλυμμα, ἐναντιώνεται.
 διασκεδάννυμαι, διασκορπίζομαι, ἐξαφανίζομαι.
 τοῦ εἶναι, τῆς ὑπάρξεως.
 τοῦτο, ὁ διασκεδασμός.
 ἀλλοθέν ποθεν, ἐκ στοιχείων διαφορετικῶν ἀπὸ ἐκεῖνα, ποὺ συνί-
 σταται τὸ σῶμα.
 ὥσπερ ἥμισυ, τρόπον τινὰ τὸ ἥμισυ.
 τέλος ἔχειν, νὰ εἶναι τελεία.
 συντίθημι εἰς ταῦτον, συνενώνω, συνδυάζω.
 αὗθις γίγνεσθαι, νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωήν.
 ὅπερ λέγεται, (ἀντὶ παρωχημένου), ὅπως ἔχομεν εἴπει..

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 24.

διαπραγματεύομαι, συζητῶ, ἐξετάζω.
 ἔτι μᾶλλον, ἀκόμη διεξοδικώτερον (ἢ πρότερον).
 δέδοικα τὸ τῶν παίδων, κατέχομαι ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν συνήθη
 εἰς τὰ παιδιά.
 διαφυσῶ, φυσῶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. διασκορπίζω.
 ἄλλως τε καί, καὶ μάλιστα.
 πνεῦμα, ἄνεμος.
 ἐπιγελῶ, γελῶ ἐπιδοκιμάζων.
 ἐν ἡμῖν, ἐννοεῖ πάντας τοὺς παρόντας.

μορμολύκειον, κιυρίως τὸ προσωπεῖον, μὲ τὸ ὄποιον ἐφόβιζον τὰ παιδιά, φόβητρον, κοινῶς σκιάχτρο.

ἐπάδω, ἄδω ὡς ἐπωδήν· ἐπωδαὶ δὲ ἡσαν ἄσματα μαγικὰ ἥ λόγοι, δι’ ᾧ ἦθεραπεύοντο νόσοι, τραύματα κλπ. ὅπως τὰ σημερινὰ ξύρκια. ‘Ο Πλάτων ἐδῷ ἐννοεῖ τοὺς φιλοσοφικοὺς λόγους πρὸς θεραπείαν νοσούσης ψυχῆς.

ἔξεπάδω, θεραπεύω μὲ ἐπωδάς.

ἐπωδός, ὁ θεραπεύων μὲ ἐπωδάς, ὁ μάγος.

βαρβάρων, ὁ Πλάτων δὲν ἀνεγνώριζεν ἔθνικὰς διαφορὰς εἰς τὴν ἐπιστήμην. ‘Ο ίδιος ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον πρὸς σπουδήν.

ζητεῖν, νὰ ἔξετάζετε αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ὑπάρξει, ἀπροσώπ. Θὰ γίνουν.

ἀπολείπω, ἀφήνω τι ἀτέλεστον ἥ ἄρρητον, διακόπτω.

εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν, ἐὰν σοῦ εἶναι εὐχάριστον.

πῶς γάρ οὐ μέλλει (μοι ἡδομένῳ εἶναι), καὶ διατὶ ὅχι; πῶς νὰ μὴ μοῦ εἶναι (εὐχάριστον);

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 25.

έαυτούς, αὐτοπαθ. ἀντων. γ' προσώπ. ἀντὶ α' ἡμᾶς αὐτούς. συνθέτω, διαφέρει τοῦ προηγουμένου συντιθέντι, διότι ἥ σύνθεσις ἔξαχολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ.

φύσει, ἀνήκει εἰς τὸ ἐπόμενον προσήκει.

ταύτη ἥπερ, ἔτσι, ὅπως ἀκριβῶς, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον.

εἶπερ τῷ ἄλλῳ, κεφ. 2, 58 ε.

ἄει κατὰ ταύτα καὶ ὠσαύτως ἔχει. Μὲ τὸν τεχνικὸν τοῦτον ὅ Πλάτων χαρακτηρίζει πάντοτε τὰς ίδεας κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ αἰσθητά: τὰ ἄλλοτε ἄλλως (ἔχοντα) καὶ μηδέποτε κατὰ ταύτα, εἶναι πάντοτε τὰ ίδια μὲ τὸν έαυτὸν τους καὶ ὁ τρόπος τῆς ὑπάρξεως των εἶναι ἔνας καὶ ὁ ίδιος, εἶναι ἀναλογίωτα αἰωνίως, εἶναι πάντοτε τὰ ίδια καὶ τὸν ίδιον τρόπον ἔχουν πάντοτε. “Ορα καὶ 78 δ.

δέ, ἐπαναλαμβάνεται ὁ δὲ πρὸς ἔξαρσιν, ἀντιθέτως. ἵωμεν, ἐπανίωμεν.

ἄφ' ἄπερ (ἥλθομεν) ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ κεφ. 10, 65 βε κ.έ. αὐτὴ ἡ οὐσία, ἡς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι, αὐτὴ ἡ οὐσία (ἡ ίδεα, ἡ πραγματικότης), διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς ὄποιας δίδομεν λόγον

αύτὸν ἔκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ δὲ κάθε μία πραγματικότης, που ὑπάρχει, τὸ δὲ, ὃ τι ἔκαστον εἶναι καθ' ἑαυτό, τὸ δὲ τως δὲ.

ένδεχομαι, ἐπιδέχομαι.

ἢ, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐρώτησις ἀκριβέστερον ὑπὸ ἄλλην μορφήν.
μονοειδές, ἀπλοῦν, ἀσύνδετον.

οὐδέποτε οὐδαμῆ οὐδαμῶς οὐδεμίαν, ἐπισώρευσις κατὰ πλεονασμὸν ἀρνήσεων πρὸς ἔξαρσιν τοῦ ἀναλοιώτου.

τῶν ἐκείνοις δύμωνύμων, τῶν δύμωνύμων μὲν ἐκείνας (τὰς ἴδεας).

πᾶν τούναντίον, δὲλας ἀντιθέτως

οὐκ ἔστιν (ἄλλο τι) στῶ (δοτ. ὁργαν.).

ἐπιλαμβάνομαι, ἀπτομαι, συλλαμβάνω, ἀντιλαμβάνομαι.

ἀειδῆς, ἀόρατος.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 26.

τίθημι, ὑποθέτω, παραδέχομαι, ἐπὶ α' καὶ β' προσώπου μετὰ τῶν
βούλει, βούλεσθε, θέλετε, τίθεται ὑποτακτική.

ἔχον, (θῶμεν)

ἄλλο τι, (ἔστιν ἢ).

ἥμων αὐτῶν, οὐχὶ αὐτοπαθής ἀντωνυμία.

τῷ εἴδει, μὲν ὅρθρον, διότι ἥδη ἐμνημόνευσε τὴν λέξιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α I O N 27.

πάλαι, ως ἐν κεφ. 10, 65 β καὶ ἔξῆς.

προσχρῶμαι, χρησιμοποιῶ προσέτι, διότι δύναται νὰ ἔξετάζῃ
ἢ ψυχὴ καὶ ἀνευ τῆς συνεργασίας τοῦ σώματος (κεφ. 10, 65 γ).

τὸ διὰ τοῦ σώματος, (σκοπεῦν), δηλ. τὸ δι' αἰσθήσεως.

ἱλιγγιῶ, (ἱλιγγος), ζαλίζομαι.

τοιούτων, δηλ. πλανωμένων καὶ ταραττομένων.

πλάνος, περιπλάνησις.

ἐκείνα, τὰ δὲ τως δητα, αἱ ἴδεαι.

συγχωρῶ, συμφωνῶ.

ὅλω καὶ παντί, καὶ εἰς τὸ σύνολον καὶ εἰς τὰ μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 28.

πεφυκέναι, πεφ. (τοιοῦτον) οἶν ἔρχειν...
 ξυμβαίνει, ἔξαγεται ὡς ἀναγκαῖον συμπέρασμα.
 νοητόν, τὸ νοοῦν (ἐνεργητικόν), ἀνόητον, τὸ μὴ νοοῦν.
 Ὡ, πῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 29.

τὸ παράπαν, ἐπίρρημα: παντελῶς.
 ἐν ὄρατῷ, (τόπῳ), ἐννοεῖ τὸν τάρον.
 διαπίπτω, διαλυόμενος καταρρέω, διαρρέω.
 διαπνέομαι, διασκορπίζομαι ὡς καπνός, ἐκχρυνίζομαι. Τὰ τρία
 ἀπαρέμφατα ἀποτελοῦν κλίμακα ἀποσυνθέσεως.
 ἐπιεικῶς, ἀρκετά, λίαν.
 ἐπιμένω, παραμένω, διατηροῦμαι.
 καί, φυσική πειρά: καὶ ἐὰν μὲν τις.
 χαριέντως ἔχω τὸ σῶμα, ἔχω ἀνθηρὸν καὶ χαριτωμένον τὸ σῶμα.
 ὥρα, ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, ἡ ὥριμότης.
 καὶ πάνυ μάλα (συχνὸν ἐπιμένει χρόνον).
 συμπίπτω, συμμαζεύομαι, μαρχίνομαι (μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν
 ἐντοσθίων κλπ.).

δλίγου (δεῖν) δλον, σχεδὸν ὀλόκληρον (τὸ σῶμα).

ταριχευθέντες, ἡ ταρίχευσις ἡτο συνήθης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις
 (‘Ηρόδοτος βιβλ. 2 κεφ. 86. . .). Τοιαῦτα ταριχευθέντα πτώματα (μού-
 μες) ὑπάρχουν σήμερον καὶ εἰς τὸ Εθνικὸν Μουσεῖον.

ἀμήχανον δσον, ἀμέτρητον, ἐπ' ἀόριστον.

καὶ ἀν σαπῆ (τὸ σῶμα).

ώς ἔπος εἰπεῖν, σὰν νὰ εἰποῦμε, σχεδόν.

τοιοῦτον ἔτερον, (κεφ. 2,58 δ) δρμοιον, ἀνάλογον μὲ τὴν ψυχήν).

γενναῖος, ὑπέροχος, εὐγενής, ἔξαίρετος.

εἰς “Αιδου ὡς ἀληθῶς, εἰς τὸν πραγματικὸν “Αδην - καὶ οὐχὶ
 τὸν “Αδην τοῦ πλήθους — ‘Ο Πλάτων ὑπαινίσσεται ἐδῶ τὴν ἐτυμολογίαν
 τῆς λέξεως “Αιδης (ἀειδής), τὸν ὅποιον πιστεύει ὅντας ὡς ἐι δῆ,
 ἀόριστον, δπου ἡ καθαρὰ ψυχὴ εύρισκει καταφύγιον πλησίον τοῦ θεοῦ.

ἴτεον, ρημ. ἐπίθ. τοῦ εἰμι, πρέπει νὰ ὑπάγῃ.

διαφυσῶμαι, (κεφ. 24, 77 δ), οἱ παρακ. παριστῶσι λόγῳ τῆς βε-
 βαίτητος τοῦ λέγοντος τὴν πρᾶξιν ὡς τετελεσμένην.

πολλοῦ γε δεῖ, πολὺ ἀπέχει, κάθε ἄλλο.
κοινωνοῦσα, διορίζει τὴν προηγουμένην μετοχήν.
έκουσα εἶναι, ἔκουσίως τὸ ἀπαρ. πλεονάζει μετὰ τὴν μετοχήν.
τῷ ὅντι, τῷ ὅντι μελετῶσα ῥᾷδίως τεθνάναι.
οὐκοῦν, ἐπανέρχεται εἰς τὴν ὑπὸ τῆς παρενθετικῆς τὸ δὲ οὐ-
 δέν... διακοπεῖσαν πρότασιν: ἐὰν μὲν καθαρά...
ὑπάρχει αὐτῇ, ἀπροσώπ., τῆς ἐπιτρέπεται, δύναται.
ἄνοια, ἔλλειψις νοῦ, ἀφροσύνη, παραλογισμός.
 κατὰ τῶν μεμυημένων, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μεμυημένους εἰς τὰ
 μυστήρια, τὰ Ὀρφικά (ὅρα καὶ κεφ. 13, 69 γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 30.

Ἐὰν δέ, εἶναι ἀγτίθεσις εἰς τὸ προηγούμ. ἐὰν μὲν καθαρά...
 γοητεύω, μαγεύω (ὅρα κεφ. 11, 66 δ).

σκοτώδης, σκοτεινός.

αἱρετόν, καταληπτόν, ὃ τι δὲν εἶναι σκοτεινὸν διὰ τὰ μάτια καὶ ἀό-
 ροτον, προσιτὸν δὲ εἰς τὴν νόησιν καὶ διὰ τῆς φιλοσοφίας καταληπτόν,
 τοῦτο δὲ συνηθισμένη καὶ νὰ τὸ μισῆ καὶ νὰ τὸ τρέμη καὶ νὰ τὸ ἀποφεύ-
 γῃ, νομίζεις λοιπόν, ὅτι μία ψυχὴ εἰς τοιαύτην κατάστασιν θὰ ἀποχωρι-
 σθῇ — τοῦ σώματος — καὶ θὰ εἶναι αὐτὴ καθ' ἔαυτὴν ὀλοκάθαρη;
 οἵει..., ἀπόδοσις εἰς τὸ ἐὰν δὲ γε.

εἰλικρινής, καθαρός, ὀλοκάθαρος.

οὐδ' ὄπωστιοῦν, κατ' οὐδένα τρόπον.

διαλαμβάνω, πιάνω ἀπὸ τὴν μέσην (ὅρος παλαιιστικός).

διειλημμένην, (ἀπαλλάξεσθαι).

διμιλία, συναναστροφή.

συνουσία, ἀχώριστος συμβίωσις, συναναστροφή, κοινωνία.

μελέτη, μέριμνα (διὰ τὸ σῶμα).

ἐμποιῶ ξύμφυτον, κάνω συμφυές, συγχωνεύω.

ἐμβριθής, βρχύς, ἐπαχθής.

μνήματα, μνημεῖα νεκρῶν.

κυλινδοῦμαι, κυλίομαι, περιφέρομαι, στριφογυρνῶ.

σκιοειδῆ φαντάσματα, δημιώδεις δοξασίαι περὶ φαντασμάτων, ὡς
 καὶ οἱ παρ' ἡμῖν βρυκόλακες.

εἴδωλα, ὄμοιώματα.

είναι, (εἰκὸς ἐστι).

τίνω δίκην, δίδωμι δίκην, τιμωροῦμαι.

τροφῆς, γεν. αἰτ. τροφή, ἀγωγή, τρόπος τοῦ βίου.

ἐπιθυμία, δοτ. αἰτ. ἔυνεπακολουθοῦντος, γεν. ἀντικειμενική.

ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα, δεσμευθοῦν μέσα εἰς τὸ σῶμα, ἐνσαρκώθουν (ὅρις κεφ. 45, 70 γ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32.

εἰς τοιαῦτα ἥθη, εἰς ζῷα ποὺ ἔχουν ἥθη ἀνάλογα μ' ἐκεῖνα...
μελετῶ τι, φροντίζω περὶ τινος, ἀσκῶ τι.

γαστριμαργία, ἀδηφαγία.

ὑβρις, ἀσέλγεια.

εὐλαβοῦμαι, φέρομαι ώς εὐλαβής, προφυλάττομαι, μὴ διευλαβηθενούς, ἀναιδῶς ζήσαντας.

ἰκτῖνος, εἶδος ιέρακος, κοινῶς περδικογέρακο.

ἀμέλει, προστακτ. τοῦ ἀμελεῖν, μὴ σέ μέλη, βεβαίως.

ἐπιτηδεύω, ἀσκῶ, οἱ ἀσκήσαντες τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετήν.

γεγονυῖα, ἡ ὅποια ἀποκτᾶται.

πολιτικόν, κοινωνικῶς ὠργανωμένον, κοινωνικόν.

μέτριος, χρηστός, μητρημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32.

οὐ θέμις, (ἐστὶ τινι), δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον.

φιλομαθής, φιλόσοφος.

καρτερῶ, ὑπομένω σταθερῶς, ἀντέχω εἰς τὰς στερήσεις.

οἰκοφθορία, καταστροφὴ τῆς περιουσίας.

ἀτιμία, ἔλλειψις τιμῶν, στέρησις τιμῶν.

ἀδοξία, ἔλλειψις δόξης, ἀσημότης.

μοχθηρία, ταπεινὴ κοινωνικὴ θέσις.

τοιγάρτοι, διὰ τοῦτο λοιπόν.

ἄπασιν, ἄπ. χαίρειν εἰ πόντες.

πλάττω σώματα, φροντίζω νὰ κάμω ώραια σώματα.

αύτοῖς, (τοῖς πλάττουσι σώματα).

λύσις, ἔξιλέωσις, ἀπολύτρωσις.

ταύτη τρέπονται, ἀκολουθοῦν αὐτὴν τὴν ὁδόν.

ἔκείνη, τῇ φιλοσοφίᾳ.

ἢ ὑφηγεῖται, τὴν δόποιαν ὑποδεικνύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 33.

παραλαβοῦσα, ὡς παιδαγωγός.

ἀτεχνῶς, ὅλως διόλου, τελείως (κεφ. 2, 59 α).

εἰργμός, εἰρκτή, φυλακή.

τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι... πρόληψις, ἀντί: κατιδοῦσα (ἡ φιλοσοφία), ὅτι τοῦ εἰργμοῦ ἡ δεινότης δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, εἶναι δῆλο. ἔργον τῆς ἐπιθυμίας, εἶναι δῆλο. συνδεδεμένη μὲν τὴν ἐπιθυμίαν.

ώς ἄν... εἴη τοῦ δεδέσθαι, συμπερ. (ώστε μάλιστα ἀν εἶναι τὸν δεδεμένον ξυλλήπτορα), ώστε νὰ εἶναι πρὸ παντὸς αὐτὸς ὁ ἕδιος ὁ δεμένος συνεργὸς εἰς τὸ δέσιμον του.

παραμυθοῦμαι, παραίνω μὲ παραμυθητικοὺς λόγους, ἐνθαρρύνω.

σκέψις, παρατήρησις, ἔρευνα.

ἀναχωρῶ, ὑποστρέφω, ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

δοτί, δοτὶ τῶν δοντων.

δι' ἄλλων, δι' ἄλλων μέσων, τῶν αἰσθήσεων, ἀντίθεσις εἰς τό... αὐτὴν καθ' αὐτήν.

ἐν ἄλλοις δὲν ἄλλο, διάφορον δὲν εἰς διαφόρους περιπτώσεις, ἀντίθεσις εἰς τὸ αὐτὸν καθ' αὐτό.

ἥγεισθαι, ἔξαρταται ἀπὸ τὸ παρακελευθέρων.

ἐπαθεν, γνωμικὸς ἀόριστος.

ῶν, γενικὴ διαιρετική.

οἷον..., ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοσοῦτον κακόν.

λογίζομαι, ἀντιλαμβάνομαι, λογαριάζω.

ἄμα τε... καί, τὸ σύγχρονον, συγχρόνως καί.

οὐχ οὔτως ἔχον, ἀν καὶ δὲν ἔχει οὔτως. 'Ο Πλάτων ἐδῶ λέγει, διτὶ μέγιστον κακὸν δὲν εἶναι αἱ συνέπειαι τοῦ πάθους, ἀλλὰ ἡ πλάνη ἡ ἔμφυτος εἰς αὐτό, διτὶ δῆλο. τὸ ἀντικείμενόν του ἔχει μεγίστην πραγματικότητα καὶ ἀξίαν, ἐνῷ τούναντίον ὡς ὄρατὸν οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχει.

προσηλῶ, καρφώνω.

προσπερονῶ, καρφώνω μὲ περόνην, προσκολλῶ.

δόμοδοξῶ, ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην.
 δόμότροπος, ὁ ἔχων τοὺς αὐτοὺς τρόπους.
 δόμότροφος, ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν δίαιταν, ἀγωγήν.
 ἀναπλέα, (ἀνάπλεως) γεμάτη, μολυσμένη ἀπὸ...
 πίπτειν, λόγῳ τοῦ βάρους, τῶν ύλικῶν στοιχείων.
 ἀμοιρος, ἀμέτοχος.

συνουσία, (κεφ. 30, 81 γ), αἱ γεν. θείου... ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς λ. συνουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 34.

οἱ δικαιώματεῖς, οἱ γνησίως φιλόσοφοι.
 οὐ γάρ, ὅχι βέβαια.
 ἐκαυτήν, τὴν ψυχὴν (πλαγία ἀντανάκλασις).
 πάλιν αὖ, πλεονασμός.
 ἐγκαταδέω, δένω στερεῶς εἰς τι.
 ἀνήνυντος, (ἀνύ (τ) ω) ἀτελείωτος.
 μεταχειρίζομένην, μεταχ. (τὴν ψυχὴν) τινὰ ἵστὸν ἐν αντίως Πηνελόπη. Ἡ Ὀμηρικὴ Πηνελόπη ἐξήλωνε τὴν νύκτα ὃ τι ὑραινε τὴν ἡμέραν, ἐνῷ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνοήτου ὑφαίνει εἰς τὸ σκέπτος τῶν παιῶν τὰ δεσμά, τὰ ὄποια ἡ ἀληθῆς φιλοσοφία ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σκέψεως προσπαθεῖ νὰ διαλύσῃ (ξηλώσῃ).

ἐν τούτῳ οὖσα, ἐνδιατρίβουσα ἐν τούτῳ, προσηλωμένη εἰς αὐτό.
 τὸ ἀληθές..., ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἐν τούτῳ.
 ἀδόξαστον, τὸ μὴ ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἀτομικῆς δόξης, αἱ ίδεαι.
 ἀπηλλάχθαι, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ οἴεται δεῖν.
 οὐδὲν δεινόν, (ἐστι), δὲν ὑπάρχει φόβος.
 ὅπως μή, μήπως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 63.

τὸ μέν, ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἀκολουθον μέντοι.
 τοιαῦτ' ἄττα, τέτοια περίπου.
 ἀξιόν (ἐστι) κινδυνεῦσαι, ἀξίζει νὰ κινδυνεύσῃ κανεὶς μὴ διαψευσθῇ.
 καλός, ὥραῖς, διότι περιέχει ώρχιας ἐλπίδας.
 ἐπήδω, κεφ. 24, 77, ε φάλλω ὡς ἐξορκισμόν.
 ἡδονὰς — κόσμους, ὅρα κεφ. 9, 64 δ ε.

εἰσασε χαίρειν, κεφ. 9, 64 γ, ἐπεριφρόνησεν.

πλέον θάτερον... μᾶλλον τὸ ἀντίθετον, μεγαλύτερον κακόν.

ἡγησάμενος, ἡγησ. ἀπεργάζεσθαι (αὐτοὺς — τοὺς κόσμους).

σωφροσύνη... ἀληθείᾳ, ἐπεξήγ. εἰς τὸ τῷ αὐτῇ συμφωνεῖν.

καλῇ, τὰ ἐδῶ λεγόμενα εἶναι μία ἀδρὰ ἀνακεφαλαίωσις τοῦ διαλόγου καὶ μάλιστα τῶν : 63 γ, 64 δ, 69 β, 82 γ, 82ε, 84 β, 107 γ δ, 108 δ κλπ.

οἱ ἄλλοι, οἱ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Φαίδωνος μνημονεύθεντες φίλοι.

εἰς αὖθις, ἄλλην φοράν, ἄλλοτε.

ἀντὴρ τραγικός, ἔνας ἥρως τραγῳδίας.

νεκρὸν λούειν, ἐπεξῆγ. Τὸ λούειν τοὺς νεκροὺς ἵτο σύνηθες εἰς τοὺς ἀρχαίους διὰ λόγους θρησκευτικούς, διότι ὁ ἀποθανὼν θὰ ἥρχετο εἰς συνάφειαν πρὸς τοὺς θεούς καὶ ἐπομένως ἐπρεπε νὰ εἶναι καθαρὸς (Ὀδυσ. ω 44, Ἰλ. Σ 345, Ἡροδ. βιβλ. 2, 83, Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1201). 'Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν καθαριζομένων τῶν νεκρῶν δι' οἴνου δέξους κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 64.

εἶεν, καλά, ἔστω διὰ τοῦ ἐτενὲς ὁ λέγων δηλοῦσι συγκατάθεσιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο θέμα.

ἐπιστέλλω, (ἐπιστολὴ) γράφω, παραγγέλλω, ἀφήνω τὴν τελευταίαν παραγγελίαν.

ὅτι ὁ τι ποιεῖ συντεταγμένη.

ἐν χάριτι ποιῶ τινι, χαρίζομαι εἰς τινα, κάνω κάτι διὰ νὰ ἔξυπηρτησώ καὶ εὐχαρίστησώ τινά.

κατινότερον, διὰ συγχρ. βαθμὸς ἀντὶ τοῦ θετικοῦ.

ὅμιλον αὐτῶν, τῆς ψυχῆς σκοτία.

διμελογῶ, ὑπόσχομαι, κατ' ἄλλους ἐρμηνευτάς : συμφωνῶ.

ώσπερ κατ' ἔχην, τρόπον τινα ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχην.

οὕδεν πλέον ποιήσετε, δὲν θὰ κατορθώσετε τίποτε.

θάπτωμεν... τρόπον, ἡ ταφὴ ἐγίνετο κατὰ δύο τρόπους, ἢ διὰ καύσεως ἢ διὰ κατορύζεως.

ἔγω, διὰκράτης ἐπίστευεν, δτι ἐγ ᾧ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ δχι τὸ σῶμα.

διατάττω, διευθύνω.

εἰς μακάρων... εὐδαιμονίας, εἰς τόπους εύτυχισμένους, ὅπου μακάριοι κατοικοῦν (κεφ. 8, 63 γ).

ἄλλως, εἰς μάτην (κεφ. 22, 66 ε).

ἡγγυᾶτο, ὅρα τὴν λέξιν : ὁ πατὴρ αὐτοῦ, κεφ. 2, 59 β.
οὗτος μὲν γάρ, (ἡγγυᾶτο).

ἡ μήν, ἀληθῶς.

παραμενεῖν, (με).

ῥῆσιν φέρω, ὑποφέρω εὔκολώτερον, καλύτερον.

προτίθεμαι τὸν νεκρόν, ἐκθέτω τὸν νεκρὸν κεκοσμημένον πρὸ τῆς ταφῆς.

ἐκφέρω, κάνω τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ.

καλῶς, δρθῶς, διδύτι τὸ νὰ λέγῃ ὁ Κρίτων, ὅτι θάπτει τὸν Σωκράτη ἀντὶ νὰ λέγῃ ὅτι θάπτει τὸ σῶμα τοῦ Σωκράτους, δὲν εἶναι δρθόν.

εἰς αὐτὸν πλημμελές (ἔστι), αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἶναι σφάλμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 65.

ἀνίστατο εἰς... βραχυλογία ἀντί : ἀναστὰς ἦσι εἰς... ἢ ἀνίστατο καὶ ἦσι εἰς...

τοτὲ δ' αὖ, ὡς ἐὰν προηγεῖτο τοτὲ μέν.

ἀτεχνῶς, κεφ. 2, 59 α. προσδιορίζει τὸ δρφανοί.

τὰ παιδία, ὅρα λέξιν Εανθίππη κεφ. 3, 60 α.

οἰκεῖαι γυναικεῖς, ἡ Εανθίππη καὶ αἱ συγγενεῖς γυναικεῖς.

ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος, ἐνώπιον τοῦ Κρίτωνος.

καὶ αγιγνώσκω, κατηγορῶ, ἀποδίδω ὡς μοιφήν.

ἀρχόντων, τῶν ἔνδεκα, κεφ. 2, 58 δ.

ἄλλως, καὶ ἔξ ἄλλων περιπτώσεων.

ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, τῆς φυλακίσεως τοῦ Σωκράτους.

τοὺς αἰτίους, ἐννοεῖ τοὺς κατηγόρους κλπ.

τὰ ἀναγκαῖα, τὸ ἀναπότερον, τὸ μοιραῖον (κεφ. 6, 62 γ).

ἀστεῖος, εὐγενῆς τοὺς τρόπους, (ὅπως εἶναι οἱ ἀστοὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀγροίκους), λεπτός.

λῶστος, ἀριστος, χρυσὸς ἀνθρωπος.

ὁ ἀνθρωπος, ὁ μέλλων νὰ δώσῃ τὸ φάρμακον.

πίνοντες, τὸ κώνειον.

ἔγχωρεῖ, ἀπροσώπως, ἔξεστι, ὑπάρχει ἀκόμη καιρός.

διφλισκάνω γέλωτα, θεωροῦμι καὶ γελοῖος.

γλίχομαι, ποιθῶ, ἐπιθυμῶ ἔξαιρετικά.

οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος, ἐνῷ δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε ἐκ τῆς ζωῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 66.

παῖς, ὑπηρέτης τοῦ Κρίτωνος (κεφ. 3, 60 α).

κύλιξ, ποτήριον κυρίως κρασοπότηρον, εύρυ, δίωτον.

ὅ βέλτιστε, φίλτατε, ἀγαπητέ μου, καλέ.

γάρ, ἐπειδὴ, καὶ αἰτιολογεῖ τὸ τί χρὴ ποιεῖν.

περίειμι, περιπατῶ, περιπατάω — κατακείσθαι, ἀμφότερα ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ χρῆ.

αὐτὸς ποιήσει, θὰ ἀνεργήσῃ μόνον του.

δρέγω, (δρυγιὰ) ἐκτείνω, προσφέρω.

ἴλεως, ἴλαρδος, εὔθυμος, χαρούμενος, γαλήνιος.

τρέω, τρέπομαι εἰς φυγὴν ἐκ φόβου, οὐδὲν τρέσας, ἀνευ φόβου.

οὐδὲ διαφθείρας οὔτε... προσώπου, καὶ χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ οὔτε τὸ χρῶμα του οὔτε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του.

ταυρηδόν, μὲ βλέμμα ταύρου, μὲ βλέμμα ἀτενές.

ἀποσπένδω, προσφέρω σπουδῆν.

μέτριος, ἵκανός, ἀρκετός.

μανθάνω, ἐννοῶ, καταλαβαίνω.

ἀλλ' εὔχεσθαι γέ που, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἐπιτρέπεται σπονδή, ἐπιτρεπεται ὅμως τούλάχιστον — νομίζω — ἡ εὔχη.

χρὴ (εὖ χε σθα).

ἐπισχόμενος, (τὴν κύλικα), ἀφοῦ ἐκράτησε τὸ ποτήριον εἰς τὰ χεῖλη του, ἡ ἀφοῦ ἐκράτησε τὴν ἀναπνοήν του ἡ ἀφοῦ ἔμεινεν ἀκίνητος. εὐκόλως, μὲ ἀταραξίαν, χωρὶς δυστροπίαν.

ἐπιεικῶς, μόλις, ὁπωσδήποτε.

οὐκέτι, (οἶοι τ' ἤμεν).

βίᾳ ἔμοιον αὐτοῦ, παρὰ τὴν προσπάθειάν μου νὰ συγκρατηθῶ. ἀστακτὶ ἔχώρει, ἔτρεχαν κρουνηδόν, ποτάμι (οὐχὶ κατὰ σταγόνας) ἐγκαλυψάμενος, καλύψας διὰ τοῦ ἴματίου τὸ πρόσωπον.

οἶου, διότι τοιούτου.

ἀναβρυχῶμαι, ἐκβάλλω βρυχθμὸν ὄδυνης, ξεσπῶ εἰς θρήνους.

οὐδένα ὅντινα οὐ, ἔλξις (οὐδεὶς ήν, ὅντινα οὐ), πάντας.

κατακλῶ, συντρίβω, ῥαγίζω τὴν καρδίαν.

οὐχ ἥκιστα, λιτότης, πρὸ παντός.

πλημμελῶ, κάνω μουσικὸν σφάλμα, μεταφορικῶς ἀμαρτάνω, κάνω ἀνόητα πράγματα.

εύφημία, τὰ καλὰ λόγια ἡ ἡ σιωπή· οἱ παριστάμενοι εἰς θυσίαν ὥφειλον νὰ λέγουν καλὰ λόγια ἡ νὰ σιωπῶσι, μήπως ἀκουσίως εἴπουν ἄσχημα λόγια. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ θάνατος κατὰ τους Πυθαγορείους ἦτο ἴερὰ στιγμή, διότι μᾶς φέρει εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεῖον, ἐπρέσβεινον οὕτοι, ὅτι πρέπει νὰ ἀποθνήσκωμεν ἐν εὐφημίᾳ.

ἐπέχω, κρατῶ, σταματῶ, συγκρατῶ, παύομαι.

οἱ, ἔγκλισις (οἶ), αὐτῷ.

διαλιπών χρόνον, μετὰ πάροδον χρόνου.

οὐκ, εἰς τὸ ἐννοούμενον αἱ σθάνεσθαι.

ἐπανιών, προχωρῶν πρὸς τὰ ἐπάνω τοῦ σώματος μὲ τὸ χέρι του.
αὐτός, ὁ ὑπηρέτης.

ῆτρον, ὑπογάστριον.

ἐνεκεκάλυπτο, οἱ ἀρχαῖοι ἐσυνήθιζον κατὰ τὰς ἐπιθυματίους στιγμὰς νὰ καλύπτουν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποθνήσκοντος.

ἀλεκτρυόνα, οἱ θεραπευόμενοι ἐθυσίαζον εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν ἐνα πετεινόν. 'Ο Σωκράτης λοιπὸν ἐπιθυμεῖ νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν θυσίαν διὰ τοῦ Κρίτωνος εἰς ἔκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θεὸν τῆς ύγείας, διότι νομίζει ὅτι τὴν στιγμὴν τοῦ θυνάτου του θεραπεύεται ἀπὸ ὅ τι εἰς τὸν διάλογον ἐχαρακτήρισεν ὡς νόσον : τὴν ἔνωσιν τῆς ψυχῆς μὲ τὸ σῶμα
ἐκινήθη, κατελήφθη ὑπὸ σπασμοῦ.

συνέλαβε, ἔκλεισε (ἔπιασε μαζί τὰ χείλη...).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 67.

καὶ ἄλλως, καὶ ἐν γένει, καὶ ἐπὶ πλέον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εἰσαγωγὴ	5
2. Κείμενον	19
3. Ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις	73

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ' 1969 (VI) - ΛΝΤ. 50.000 - ΣΥΜΒ. 1822/22-5-69 - 1899/4-6-69

Έκτροποισ - Βιβλιοδεσία : Ιω. Καρπανᾶς Α.Ε. Φιλαδέλφειας 4 Α Θ Η Ν Α Ι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

